

Socialtjänst (förnyad behandling)

Sammanfattning

Sedan *betänkande 2005/06:SoU19 Socialtjänst* debatterats i kammaren beslöt kammaren den 27 april 2006 att återförvisa betänkandet till utskottet för ytterligare beredning. *Betänkande 2005/06:SoU31 Socialtjänst (förnyad behandling)* är till sitt innehåll detsamma som SoU19, dock med de ändringar och tillägg som föranletts av den ytterligare beredningen.

I betänkandet behandlas drygt 200 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna åren 2004 och 2005.

Ett enigt utskott föreslår med anledning av motioner tre tillkännagivanden till regeringen.

För det första utgår utskottet ifrån att ett lagförslag, innebärande en skärpning av socialnämndens ansvar för brottsoffer, skall kunna presenteras under hösten. Vad utskottet anfört, med bifall till motioner från (m), (s) och (mp, –) samt med delvis bifall till motioner från (kd) och (v), bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För det andra skall regeringen, när den återkommer med ett lagförslag med anledning av betänkande Källan till en chans – Nationell behandlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården (SOU 2005:81), ta hänsyn till barnperspektivet och där behandla frågor om inhämtande av barns synpunkter. Vad utskottet anfört med delvis bifall till motioner från (m, s, fp, kd, v, c, mp) och (v) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För det tredje bör regeringen i regleringsbrev till Socialstyrelsen påtala vikten av att berörda tillsynsmyndigheter uppmärksammar och följer upp hur verksamheter med anmälningsskyldighet kan bli bättre på att upptäcka och anmäla misstanke om barnmisshandel. Vad utskottet anfört med bifall till ett motionsyrkande från (mp, –) bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till utskottets tidigare ställningstaganden och mot bakgrund av pågående arbeten på området.

I betänkandet finns 47 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Utskottets överväganden	11
Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten	11
Motioner	11
Utskottets ställningstagande	14
Försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen	15
Motioner	15
Utskottets ställningstagande	22
Vistelsekommun och hemtjänst	24
Motioner	24
Utskottets ställningstagande	26
Stöd till människor som utsatts för våldsbrott	27
Motioner	27
Utskottets ställningstagande	34
Vård av barn och ungdomar m.m.	37
Motioner	37
Utskottets ställningstagande	46
Socialtjänstens handläggning av ärenden m.m.	47
Motioner	47
Utskottets ställningstagande	51
Kompetens och kvalitet	53
Motioner	53
Utskottets ställningstagande	57
Övriga socialtjänstfrågor	58
Motioner	59
Utskottets ställningstagande	60
Reservationer	62
1. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (m)	62
2. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (fp)	63
3. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (kd)	63
4. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (v)	64
5. Privatisering av socialtjänsten, punkt 2 (m)	65
6. Privatisering av socialtjänsten, punkt 2 (fp)	65
7. Riksnormen, punkt 3 (m, c)	66
8. Villkor för försörjningsstöd, punkt 4 (m)	66
9. Barns tillgångar och försörjningsstöd, punkt 6 (fp)	67
10. Barnbidrag och försörjningsstöd, punkt 7 (v)	67
11. Bosparande och försörjningsstöd, punkt 8 (v)	68
12. Ideella skadestånd, punkt 9 (m, kd, c)	69
13. Ideella skadestånd, punkt 9 (v)	69
14. Bistånd och vräkning, punkt 11 (m, fp, kd, c)	70
15. Andra boendefrågor, punkt 12 (v)	71

16. Vistelsebegreppet enligt socialtjänstlagen m.m., punkt 13 (m, fp, kd, c)	71
17. Utformningen av stöd till brottsoffer, punkt 16 (m, fp, kd, c)	72
18. Utformningen av stöd till brottsoffer, punkt 16 (v, mp)	73
19. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (m, kd)	74
20. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (fp)	74
21. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (c)	75
22. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (m, fp, kd)	76
23. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (c)	77
24. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (v)	77
25. Utredningsförslag, punkt 21 (m, kd)	78
26. Utredningsförslag, punkt 21 (fp)	79
27. Utredningsförslag, punkt 21 (v)	80
28. Utredningsförslag, punkt 21 (mp)	81
29. Unga lagöverträdare, punkt 23 (m, kd)	82
30. Unga lagöverträdare, punkt 23 (fp)	83
31. Unga lagöverträdare, punkt 23 (c)	83
32. Omvänt besöksförbud, punkt 24 (m)	84
33. Underrättelse enligt 11 kap. 2 § socialtjänstlagen, punkt 26 (m, fp)	84
34. Skyldighet för socialnämnden att polisanmäla misstanke om våld eller hot mot hjälpsökande, punkt 27 (m, fp)	85
35. Ökad möjlighet att lämna uppgifter till bl.a. brottsutredande myndigheter, punkt 28 (m, fp, kd, c)	86
36. Anmälningsplikten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, punkt 29 (m, fp, kd, c)	86
37. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (m)	87
38. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (fp)	88
39. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (kd)	90
40. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (v)	91
41. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (c)	92
42. Prioriteringsutredning, punkt 32 (kd, c)	93
43. Tillsynen över socialtjänsten, punkt 33 (v)	93
44. Ändring av reglerna för tvångsomhändertagande, punkt 35 (kd)	94
45. Övriga frågor, punkt 37 (fp)	94
46. Övriga frågor, punkt 37 (kd)	95
47. Övriga frågor, punkt 37 (v)	95
Särskilda yttranden	97
1. Insatser för män som utövar våld, punkt 18 (mp)	97
2. Övriga frågor, punkt 37 (mp)	97
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	98
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004	98
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	106

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So258, 2004/05:So358 yrkandena 2–4, 2004/05:A350 yrkandena 2 och 8, 2005/06:Sf331 yrkandena 5 och 10, 2005/06:So380, 2005/06:So469 yrkandena 6 och 7, 2005/06:So556 yrkande 6 och 2005/06:So648 yrkande 9.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (v)

2. Privatisering av socialtjänsten

Riksdagen avslår motion 2005/06:So469 yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (m)

Reservation 6 (fp)

3. Riksnormen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So358 yrkande 5 och 2005/06:Sf331 yrkande 13.

Reservation 7 (m, c)

4. Villkor för försörjningsstöd

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf331 yrkandena 11 och 12, 2005/06:So224, 2005/06:So405 och 2005/06:So502.

Reservation 8 (m)

5. Barns inkomster av feriearbete m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So283, 2004/05:So303, 2005/06:So229, 2005/06:So437, 2005/06:So545, 2005/06:So556 yrkande 16 och 2005/06:So648 yrkande 5.

6. Barns tillgångar och försörjningsstöd

Riksdagen avslår motion 2005/06:Bo228 yrkande 2.

Reservation 9 (fp)

7. Barnbidrag och försörjningsstöd

Riksdagen avslår motion 2005/06:So648 yrkande 4.

Reservation 10 (v)

8. Bosparande och försörjningsstöd

Riksdagen avslår motion 2005/06:So679.

Reservation 11 (v)

9. Ideella skadestånd

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:L338 yrkande 3, 2004/05:So390, 2004/05:So443 och 2005/06:So207.

Reservation 12 (m, kd, c)

Reservation 13 (v)

10. Bistånd till konstnärer

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr239 yrkande 9 och 2005/06:Kr252 yrkande 10.

11. Bistånd och vräkning

Riksdagen avslår motion 2005/06:So318 yrkandena 1–3 och 5.

Reservation 14 (m, fp, kd, c)

12. Andra boendefrågor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Bo277 yrkande 4, 2005/06:Bo274 yrkande 4 och 2005/06:Bo301 yrkande 1.

Reservation 15 (v)

13. Vistelsebegreppet enligt socialtjänstlagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So204, 2004/05:So317, 2004/05:So384, 2004/05:So559, 2004/05:N409 yrkande 13, 2004/05:Bo305 yrkande 5, 2005/06:So219, 2005/06:So220, 2005/06:So249 yrkande 7, 2005/06:So344, 2005/06:So503, 2005/06:So551 yrkande 8, 2005/06:So563, 2005/06:So582, 2005/06:N381 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 42 och 2005/06:Bo299 yrkande 2.

Reservation 16 (m, fp, kd, c)

14. Interkommunala ersättningar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So417 och 2004/05:So445.

15. Regleringen av socialnämndens ansvar för brottsoffer

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om socialnämndens ansvar för brottsoffer. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So208 yrkande 2, 2004/05:So593 yrkande 6, 2005/06:Ju422 yrkande 9 och 2005/06:MJ351 yrkande 25 och bifaller delvis motionerna 2005/06:Ju306 yrkande 1 och 2005/06:So648 yrkande 8.

16. Utformningen av stöd till brottsoffer

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju292 yrkande 6, 2004/05:So208 yrkandena 1 och 3, 2004/05:So512 yrkande 10, 2004/05:So593 yrkande 7, 2005/06:Ju378 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Ju380

yrkande 24, 2005/06:Ju422 yrkandena 10 och 11, 2005/06:Ju532 yrkande 20, 2005/06:So557 yrkande 10, 2005/06:So641 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So701 yrkande 5 och 2005/06:Bo298 yrkande 35.

Reservation 17 (m, fp, kd, c)

Reservation 18 (v, mp)

17. Stöd till offer för hedersrelaterat våld

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 3, 2004/05:So250 yrkande 2, 2004/05:So590, 2004/05:So599 yrkande 4, 2005/06:So316 yrkande 2 och 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del.

Reservation 19 (m, kd)

Reservation 20 (fp)

Reservation 21 (c)

18. Insatser för män som utövar våld

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju422 yrkande 12.

19. Stöd till offer för människohandel och prostitution

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju484 yrkande 5, 2004/05:Ju485 yrkande 4, 2004/05:So368, 2005/06:Ju334 yrkande 2, 2005/06:Ju383 yrkande 7, 2005/06:Ju531 yrkande 3 och 2005/06:So467 yrkande 4.

Reservation 22 (m, fp, kd)

Reservation 23 (c)

Reservation 24 (v)

20. Barnperspektivet i den sociala barn- och ungdomsvården

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om barnperspektivet i den sociala barn- och ungdomsvården. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2005/06:So454 och 2005/06:So499 yrkande 3.

21. Utredningsförslag

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So272, 2004/05:So349 yrkandena 1 och 2, 2004/05:So378, 2004/05:So386, 2004/05:So464 yrkandena 1–7, 2004/05:So525, 2004/05:So571, 2004/05:So597 yrkande 2, 2005/06:Ju533 yrkandena 25–29, 2005/06:So288 yrkandena 1–7, 2005/06:So319, 2005/06:So648 yrkande 6, 2005/06:So668 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So686 yrkandena 1–6.

Reservation 25 (m, kd)

Reservation 26 (fp)

Reservation 27 (v)

Reservation 28 (mp)

22. Familjehem

Riksdagen avslår motion 2004/05:So372.

23. Unga lagöverträdare

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju481 yrkande 1, 2004/05:So579, 2005/06:Ju478 yrkandena 10 och 13 samt 2005/06:Ju533 yrkandena 30–32.

Reservation 29 (m, kd)

Reservation 30 (fp)

Reservation 31 (c)

24. Omvänt besöksförbud

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So215 och 2005/06:So214.

Reservation 32 (m)

25. Rätt till offentligt biträde

Riksdagen avslår motion 2005/06:So275.

26. Underrättelse enligt 11 kap. 2 § socialtjänstlagen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 6, 2004/05:So210, 2004/05:So599 yrkande 1, 2005/06:Ju380 yrkande 31 och 2005/06:So556 yrkande 5.

Reservation 33 (m, fp)

27. Skyldighet för socialnämnden att polisanmäla misstanke om våld eller hot mot hjälpsökande

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So209 yrkande 1 och 2005/06:Ju380 yrkande 16.

Reservation 34 (m, fp)

28. Ökad möjlighet att lämna uppgifter till bl.a. brottsutredande myndigheter

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju533 yrkande 17 och 2005/06:So511.

Reservation 35 (m, fp, kd, c)

29. Anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju482 yrkande 4, 2004/05:So209 yrkande 2, 2004/05:So512 yrkande 1, 2004/05:So597 yrkande 1, 2005/06:So556 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So557 yrkande 1 och 2005/06:So647 yrkande 10.

Reservation 36 (m, fp, kd, c)

30. Anmälningsskyldighet avseende barnmisshandel

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om anmälningsskyldighet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So699 yrkande 37.

31. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So304, 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So599 yrkande 2, 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:L291 yrkande 12, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:L341 yrkande 15, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1, 2 och 3 i denna del, 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5, 2005/06:So641 yrkande 3, 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10, 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18.

Reservation 37 (m)

Reservation 38 (fp)

Reservation 39 (kd)

Reservation 40 (v)

Reservation 41 (c)

32. Prioriteringsutredning

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So302, 2005/06:So409 och 2005/06:So661 yrkande 4.

Reservation 42 (kd, c)

33. Tillsynen över socialtjänsten

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L292 yrkande 13 och 2005/06:So499 yrkande 2.

Reservation 43 (v)

34. Översyn av socialtjänstlagen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So635 och 2005/06:So225.

35. Ändring av reglerna för tvångsomhändertagande

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So292 och 2005/06:So618.

Reservation 44 (kd)

36. Trygghetssystem för familjehemsföräldrar

Riksdagen avslår motion 2004/05:So522 yrkande 1.

37. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So512 yrkande 2, 2004/05:So589, 2005/06:Sf336 yrkande 46, 2005/06:So446, 2005/06:So557 yrkande 2, 2005/06:MJ351 yrkande 26 och 2005/06:MJ447 yrkande 3.

Reservation 45 (fp)

Reservation 46 (kd)

Reservation 47 (v)

Stockholm den 16 maj 2006

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Kristina Zakrisson (s), Margareta Israelsson (s), Lars U Granberg (s), Catherine Persson (s), Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Christer Engelhardt (s), Magdalena Andersson (m), Elina Linna (v), Jan Lindholm (mp), Martin Nilsson (s), Jan Emanuel Johansson (s), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

När inte annat anges är motionerna från riksmötet 2005/06.

Utskottets överväganden

Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om annan inriktning av socialpolitiken m.m. Utskottet vidhåller bl.a. den inställning som intogs när socialtjänstfrågor senast behandlades våren 2004. Riksdagen bör också avslå motioner om privatisering av socialtjänsten. Utskottet utgår från att regeringen följer utvecklingen på området.

Jämför reservationerna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd), 4 (v), 5 (m) och 6 (fp).

Motioner

I motion 2004/05:So358 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ökade socialbidragskostnader. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om integrations- och arbetsmarknadspolitiken. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att bidrags- och skattesystemet bör förändras. Motionärerna anför bl.a. att ny statistik från Socialstyrelsen visar att kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd ökade under det första halvåret 2004 och att skattehöjningar har tvingat in alltfler familjer i socialbidragsberoende. Det finns enligt motionärerna ett egenvärde i att en familj kan leva på sina egna arbetsinkomster. Enligt motionärerna borde en naturlig princip vara att den som betalar skatt inte samtidigt skall behöva bidrag och att den som får bidrag inte skall betala skatt. Liknande yrkanden framförs i motion Sf331 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 5 och 10.

I motion 2004/05:So258 av Stefan Hagfeldt (m) begärs ett tillkännagivande om vikten av att bryta bidragsberoendet. Motionären anför bl.a. att bidragsberoenden kan och skall brytas genom lägre skatter och möjligheter till nya riktiga jobb samt att ett av målen för ett välfärdssamhälle bör vara att de allra flesta kan försörja sig själva.

I motion 2004/05:A350 av Tobias Billström m.fl. (m, fp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om försörjning. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om minskat socialbidragsberoende och en tydlig arbetslinje. Motionärerna anför bl.a. att ökade förutsättningar och möjligheter måste kombineras med tydliga krav. Samhället måste signalera att bidrag inte är en acceptabel form för långsiktig försörjning.

I motion So469 av Erik Ullenhag m.fl. (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om problemen med socialtjänstens dubbla roller och hur upphandling kan minska problemen. Motionärerna anför bl.a. att det sociala

arbetets stödjande respektive myndighetsutövande funktioner bör skiljas tydligare åt. Genom upphandling av tjänster kan den egna personalen enligt motionärerna få tydligare uppdrag, t.ex. skilda från behandlingsarbete. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en ökad mångfald i socialtjänsten. Motionärerna vill öppna för enskilda alternativ i socialtjänsten. Den allra bästa metoden enligt motionärerna är att tillämpa pengssystem. I de fall där pengssystem inte går att tillämpa behövs det enligt motionärerna en trovärdig plan för långsiktig och kontinuerlig upphandling. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om respekt och valfrihet. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om ökad rättssäkerhet i socialtjänsten. Motionärerna anför bl.a. att alla skall ha rätt att bli bemötta med respekt och att socialtjänsten skall garantera den enskildes rättssäkerhet, delaktighet, inflytande och kontinuitet.

I motion So380 av Chatrine Pålsson (kd) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att termen biståndsbedömning inom socialtjänsten ersätts med termen behovsbedömning.

I motion So556 av Marita Aronson m.fl. (fp) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att psykiskt sjuka och missbrukande föräldrar som har vårdnaden om barn skall prioriteras i socialtjänstens och sjukvårdens arbete.

I motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över vilka förändringar som är nödvändiga för att säkra att arbetssökande i behov av försörjningsstöd behandlas i enlighet med 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) skall samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Vidare anförs i paragrafen att socialtjänsten under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation skall inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten skall vidare bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Enligt 2 kap. 5 § socialtjänstlagen får kommunen sluta avtal med annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ.

I *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* behandlade utskottet en rad motioner som, liksom nu aktuella motioner, tog upp frågor om grunderna för socialtjänstpolitiken (s. 17). Utskottet vidhöll sin inställning gällande målen och de grundläggande principerna för socialtjänsten såsom den redovisats i *betänkande 2000/01:SoU18 Ny socialtjänstlag m.m.* Utskottet vidhöll också att socialbidraget skall vara ett yttersta skyddsnät för tillfälliga ekonomiska behov och inte fungera som en långsiktig försörjningskälla. Utskottet, som fann att ett omfattande arbete pågick för att minska socialbidragsberoende, avstyrkte motionerna (res. m, fp, kd).

Utskottet behandlade i *betänkande 2003/04:SoU5* en motion (fp) med yrkanden om hur privata aktörer kan förmås att arbeta i större utsträckning inom socialtjänsten och hur detta, när det gäller utredningar o.d. kan ske utan att rättssäkerheten äventyras. Utskottet konstaterade att en förvaltningsuppgift enligt regeringsformen kan överlämnas till ett privat rättssubjekt. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning måste det emellertid ske med stöd av lag. Socialtjänstlagen ger inte kommunerna utrymme att anlita privata rättssubjekt för myndighetsutövning. Med det förbehållet att det inte är fråga om myndighetsutövning föreligger det således redan i dag möjligheter för socialtjänsten att anlita privata rättssubjekt. Utskottet anser därför inte att det föreligger behov av ett tillkännagivande härom till regeringen. Yrkandena avstyrktes därför (res. fp).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

I *budgetpropositionen för 2006* (prop. 2005/06:1 utg.omr. 9) anför regeringen bl.a. följande om socialtjänstpolitiken:

Målet att halvera socialbidragsberoendet har ännu inte uppfyllts och kvarstår därför. En avgörande faktor för måluppfyllelse är att sysselsättningsmålet uppnås. (s. 170) – – –

Med början den 1 januari 2006 genomförs en tvåårig arbetsmarknads-satsning med inriktning på jobb och praktik, kompetenslyft i offentlig sektor, jobb åt arbetslösa akademiker samt förbättrad kontroll och matchning. (s. 163) – – –

Eget arbete är grunden för att kunna leva ett självständigt liv, både när det gäller de inkomster ett arbete genererar samt det skydd för inkomstbortfall som en anställning ger. Det är därför viktigt att personer som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden får det stöd som behövs för att så snabbt som möjligt komma in på arbetsmarknaden. Det är inte minst viktigt då socialtjänstens försörjningsstöd utgör samhällets yttersta skyddsnät.

För att uppnå regeringens mål att halvera socialbidragsberoendet måste individens möjligheter till egen försörjning stärkas. Flera insatser behövs, både inom detta politikområde och inom andra politikområden.

Det handlar t.ex. om insatser för förbättrad rehabilitering, för mottagande och introduktion av nyanlända invandrare och flyktingar samt förbättrade arbetsformer och arbetsmetoder inom såväl arbetsförmedling som socialtjänsten för att öka sysselsättningen. Arbetsförmedlingens och socialtjänstens arbetssätt och bedömningar har stor betydelse i detta sammanhang. Det är vidare nödvändigt att bättre uppmärksamma de särskilda behov som utrikes födda kan ha. Regeringen vill reformera socialtjänstens försörjningsstöd så att det utformas för att i högre grad stimulera till arbete och utbildning. (s. 172) – – –

I syfte att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för personer som är beroende av socialtjänstens försörjningsstöd har regeringen under våren 2005 tillsatt en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de insatser samhället erbjuder personer i arbetsför ålder som är beroende av socialtjänstens försörjningsstöd och som med hjälp av olika insatser bedöms kunna få ett arbete, utredningen *Från socialbidrag till arbete* S 2005:01 (dir. 2005:10). Utredaren skall föreslå åtgärder som underlättar övergången från bidragsberoende till försörjning genom eget arbete. Utredningen skall lämna förslag som stärker de ekonomiska drivkrafterna för arbete och förtydligar och förbättrar ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Det handlar om att underlätta för människor att gå från bidrag till arbete och att stärka samhällets insatser för de mest utsatta grupperna. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 november 2006.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin inställning gällande målen och de grundläggande principerna för socialtjänsten som den redovisats i *betänkande 2000/01: SoU18*. Detta ställningstagande har utskottet därefter gjort i ytterligare två betänkanden: *2001/02:SoU11* och *2003/04:SoU5*. Utskottet erinrar om stadgandet i 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Utskottet vidhåller även inställningen att socialbidraget skall vara ett yttersta skyddsnät för tillfälliga ekonomiska behov och inte fungera som en långsiktig försörjningskälla. Det kan konstateras att det, liksom tidigare, fortgår ett omfattande arbete för att minska behovet av försörjningsstöd. Regeringen har i budgetpropositionen för 2006 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 9) uttalat en vilja att reformera socialtjänstens försörjningsstöd så att detta utformas för att i högre grad stimulera till arbete och utbildning. Utskottet vill i detta sammanhang även peka på utredningen *Från socialbidrag till arbete* S 2005:01 (dir. 2005:10) som den 1 november 2006 väntas föreslå åtgärder, som skall underlätta övergången från bidragsberoende till försörjning genom eget arbete. Utskottet anser sammanfattningsvis att det pågår omfattande arbeten på området och att riksdagen inte bör föregripa kommande förslag. Motionerna 2004/05:So258 (m), 2004/05:So358 (m) yrkandena 2–4, 2004/05:A350 (m, fp) yrkandena 2 och 8, Sf331 (m) yrkandena 5 och 10, So380 (kd), So469 (fp) yrkandena 6 och 7, So556 (fp) yrkande 6 och So648 (v) yrkande 9 avstyrks därför.

I motion So469 (fp) yrkandena 1 och 2 framförs synpunkter om att problemen med socialtjänstens dubbla roller kan minska genom upphandling av tjänster. I denna del kan utskottet, liksom i *betänkande 2003/04:SoU5*, konstatera att det redan i dag, med förbehållet att det inte är fråga om myndighetsutövning, föreligger möjligheter för socialtjänsten att anlita privata rättssubjekt. Enligt utskottet föreligger det alltså inte heller nu något behov av ett tillkännagivande till regeringen. Motionen avstyrks.

Försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till tidigare tillkännagivande förutsätter utskottet att regeringen, sedan utredningen *Från socialbidrag till arbete* S 2005:01 (dir. 2005:10) redovisats den 1 november 2006, snart återkommer med förslag till en lösning i frågan om bl.a. hur stora inkomster från eget arbete ett barn tillåts ha utan att detta påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd. Således har ett antal motioner kunnat anses tillgodosedda. Riksdagen bör därutöver, främst med hänvisning till tidigare uttalanden, avslå motioner om bl.a. riksnormen, om vilka inkomster och tillgångar som bör ingå i beräkningsunderlaget för ekonomiskt bistånd samt om kraven för bistånd enligt socialtjänstlagen.

Jämför reservationerna 7 (m, c), 8 (m), 9 (fp), 10 (v), 11 (v), 12 (m, kd, c), 13 (v), 14 (m, fp, kd, c) och 15 (v).

Motioner

Några motioner tar upp frågor om *avskaffande av riksnormen* och om *motprestation för försörjningsstöd*.

I motion Sf331 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att riksnormen för socialbidrag bör avskaffas. Ett likadant yrkande finns i motion 2004/05:So358 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m) yrkande 5. Motionärerna anför att kommunerna bör få möjlighet att anpassa socialbidragsnivåerna till faktiska levnadskostnader och de olika förutsättningar som finns i olika delar av landet. Vidare anförts att kommunerna bör få större möjligheter att ställa krav på mottagare av socialbidrag.

I motion Sf331 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att alla socialkontor bör ställa krav på motprestation från arbetsföra personer som söker ekonomiskt bistånd. I yrkande 12 begärs ett

tillkännagivande om att arbetsförmedlingen bör få skyldighet att rapportera till socialtjänsten huruvida klienter som söker socialbidrag står till arbetsmarknadens förfogande.

I motion So224 av Rolf Gunnarsson (m) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om krav från socialtjänsten på arbetsföra personer som söker ekonomisk hjälp. Liknande begäran finns i motion So405 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) och i motion So502 av Allan Widman m.fl. (fp).

Flera motioner gäller frågan om *vilka inkomster som skall ingå i beräkningsunderlaget för försörjningsstöd*.

I motion 2004/05:So303 av Hans Backman (fp) begärs ett tillkännagivande om att socialtjänstlagen ändras så att möjligheten upphör för kommunerna att reducera en familjs socialbidrag när barnen sommarjobbbar. Motionären har en likadan begäran i motion So229. Liknande begäran finns också i motion So437 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (båda c), motion 2004/05:So283 av Yilmaz Kerimo (s), motion So545 av Ann-Christin Ahlberg (s) och motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5.

I motion Bo228 av Jan Ertsborn (fp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att barns tillgångar icke skall påverka familjens rätt till socialbidrag. I motion So556 av Marita Aronson m.fl. (fp) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att föräldrarnas försörjningsstöd inte bör påverkas av barnens inkomster upp till ett halvt basbelopp per år.

I motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall lägga fram ett förslag om att inte minska försörjningsstödet när barnbidraget höjs.

I motion So679 av Anita Johansson (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om reglerna för bosparande och socialbidrag. Motionären anför att det är angeläget att ge unga människor ökade möjligheter att skaffa sig en egen bostad. Att beröva unga människor köplatsen i bosparkön är utan tvekan en åtgärd som skulle motverka syftet att underlätta deras inträde på bostadsmarknaden. Det är därför enligt motionären mycket angeläget att se till att alla kommuner tillämpar reglerna för ekonomiskt bistånd på ett sådant sätt att bosparandet behålls även om personen tillfälligt har behov av ekonomiskt bistånd.

Fyra motioner rör *ideella skadestånds* påverkan på försörjningsstödet.

I motion 2004/05:So443 av Maud Ekendahl (m) begärs ett tillkännagivande om att förtydliga lagen så att alla skadeståndsberättigade behandlas lika. Motionären har ett likadant yrkande i motion So207.

I motion 2004/05:L338 av Annika Carlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att skadestånd vid övergrepp mellan makar/sambor är en ersättning som inte skall räknas med vid ansökningar om bostads- och socialbidrag.

I motion 2004/05:So390 av Ingrid Burman m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om att säkra skadestånd till brottsoffer som samtidigt uppbär ekonomiskt bistånd. Motionärerna anser att regeringen bör ge Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete i uppdrag att utreda i vilken utsträckning ideella skadestånd kan undantas vid bedömningen av ekonomiskt bistånd och att, vid behov, överväga en ändring av socialtjänstlagen så att ideella skadestånd kan undantas vid socialbidragsberäkningen.

Två motioner gäller *försörjningsstöd till konstnärer*.

I motion 2004/05:Kr239 av Kent Olsson m.fl. (m) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om konstnärerna och socialbidragen. Motionärerna anför att det inte finns några generella regler om hur stipendier som skall finansiera kostnader för material, ateljé, resor m.m. skall bedömas. Praxis varierar enligt motionärerna mellan kommunerna. Motionärerna anser att kraven på konstnärerna bör vara desamma som för alla andra samt att samma regler bör gälla över hela landet. Motionärerna har samma begäran i motion Kr252 yrkande 10.

Några motioner gäller frågor om *bistånd vid vräkning och andra boende-problem*.

I motion So318 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om kunskaper om vräkningar inom socialtjänsten. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om jämförbar problematik vid elskulder. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om behovet av nya verktyg för socialtjänsten för att kunna förhindra vräkningar och elskulder. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om samarbete mellan socialtjänst, kronofogde och bostadsföretag.

I motion 2004/05:Bo277 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att ge den nationella psykiatrisamordnaren i uppdrag att särskilt utreda boendesituationen för människor som är att hänföra till psykiatrireformens målgrupp, samt i anslutning härtill föreslå vräkningsföregående åtgärder.

I motion Bo274 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker och föreslår åtgärder för att förbättra bostadssituationen vid utskrivning från institution, sjukhus, fängelse eller behandlingshem. En likadan begäran framställs i motion Bo301 av Sermin Özürküt m.fl. (v) yrkande 1.

Bakgrund och tidigare behandling

Riksnormen och krav på motprestation

Enligt 4 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) får försörjningsstöd lämnas för skäligen kostnader för

- livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och tv-avgift,

- boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 skall i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, skall socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

Utskottet har i *betänkandena 2001/02:SoU11* och *2003/04:SoU5* behandlat motionsyrkanden om att avskaffa riksnormen. Vid dessa tillfällen har utskottet avstyrkt yrkandena och ansett att det bör finnas en riksnorm (res. m och c). I betänkande 2001/02:SoU11 anförde utskottet bl.a. att det enligt utskottet är angeläget att nivån på det ekonomiska stödet till försörjning inte varierar alltför mycket mellan kommunerna samt att staten bör ha ansvaret för att den enskilde garanteras en miniminivå för de mest grundläggande behoven (s. 21). Utskottet påpekade i detta sammanhang att det är kommunerna som bestämmer nivån på biståndet till den enskildes livsföring med undantag för de poster som ingår i riksnormen samt att en socialnämnd kan frångå riksnormen om särskilda skäl för det föreligger i ett enskilt fall.

Enligt 4 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen får socialnämnden begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, och

- inte har fyllt tjugofem år eller
- har fyllt tjugofem år men av särskilda skäl är i behov av kompetenshöjande insatser eller
- följer en utbildning med tillgång till finansiering i särskild ordning men under tid för studieuppehåll behöver försörjningsstöd.

Enligt paragrafens andra stycke skall praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten skall stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den skall utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden skall enligt tredje stycket samråda med länsarbetsnämnden innan beslut fattas.

I *budgetpropositionen för 2006* (prop. 2005/06:1 utg.omr. 9) anför regeringen bl.a. följande (s. 166):

Även socialtjänstens arbetssätt har betydelse för biståndsutvecklingen. Under 1990-talet utvecklades allt fler aktiveringsprogram på kommunal nivå i syfte att underlätta för biståndsmottagare att få arbete. I dag

finns ungefär 800 aktiveringsprogram i Sverige. Det saknas för närvarande systematisk kunskap om i vilken mån dessa program förbättrar deltagarnas chanser till självförsörjning. Socialstyrelsen har i uppdrag att lämna förslag på hur en nationell redovisning av socialtjänstens insatser för att stärka människors möjligheter till självförsörjning bör redovisas.

Resultatet av länsstyrelsernas tillsyn 2004 visar att det fortfarande finns en del brister i handläggningen av ekonomiskt bistånd. Det görs färre individuella bedömningar i handläggningen av det ekonomiska biståndet till följd av att kommunerna utvecklar ett alltmer standardiserat arbetssätt. Det riskerar att få till följd att barnens särskilda behov inte uppmärksammas i tillräckligt hög grad. En positiv utveckling är att det i många kommuner pågår ett målgruppsinriktat arbete för att hjälpa framför allt unga vuxna och långvarigt arbetslösa att bli självförsörjande. Arbetet bedrivs ofta i samarbete med arbetsförmedling och försäkringskassa.

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att redovisa hur bestämmelsen i 4 kap. 4 § socialtjänstlagen tillämpas. Uppdraget, som genomförts tillsammans med länsstyrelserna inom det nationella programmet för social tillsyn, redovisades i maj 2005 genom rapporten *Hur tillämpas bestämmelsen i 4 kap. 4 § socialtjänstlagen – Krav på praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet för ungdomar med försörjningsstöd*. Av rapporten framgår bl.a. att ca 75 % av kommunerna tillämpar 4 kap. 4 § socialtjänstlagen vid beslut om ekonomiskt bistånd till ungdomar mellan 18 och 24 år och att tillämpningen av bestämmelsen var lägre i kommuner med höga arbetslöshetsnivåer (s. 27 f.). I dessa kommuner var en större andel av ungdomarna inskrivna i arbetsmarknadspolitiska program. Av rapporten framgår att kommunerna erbjuder en stor variation av verksamheter definierade som kompetenshöjande insatser. De flesta kommuner har uppgett att de kan erbjuda arbetsplatsförlagd praktik inom offentlig verksamhet. Undersökningen visar också att många kommuner tillämpar bestämmelsen på alla arbetslösa som har försörjningsstöd, även de som är betydligt äldre än 25 år. Enligt undersökningen är det relativt ovanligt att kommunerna följer upp de insatser som görs enligt 4 kap. 4 § socialtjänstlagen.

Bistånd för försörjning och livsföring i övrigt

I *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* behandlade utskottet ett antal motioner om hur barns inkomster och tillgångar påverkar föräldrarnas rätt till försörjningsstöd. I betänkandet föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen (s. 23–24). Utskottet anförde att det varierar från kommun till kommun hur stora inkomster från eget arbete ett barn tillåts ha utan att detta påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. På grund härav hade utskottet förståelse för de krav som framförs i ett antal motioner om att barns inkomster från feriearbete m.m., upp till en viss nivå, inte skall påverka familjens samlade rätt till försörjningsstöd. Regeringen borde enligt utskottet återkomma till riksdagen med ett konkret förslag till lösning av problemet med att kommuner gör olika bedömningar

när det gäller hur stora inkomster från eget arbete ett barn tillåts ha utan att detta påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. Ett sådant förslag skulle enligt utskottet också beakta hur det belopp som skall undantas vid biståndsberäkningen skall bestämmas.

En motion om att undanta barnbidraget från beräkningsunderlaget vid försörjningsstöd avstyrktes (res. v).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

Regeringen tillkallade i februari 2005 en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av de insatser samhället erbjuder personer i arbetsför ålder som är beroende av socialtjänstens försörjningsstöd och som med hjälp av olika insatser bedöms kunna få ett arbete, utredningen *Från socialbidrag till arbete S 2005:01* (dir. 2005:10). I direktiven anges att utredaren bl.a. skall analysera betydelsen av försörjningsstödet konstruktion när det gäller ekonomiska drivkrafter att gå från ett beroende av socialtjänstens försörjningsstöd till arbete, liksom att klargöra den privatekonomiska lönsamheten vid övergången till olika omfattningar av deltidsarbete. I denna del ingår att se över problematiken med att kommuner gör olika bedömningar när det gäller hur stora inkomster från feriearbete en underårig person tillåts ha utan att detta påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för den unge samt att ge förslag på hur det belopp som skall undantas vid biståndsberäkningen skall fastställas.

Utredningen skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 november 2006.

I *Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd* (SOSFS 2003:5) anges bl.a. att socialnämnden vid bedömning av behovet av ekonomiskt bistånd i regel inte bör räkna med vissa faktiska inkomster. Som exempel på sådana inkomster anges bl.a. skadestånd som den enskilde fått för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgör ersättning för inkomstförlust. Dessutom anför Socialstyrelsen att det när det gäller t.ex. den som varit utsatt för brott och till följd av detta måste flytta kan vara befogat att ge bistånd beräknat på en ny högre boendekostnad, detta under förutsättning att flyttningen är nödvändig för att den enskilde skall uppnå en skälig levnadsnivå.

Med anledning av tre motionsyrkanden om hur ideella skadestånd påverkar försörjningsstödet uttalade utskottet i *betänkande 2003/04:SoU5* att det mot bakgrund av tidigare regeringsuttalanden (prop. 2000/01:80 Ny socialtjänstlag m.m. s. 95) och Socialstyrelsens allmänna råd inte behövdes något tillkännagivande i denna fråga (s. 24). Utskottet utgick dock från att regeringen följer frågan och avstyrkte motionerna (res. m och c). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

Utskottet avstyrkte i *betänkande 2003/04:SoU5* ett par motionsyrkanden om konstnärers stipendier och socialbidrag (res. m). Motionärerna anförde att kraven på konstnärer bör vara desamma som för alla andra och att samma regler bör gälla över hela landet. Utskottet hänvisade till att det av Socialstyrelsens allmänna råd om försörjningsstöd framgår att stipendier

som är avsedda för ett visst ändamål, t.ex. en resa, i regel inte bör medföra reducering av försörjningsstödet. Utskottet ansåg inte att något riksdagsinitiativ var nödvändigt. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

I *budgetpropositionen för 2006* anför regeringen bl.a. följande om missbruk och hemlöshet:

Socialstyrelsen hade under 2002 till 2004 regeringens uppdrag att leda ett utvecklingsarbete för att utveckla metoder som motverkar hemlöshet. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att fortsätta detta arbete. Socialstyrelsen fick 2005 ett nytt regeringsuppdrag om hemlöshet där det ingår att fördela ytterligare 30 miljoner kronor under tre år till lokala hemlöshetsprojekt samt genomföra nationella kartläggningar av hemlösheten i landet. En nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning genomförs 2005 och kartläggningen skall upprepas 2007. (s. 162) – – –

Socialstyrelsen har gett stöd till 19 projekt för att motverka hemlöshet. Åtta av dessa var boendeprojekt med olika målgrupper: personer med missbruksproblematik, hemlösa kvinnor med missbruk, barnfamiljer, våldsutsatta kvinnor samt missbrukare som genomgått behandling. Nio projekt hade vräkningsförebyggande och bostödjande insatser som huvudmetod. Även dessa verksamheter riktar sig till olika målgrupper, personer med missbruk, personer med missbruk och psykisk problematik, barnfamiljer och personer med svag ekonomi. De flesta projekten riktar sig till män och kvinnor med missbruks- och/eller psykisk problematik. Av samtliga vänder sig tre projekt enbart till kvinnor. En ny målgrupp som tydligt visade sig vid ansökningstillfället var hemlösa barnfamiljer och barnfamiljer i riskzon. Fyra av projekten vänder sig direkt till barnfamiljer. Flera riktar sig dessutom främst till personer med utomnordisk bakgrund då dessa personer kan ha speciella svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden. (s. 168) – – –

Regeringen bedömer att utvecklingsmedlen för att motverka hemlöshet har haft stor betydelse för att lyfta fram de problem som är förenade med hemlöshet, både för individen och för samhället, och för att pröva nya metoder för att på sikt komma till rätta med hemlösheten. De kartläggningar som Socialstyrelsen genomför inom ramen för uppdraget kommer att ge värdefull kunskap och ett bättre underlag för framtida överväganden. (s. 171)

Utskottet behandlade i *betänkande 2005/06:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.* en rad motioner med krav på åtgärder för hemlösa (s. 140). Utskottet anförde bl.a. att hemlöshet ofta har sin grund i missbruk och/eller psykiska problem och konstaterade att parallella satsningar sker på dessa områden, bl.a. genom Ett kontrakt för livet och inom ramen för Nationella psykiatrisamordningens uppdrag. Utskottet vidhöll att ytterligare åtgärder behöver vidtas under de närmaste åren för att stärka insatserna för de mest utsatta grupperna i samhället. Något initiativ från riksdagens sida var dock enligt utskottet inte nödvändigt. Motionerna fick anses i varje fall delvis tillgodosedda (res. m+fp, kd, v). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:111).

Socialstyrelsen fick i januari 2005 i uppdrag av regeringen att fortsätta utvecklingsarbetet mot hemlöshet under perioden 2005–2008. I uppdraget ingick att göra en nationell kartläggning av hemlöshetens omfattning och

karaktär. Kartläggningen har redovisats i en rapport under januari 2006 och utgör en av delarna i Socialstyrelsens hemlöshetsprojekt med målsättning att utveckla metoder som motverkar hemlöshet.

I *betänkande 2005/06:SoU5 Arbetet med att förverkliga FN:s barnkonvention i Sverige och andra barnfrågor* behandlade utskottet en rad motioner om ekonomiskt utsatta barn, bl.a. frågan om vräkning av barnfamiljer. Utskottet förutsatte mot bakgrund av förslagen i *betänkande Vräkning och hemlöshet – drabbar också barn* (SOU 2005:88) att alla rimliga åtgärder vidtas för att undvika att vräkning av barnfamiljer över huvud taget blir aktuellt. Utskottet ansåg inte att något initiativ från riksdagens sida behövdes varmed motionerna fick anses i huvudsak tillgodosedda (res. m+kd+c, fp, v). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:137).

I det ovan nämnda betänkandet (SOU 2005:88) görs bedömningen att socialtjänstlagens regler om rätten till bistånd borde vara tillräckliga för att garantera att barn inte vräks från sin bostad. Problemet ligger enligt utredningen snarare i lokal tillämpning av lagen, socialtjänstens organisation och metoder, situationen på den lokala bostadsmarknaden, bristande medvetenhet om problemet samt varierande lokalt intresse för att med hjälp av befintliga bostadspolitiska instrument förbättra situationen. Utredningen föreslår bl.a. att Socialstyrelsen får i uppdrag att utveckla en officiell statistik om socialtjänstens insatser för att motverka och avhjälpa vräkning. Vidare föreslås att hyreslagen ses över, bl.a. för att göra den överskådlig, förenkla och modernisera reglerna, införliva ett barnperspektiv och tydliggöra lagens karaktär av social skyddslag. Utredningen föreslår också att en översyn görs av utsökningsbalken i de delar som rör avhysning från bostad samt att de sociala skyddsaspekterna och barnperspektivet särskilt beaktas.

Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte ändrat uppfattning utan anser fortfarande att en riksnorm bör föreligga. Inte heller anser utskottet att det finns skäl att föreslå någon ändring vad beträffar vilka poster som riksnormen skall omfatta. Motionerna 2004/05:So358 (m) yrkande 5 och Sf331 (m) yrkande 13 avstyrks därför.

Socialtjänsten har redan i dag genom 4 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) möjligheter att ställa krav på motprestationer från den som uppstår socialbidrag. Motionerna Sf331 (m) yrkandena 11 och 12, So224 (m), So405 (m) och So502 (fp) får därigenom anses tillgodosedda och avstyrks därför.

Utskottet konstaterar att det har gått en tid sedan riksdagen beslutade ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett konkret förslag till lösning av problemet med att kommuner gör olika bedömningar när det gäller hur stora inkomster från eget arbete ett barn

tillåts ha utan att detta påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet. I tillkännagivandet (2003/04:SoU5 s. 24) anfördes vidare att ett sådant förslag också borde beakta hur det belopp som skall undantas vid biståndsbedömningen skall beräknas. Utskottet förutsätter att regeringen efter det att den pågående utredningen *Från socialbidrag till arbete* S 2005:01 (dir. 2005:10) redovisats den 1 november 2006, snarast återkommer med förslag till en lösning i frågan enligt riksdagens nyssnämnda tillkännagivande. Motionerna 2004/05:So283 (s), 2004/05:So303 (fp), So229 (fp), So437 (c), So545 (s), So556 (fp) yrkande 16 och So648 (v) yrkande 5 får på så sätt anses tillgodosedda.

I motion Bo228 (fp) yrkande 2 framförs kritik mot att barns tillgångar och inkomster ingår i beräkningsunderlaget för ekonomiskt bistånd. Utskottet konstaterar att barn aldrig är underhållsskyldiga gentemot sina föräldrar. Däremot kan förekomsten av tillgångar hos ett barn beaktas när det gäller barnets del av det försörjningsstöd som betalas ut. Tillgångar som i realiteten inte kan disponeras bör inte tas med i bedömningen. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Motionen avstyrks.

Utskottet är inte berett att föreslå ett initiativ av innebörd att barnbidraget skall undantas från beräkningsunderlaget för försörjningsstöd. Motion So648 (v) yrkande 4 avstyrks.

I motion So679 (s) framförs att det är mycket angeläget att alla kommuner tillämpar reglerna för ekonomiskt bistånd på det viset att bosparandet behålls även om personen i fråga har behov av ekonomiskt bistånd. Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ i denna fråga heller varför motionen avstyrks.

Utskottet vidhåller med hänvisning till regeringens tidigare uttalanden i proposition 2000/01:80 samt vad som anförs i Socialstyrelsens allmänna råd att det inte behövs något tillkännagivande när det gäller frågan om ideella skadestånds påverkan på rätten till socialbidrag. Utskottet utgår dock fortfarande från att regeringen följer frågan. Motionerna 2004/05:L338 (c) yrkande 3, 2004/05:So390 (v), 2004/05:So443 (m) och So207 (m) avstyrks.

Av Socialstyrelsens allmänna råd om försörjningsstöd framgår att stipendier som är avsedda för ett visst ändamål, t.ex. en resa, i regel inte bör medföra en reduktion av försörjningsstödet. Utskottet anser därför att det inte är nödvändigt med något sådant tillkännagivande som efterfrågas i motionerna 2004/05:Kr239 (m) yrkande 9 och Kr252 (m) yrkande 10. Dessa avstyrks därför.

Med hänsyn bl.a. till det uppdrag Socialstyrelsen fått av regeringen, om att fortsätta utvecklingsarbetet mot hemlöshet under perioden 2005–2008, ser inte utskottet nu något behov av ett riksdagsinitiativ på sätt som anges i motion So318 (fp) yrkandena 1–3 samt 5. Motionen avstyrks.

Inte heller det som tas upp i motionerna 2004/05:Bo277 (v) yrkande 4, Bo274 (v) yrkande 4 och Bo301 (v) yrkande 1 bör föranleda ett initiativ från riksdagen. Motionerna avstyrks.

Vistelsekommun och hemtjänst

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör, främst med hänvisning till tidigare uttalanden, avslå motioner om vistelsebegreppet och hemtjänst liksom om interkommunala ersättningar.

Jämför reservation 16 (m, fp, kd, c).

Motioner

I motion 2004/05:So204 av Inger René (m) begärs ett tillkännagivande om behovet av en översyn av socialtjänstlagen om vistelsekommunens ansvar för hemtjänst. Motionären anför bl.a. att dagens system medför en orimlig belastning på små kommuners socialbudgetar och att ett rättvisare system därför bör arbetas fram. Ett likadant yrkande framställs i motion So219 av Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda m).

I motion 2004/05:N409 av Martin Andreasson m.fl. (fp) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anføres om att se över vistelsebegreppet i socialtjänstlagen vad gäller vilken kommun som skall betala för hemtjänst m.m. vid fritidsboende. Motionärerna har samma yrkande i motion N443 yrkande 42. Liknande yrkanden framställs i motion 2004/05:So384 och motion So220 av Jan Ertsborn (fp). Även i motion 2004/05:So559 och motion So563, båda av Åsa Torstensson och Lars Tysklind (c, fp), framställs liknande begäran. Motionärerna anför bl.a. att den behovsprövande kommunen bör ansvara för vård- och omsorgskostnader oavsett vistelseort. Liknande begäran finns även i motion So249 av Kenneth Johansson m.fl. (c, m, fp, kd) yrkande 7, motion So551 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 8 och motion So582 av Agne Hansson och Staffan Danielsson (båda c).

I motion 2004/05:Bo305 av Rosita Runegrund och Lars Gustafsson (båda kd) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om vistelsebegreppet vad gäller hemtjänst för de kommuner som har hög andel fritidsboende med hemvist i annan kommun. Motionärerna har samma yrkande i motion N381 yrkande 5. Även i motion Bo299 av Ingvar Svensson m.fl. (kd) yrkande 2 finns en liknande begäran.

I motion 2004/05:So317 av Catharina Bråkenhielm (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anføres om en översyn av socialtjänstlagen gällande rekommendationer eller tolkning av vad som är ”skälig levnadsnivå” att kunna vistas i sin sommarstuga halvårsvis när hemkommunen redan tillgodosett vårdbehovet i den permanenta bostaden. Liknande yrkanden finns i motion So344 av Catharina Bråkenhielm och Hans Hoff (båda s) och motion So503 av Yilmaz Kerimo (s).

I motion 2004/05:So445 av Christer Skoog m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om behovet av att införa en interkommunal ersättning för hemtjänst vid boende i fritidshus. Ett liknande yrkande framställs i motion 2004/05:So417 av Lilian Virgin och Agneta Ringman (båda s). Motionärerna anför att regeringen bör presentera en lösning där det finns en laglig möjlighet att få ersättning för hemtjänstkostnader från hemkommunen.

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område. Av 2 kap. 2 § samma lag framgår att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

I *betänkande 2001/02:SoU11 Socialtjänstfrågor* vidhöll utskottet sin tidigare redovisade uppfattning att det inte bör göras något undantag från huvudregeln i socialtjänstlagen om att det är vistelsekommunen som bär ansvaret för t.ex. hemtjänst till sommargäster (s. 15, res. m och c). Riksdagen följde utskottet (rskr. 2001/02:178).

Utskottet behandlade i februari 2004 motioner om äldrepolitik från de allmänna motionstiderna 2002 och 2003 (bet. 2003/04:SoU4 Äldrepolitik). I detta sammanhang lämnade Socialdepartementet och Svenska Kommunförbundet information om hemtjänst för äldre vid vistelse i annan kommun än bosättningskommunen. Utskottet uttalade att personer med behov av stöd och hjälp självfallet skall kunna vistas i annan kommun än bosättningskommunen, t.ex. för sommarvistelse, och få den hjälp och det stöd de behöver. Utskottet uttalade vidare att det erfarit att Svenska Kommunförbundet för närvarande beredde frågan och att detta borde avvaktas. Utskottet förutsatte att regeringen noga följer utvecklingen på området och vidtar de åtgärder som kan vara påkallade. Utskottet förutsatte vidare att regeringen vid behov återkommer till riksdagen. Utskottet anförde att det avsåg att noga följa utvecklingen på området, men ansåg inte att de aktuella motionerna borde föranleda något initiativ från riksdagens sida. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:154) (res. m, fp, kd, c).

Förbundet Sveriges Kommuner och Landsting har under 2005 från kommunerna samlat in statistik angående hemtjänst och hemsjukvård som ges till personer från annan kommun, cirkuläret *Hemtjänst vid semestervistelse*, (2005:109). Av de 153 kommuner som besvarade enkäten angav 105 att de beviljat hemtjänst till personer från annan kommun. Det motsvarar 36 procent av kommunerna. Det framgår av cirkuläret att förbundet förutsatt att de kommuner som inte besvarade enkäten inte heller hade fattat några sådana beslut.

Variationerna i insatserna var stora, och det var inte enbart de traditionella semesterkommunerna som beviljat *hemtjänst*. Totalt uppgick antal beviljade timmar till något över 21 500 och totalkostnaden för alla kommu-

ner var 7 542 000 kr. Förbundet efterfrågade också *hemsjukvård* som givits till personer från annan kommun. Cirka 2 100 sådana timmar har redovisats. Kostnaden för detta uppgick till 736 000 kr för hela riket.

Förbundets socialberedning gjorde bedömningen att verksamheten är liten sett i ett nationellt perspektiv. Endast för ett par kommuner finns en påverkan på hemtjänstens organisation och ekonomi. Vidare anfördes att eftersom fördelningen är väldigt ojämn över riket skulle en möjlig lösning kunna vara att kommunerna får rätt att köpa hemtjänstinsatser av annan kommun på samma sätt som kommunen kan köpa plats i särskilt boende enligt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen. Sammanfattningsvis ansåg socialberedningen, mot bakgrund av den nuvarande omfattningen på hemtjänst i annan kommun, att det inte finns anledning att föreslå en ändring av vistelsebegreppet i socialtjänstlagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att det inte bör göras något undantag från huvudregeln om att det är vistelsekommunen som bär ansvaret för t.ex. hemtjänst till sommargäster. Motionerna 2004/05:So204 (m), 2004/05:So317 (s), 2004/05:So384 (fp), 2004/05:So559 (c och fp), 2004/05:N409 (fp) yrkande 13, 2004/05:Bo305 (kd) yrkande 5, So219 (m), So220 (fp), So249 (c, m, fp, kd) yrkande 7, So344 (s), So503 (s), So551 (c) yrkande 8, So563 (c och fp), So582 (c), N381 (kd) yrkande 5, N443 (fp) yrkande 42 och Bo299 (kd) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet finner heller inte skäl att nu göra uttalanden om införande av interkommunal ersättning för hemtjänst. Motionerna 2004/05:So417 (s) och 2004/05:So445 (s) avstyrks därför.

Stöd till människor som utsatts för våldsbrott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör, med bifall till motioner av (m), (s) och (mp, –) samt med delvis bifall till motioner av (kd) och (v), som sin mening ge regeringen till känna att regeringen under hösten skall återkomma med ett lagförslag innebärande en skärpning av socialnämndens ansvar för brottsoffer. Riksdagen bör, främst mot bakgrund av det omfattande arbete som pågår för att förebygga våld och hot mot kvinnor, ge utsatta kvinnor adekvat vård och stöd samt bistå offer för människohandel och prostitution, avslå motioner på området.

Jämför reservationerna 17 (m, fp, kd, c), 18 (v, mp), 19 (m, kd), 20 (fp), 21 (c), 22 (m, fp, kd), 23 (c) och 24 (v) samt särskilt yttrande 1 (mp).

Motioner

Två motioner rör frågor om *regleringen av socialnämndens ansvar för brottsoffer* och behovet av en *omedelbar lagändring*.

I motion Ju306 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 1 begärs att riksdagen omedelbart skall göra en ändring i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) på det viset att ordet ”bör” byts ut mot ordet ”skall” i båda meningarna i lagrummet. Motionärerna anser bl.a. att alla kommuner skall vara skyldiga att tillhandahålla resurser för en kvinnojour och att kommunernas stöd till verksamhet riktad till utsatta kvinnor och barn måste utvecklas och intensifieras. Motionärerna anser att 5 kap. 11 § socialtjänstlagen därför bör skärpas så att den kräver av kommunerna att de ger stöd och hjälp åt brottsoffer och då särskilt beaktar kvinnor och barn. I motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8 framförs också en begäran om omedelbar ändring i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen.

Ett antal motioner rör frågor om *regleringen av socialnämndens ansvar för brottsoffer* och krav på *tillkännagivanden om lagändring*.

I motion 2004/05:So208 av Hillevi Engström (m) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att socialtjänstlagen skall stadga att kommunerna skall ha en skyldighet att ge stöd åt brottsoffer. Motionären anför att 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) ändrats år 2001 till att socialnämnden ”bör” ge stöd åt brottsoffer och deras anhöriga med särskild inriktning på kvinnor som utsatts för våld. Motionären anser att lagen skall ändras så att det framgår att socialnämnden ”skall” ge stöd åt brottsoffer. Även i motion 2004/05:So593 av Carina Ohlsson och Monica Green (båda s) yrkande 6, motion Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, –) yrkande 9 och motion

MJ351 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –) yrkande 25 framförs liknande begäran om tillkännagivande om ändring i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453).

Flera motioner rör mer allmänna frågor om utformningen av *stöd till brottsoffer*. Här ingår såväl mer generella frågor om stöd till brottsoffer som sådana som rör stöd till kvinnor och barn när kvinnor utsätts för våld.

I motion 2004/05:So208 av Hillevi Engström (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om kommunernas stöd till brottsoffer. Motionären anför bl.a. att det är viktigt att kommunerna inventerar vilka behoven är och vilken form av stöd de skall inrätta respektive stödja. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att kommuner bör samarbeta med ideella organisationer, religiösa samfund och enskilda för att ge brottsoffer stöd och hjälp. Ett likadant yrkande framförs i motion 2004/05:Ju292 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 6.

I motion So641 av Gudrun Schyman (–) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om en skärpning av socialtjänstlagen. Motionären anför i huvudsak att socialtjänstlagen måste innehålla en tvingande paragraf där alla kommuner ges i uppdrag att själva, eller i samarbete med andra närliggande kommuner, se till att det finns en jour/enhet (ideell eller kommunal) som kan bistå kvinnor och barn. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om kommunernas samordningsansvar i arbetet med kvinnor och barn utsatta för mäns våld.

I motion Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, –) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att utvidga kommunernas ansvarsområde i socialtjänstlagen till att gälla personer oavsett sexuell identitet. Motionärerna anför att det inte är tillräckligt att kommunerna värnar om de heterosexuella kvinnor som utsätts för brott. Det är viktigt att alla personer oavsett sexuell identitet får en chans att få hjälp hos en kvinno- eller mansjour. Detta bör enligt motionärerna framgå av lagtexten och uppdraget till kommunen.

I motion Bo298 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 35 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om särskilda boenden för utsatta kvinnor.

I motion 2004/05:So512 av Annelie Enochson (kd) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att möjliggöra skyddat boende för kvinnor och barn i hela Sverige. Motionären har ett likadant yrkande i motion So557 (kd) yrkande 10.

I motion Ju532 av Johan Linander m.fl. (c) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om rätt till bättre skydd för utsatta kvinnor.

I motion 2004/05:So593 av Carina Ohlsson och Monica Green (båda s) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att försöka lösa boendefrågan för de kvinnor som tvingas fly från sina hem. Motionärerna anför bl.a. att det

är angeläget att kommunerna ger det stöd som är nödvändigt för att kvinnojourerna skall kunna fungera som väl fungerande komplement till kommunernas verksamhet.

I motion Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om kommunernas insatser mot våld mot kvinnor och samverkan med ideella organisationer samt länsstyrelsens tillsynsansvar.

I motion Ju378 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att länsstyrelserna bör få ett skärpt tillsynsansvar inom området mäns våld mot kvinnor. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas som ser över hur en särskild tillsynsfunktion avseende mäns våld mot kvinnor kan inrättas på länsstyrelserna.

I motion Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, -) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att kvinnor som lever med skyddad identitet måste ges tillgång till sina sociala rättigheter och att myndighetsansvaret för denna fråga måste centraliseras.

I motion So701 av Carina Ohlsson m.fl. (s) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om arbetsgivarens ansvar för kompetensutveckling och fortbildning inom kunskapsområdena genusvetenskap och mäns våld mot kvinnor för relevanta yrkesgrupper.

Sex motioner tar upp frågor om *s.k. hedersrelaterat våld*.

I motion 2004/05:So599 av Marita Aronson m.fl. (fp, m, kd, c) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande för regeringen om att regeringen bör ta initiativ till att utreda eventuell koppling till heder bakom självmord i Sverige och eventuellt behov av lagändring. I motion So445 av Hillevi Engström m.fl. (m, s, fp, kd, c, mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att se över riskerna för hedersrelaterade självmord i Sverige och ta ställning till eventuellt behov av lagändring.

I motion 2004/05:So250 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att tillförsäkra alla flickor och kvinnor, även de med ursprung i s.k. hederskulturer, rätt till trygg och säker sexualitet. Motionärerna har en likadan begäran i motion So316 (m) yrkande 2.

I motion 2004/05:Ju293 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om stöd till organisationer som arbetar med att hjälpa flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterade brott samt utbildningsinsatser för berörda myndigheter.

I motion 2004/05:So590 av Elisebeht Markström (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om skyddat boende för hederskulturens offer i samhällets regi.

En motion gäller *insatser för män som utövar våld*.

I motion Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, –) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att utvidga kommunernas ansvarsområde i socialtjänstlagen till att gälla även män som söker hjälp för aggressivt och våldsamt beteende.

En rad motioner gäller frågor om *stöd till offer för människohandel och prostitution*.

I motion Ju383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att socialtjänstens uppdrag när det gäller offer för människohandel förtydligas. Motionärerna har en likadan begäran i motion 2004/05:Ju485 (fp) yrkande 4.

I motion 2004/05:Ju484 av Ingemar Vänerlov och Tuve Skånberg (båda kd) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om ett utbyggt system för vård- och rehabiliteringsinsatser för prostituerade som är i behov därav.

I motion Ju334 av Tina Acketoft (fp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att öka samhällets stödinsatser för integrationen av prostituerade.

I motion 2004/05:So368 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v) begärs att regeringen tillsätter en utredning om inrättandet av ett nationellt resurscentrum mot prostitution. Motionärerna anför bl.a. att för att kvinnor i prostitution skall få möjlighet att känna trygghet måste varje instans som kommer i kontakt med dem som vill ta sig ur prostitutionen få tydliga direktiv. Motionärerna har samma begäran i motion So467 (v) yrkande 4.

I motion Ju531 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att uppmärksamma de prostituerade människors situation.

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) bör socialnämnden verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden bör härvid särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

I *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* anförde utskottet att det ansåg det utomordentligt angeläget att kommunerna ger stöd åt brottsoffer i enlighet med socialtjänstlagens bestämmelse härom (s. 33). Utskottet utgick från att regeringen noga följer frågan. Utskottet delade inte uppfattningen som framfördes i fyra motioner om att ordet ”bör” skall bytas ut mot ”skall” i det aktuella lagrummet. Motionerna avstyrktes (res. kd+c +mp, fp, v).

Med anledning av motioner om mäns våld mot kvinnor framhöll utskottet vikten av att på alla sätt förebygga våld och hot mot kvinnor och att ge utsatta kvinnor adekvat vård och stöd. Utskottet konstaterar vidare att det alltjämt pågår ett omfattande arbete på olika nivåer när det gäller mäns våld mot kvinnor. Exempelvis såg utskottet mycket positivt på regeringens avsikt att låta utreda möjligheterna att låta ett ombildat Rikskvinnocentrum sprida kunskap om och utveckla metoder när det gäller att motverka våld mot kvinnor. Sammanfattningsvis ansåg utskottet att motionerna fick anses i huvudsak tillgodosedda (s. 34, res. m, fp, kd).

Utskottet ansåg att länsstyrelsen har en viktig roll när det gäller att följa upp att kommunerna uppfyller socialtjänstlagens regler om stöd och hjälp till den som utsatts för brott. Utskottet ansåg dock inte att det är nödvändigt med ett tillkännagivande om att länsstyrelsen i denna roll skall ges möjlighet att utdöma vite, varför en motion om detta avstyrktes (s. 34, res. fp).

I betänkandet avstyrkte utskottet motioner om offer för människohandel och prostitution med hänsyn till pågående arbeten (s. 34, res. fp, v+mp, kd, v).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

I *budgetpropositionen för 2006* (prop. 2005/06:1 utg.omr. 9) anförde regeringen bl.a. följande om åtgärder för våldsutsatta kvinnor:

Staten stöder kvinnojourer och andra organisationer som arbetar för att motverka våld mot kvinnor, främst kvinnojourernas två riksorganisationer. År 2005 fördelades nästan 15 miljoner kronor till dessa. — — — Socialstyrelsen har under 2005 presenterat en lägesbeskrivning avseende kvinnor med psykiska funktionshinder som utsatts för våld. Rapporten tar bl.a. upp omfattning, bemötande, rättsliga aspekter och goda exempel på arbetssätt. Lägesbeskrivningen skall bidra till en ökad helhetssyn på hur dessa kvinnors nuvarande situation ser ut och vilka behov av ytterligare stöd och insatser som finns. Rapporten vänder sig främst till verksamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård (s. 160). — — —

Socialstyrelsen rapporterar att det pågår en fortsatt positiv utveckling av socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor. Det finns länsövergripande nätverk som arbetat med kvinnoskyddsfrågor och man har konferenser och temadagar på länsnivå. Många kommuner anordnar utbildning och allt fler kommuner antar handlingsplaner. Även om socialtjänstens arbete enligt länsstyrelsernas och Socialstyrelsens bedömning har förbättrats, finns det fortfarande mycket kvar att göra. På flera håll finns tydliga behov av tvärprofessionellt arbete och gränsöverskridande lösningar. Det gäller att hitta fungerande stödverksamheter för våldsutsatta kvinnor, förövare, barn som bevittnar våld, ungdomar som växer upp i familjer med starkt patriarkala värderingar med flera. Man behöver också utveckla metoder för familjerättsarbetet i familjer där våld och övergrepp förekommer (s. 167). — — —

Regeringen och samarbetspartierna avser att utreda vilken/vilka behandlingsverksamheter och vilken/vilka kliniska mottagningar för våldsbenägna män och barn som bevittnar våld mellan närstående eller blir utsatta för våld som kan vara aktuella och vilka modeller för detta ändamål som kan bli aktuella (s. 170).

I *betänkande 2005/06:SoU1 utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.* behandlade utskottet ett antal motionsyrkanden om stöd till kvinnojourer och åtgärder mot mäns våld mot kvinnor (s. 134). Utskottet framhöll att det arbete som kvinnojourerna utför är av stort värde och att jourerna utgör ett mycket betydelsefullt komplement till socialtjänstens verksamhet på området. Utskottet betonade att den omständigheten att staten ökar sitt stöd till kvinnojourerna inte får medföra ett minskat kommunalt engagemang. Utskottet välkomnade därför att regeringen har tillsatt en särskild utredare för att bl.a. lämna förslag till hur socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn kan stärkas och förbättras. Vidare ansåg utskottet att den inventering av kommunala handlingsplaner på området som Socialstyrelsen nyligen slutfört skulle kunna vara till ledning för utredarens arbete. Utskottet anförde också att mansjourer och liknande mottagningar kan bidra till att motverka våld och hot mot kvinnor, varför utskottet såg positivt på att stöd ges även till denna typ av verksamheter. Motionerna fick anses i huvudsak tillgodosedda.

I december 2004 lämnade en särskild utredare ett förslag till former för en ombildning av Rikskvinnocentrum (RKC) till ett nytt nationellt kunskapscentrum, samt till finansieringen av centrumet, i *betänkandet Nytt nationellt kunskapscentrum, ombildning av RKC* (SOU 2004:117). Utredaren lämnade även förslag till hur en nationell kristelefon för kvinnor som utsatts för mäns våld kan inrättas. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet och medel har avsatts för ombildningen (prop. 2005/06: 1 utg.omr. 9 s. 173).

Regeringen har tillkallat en särskild utredare för en *utredning om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*, S 2005:04 (dir. 2005:32). Utredaren skall kartlägga och analysera hur kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn ser ut. Vidare skall utredaren analysera vad kommunernas ansvar för våldsutsatta kvinnor enligt socialtjänstlagen innefattar. Med utgångspunkt i dessa analyser skall utredaren lämna förslag till hur socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn bör vara utformat för att det skall motsvara kommunernas ansvar samt till hur stödet kan stärkas och förbättras. I den utsträckning de föreslagna åtgärderna kräver författningsändringar skall utredaren lämna förslag på sådana. Uppdraget skall redovisas senast den 30 juni 2006.

Den 8 juni 2005 anförde *statsrådet Morgan Johansson* i en interpellationsdebatt om regeringens stöd till Riksorganisationen för kvinnojourer (ip. 2004/05:648) bl.a. att han liksom interpellanten anser att det finns goda internationella erfarenheter av att behandla män som utövar våld. Statsrådet påpekade att det även på ett flertal olika håll i Sverige pågår verksamheter, ofta i socialtjänstens regi, som har till syfte att hjälpa män att komma till rätta med sin våldsproblematik. Statsrådet anförde också att

kriscenter för män och andra ideella organisationer som arbetar för att hjälpa män som utövar våld ges statligt stöd genom Socialstyrelsens administration.

I ovan nämnda *budgetproposition* anförde regeringen om åtgärder mot hedersrelaterat våld att Socialstyrelsen gemensamt med länsstyrelserna i mars 2005 redovisat två regeringsuppdrag, dels en samlad lägesrapport om länsstyrelsernas insatser, Länsstyrelsernas insatser mot hedersrelaterat våld, delrapport 2003–2004, dels rapporten Nationellt konsultativt stöd för socialtjänst och andra verksamheter i arbetet mot hedersrelaterat våld med förslag om hur ett sådant stöd skulle kunna utformas (s. 161).

Vidare anförde regeringen att av de medel som regeringen har avsatt till länsstyrelsernas insatser mot hedersrelaterat våld har storstadslänen använt drygt sju miljoner kronor för att bygga upp och utveckla skyddat boende (s. 167). För dessa pengar har ett 70-tal platser skapats i familjehem, hem för vård och boende, skyddslägenheter, stödlägenheter och i andra former av skyddat boende. Enligt regeringen har alla dessa platser inte behövt tas i anspråk. Alla som förestår eller arbetar i skyddade boenden har enligt regeringen fått speciell utbildning och de får särskilt stöd under den tid de har någon placerad där. Regeringen anför att skapandet av skyddade boenden dock fortfarande är i en uppbyggnadsfas.

När det gäller människohandel och prostitution anförde regeringen i *budgetpropositionen för 2006* bl.a. att Socialstyrelsen på regeringens uppdrag under 2005 har utformat skriftlig information till kommunerna om de rättigheter som enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52) gäller för personer som vistas i landet med stöd av ett uppehållstillstånd mot bakgrund av att de är offer för människohandel (s. 161). Uppdraget omfattar även information om kommuners möjlighet att ansöka om ersättning för uppkomna kostnader i samband med stöd till dessa personer.

Regeringen skall under 2004–2006 utarbeta *ett nationellt handlingsprogram för det fortsatta arbetet med att bekämpa människohandel*. Handlingsprogrammet kommer att bestå av två delar: dels en nationell handlingsplan för det fortsatta arbetet med att bekämpa prostitution och handel med människor för sexuella ändamål, särskilt kvinnor och barn, dels en nationell handlingsplan för arbetet att bekämpa människohandel för arbetskraftsexploatering, handel med organ samt andra former av utnyttjande.

Förslaget till den nationella handlingsplanen för det fortsatta arbetet med att bekämpa prostitution och handel med människor för sexuella ändamål, särskilt kvinnor och barn, kommer att omfatta insatser inom en rad områden. Det handlar om åtgärder för att förebygga prostitution och handel med människor, inklusive särskilda åtgärder för att förebygga och motverka den efterfrågan som främjar alla former av sexuellt utnyttjande av människor samt insatser för skydd och bistånd till offren för prostitu-

tion och människohandel. Förslaget kommer också att omfatta en genomgång av straffrättsliga åtgärder och utveckling av arbetet inom rättsväsendet, polisen och socialtjänsten.

Regeringen har i mars 2006 lämnat en proposition till riksdagen, *Barn som bevittnat våld* (prop. 2005/06:166). I propositionen, som behandlas i justitieutskottet, lämnas bl.a. förslag om att det skall slås fast i socialtjänstlagen, att barn som bevittnar våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott samt förslag om att barn som bevittnar ett brott, som är ägnat att skada barnets trygghet och tillit i förhållande till en närstående person, skall ha rätt till brottsskadeersättning från staten. Den nya lagstiftningen föreslås ske genom ett tillägg i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen med föreslaget ikraftträdande den 15 november 2006.

Utskottets ställningstagande

Enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) bör socialnämnden verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden bör därvid särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld och andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Utskottet anser det utomordentligt angeläget att kommunerna ger stöd åt brottsoffer i enlighet med socialtjänstlagens bestämmelse om detta och noterar med tillfredsställelse att regeringen nu föreslår ett tillägg i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen i proposition 2005/06:166 *Barn som bevittnat våld*. Förslaget avser att stärka stödet och rättigheterna för barn som bevittnar brott av och mot närstående personer. Propositionen bereds i justitieutskottet och socialutskottet har den 25 april 2006 avgett yttrande (2005/06:SoU6y) vari uttalas bl.a. följande:

Utskottet konstaterar att regeringen tillsatt en särskild utredare för att göra en översyn av socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor. Enligt kommittédirektiven (dir. 2005:32) skall utredaren kartlägga och analysera hur kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn ser ut. Vidare skall utredaren analysera vad kommunernas ansvar enligt socialtjänstlagen innefattar. Med utgångspunkt i dessa analyser skall utredaren lämna förslag till hur socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och deras barn bör vara utformat för att det skall motsvara kommunernas ansvar samt till hur stödet kan stärkas och förbättras. I den utsträckning de föreslagna åtgärderna kräver författningsändringar skall utredaren lämna förslag på sådana. Uppdraget skall redovisas senast den 30 juni 2006.

Mot bakgrund av den särskilde utredarens uppdrag anser regeringen att det föreslagna tillägget i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen bör utformas som den nuvarande bestämmelsen i paragrafen, och att uttrycket ”bör” alltså skall användas. Om utredaren mot bakgrund av analysen av kommunernas ansvar enligt socialtjänstlagen lämnar förslag om att ”bör” skall ändras till ”skall” i det aktuella lagrummet, förutsätter regeringen att detta även kommer att gälla den i propositionen föreslagna bestämmelsen om barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna. Socialutskottet delar den bedömningen.

I flera av de nu aktuella motionerna från den allmänna motionstiden 2004 och 2005 framförs att det behövs en ändring i 5 kap. 11 § socialtjänstlagen för att stärka socialnämndens skyldighet att ge stöd och hjälp åt brottsoffer. Den föreslagna ändringen innebär att ordet ”bör” skall bytas ut mot ordet ”skall” i bestämmelsens två meningar. Utskottet noterar att statsrådet Morgan Johansson uttalat (Tidningarnas telegrambyrå den 24 april 2006) att det finns planer inom Regeringskansliet på ett lagförslag till hösten som innebär att kommunerna skall tvingas ge bättre stöd åt kvinnor i utsatta situationer. Utskottet drar slutsatsen att statsrådet avvaktar redovisningen av utredningsuppdraget den 30 juni 2006 samt att kommande förslag därefter remissbehandlas och bereds på sedvanligt sätt.

Utskottet delar inte bedömningen i motionerna Ju306 (kd) yrkande 1 och So648 (v) yrkande 8 att riksdagen nu skall besluta om omedelbar ändring av 5 kap. 11 § socialtjänstlagen på så sätt att ”bör” ändras till ”skall”. Lagstiftningen är visserligen tekniskt sett av enkel beskaffenhet, men kommunerna torde behöva viss förberedelse inför ett sådant obligatorium. Då organisatoriska och finansiella konsekvenser kan förutses genom den förordade lagändringen bör denna, enligt utskottets uppfattning, inte genomföras med kort varsel och utan sedvanlig förankring hos berörda parter. Utskottet anser emellertid, vilket redan uttalats i SoU6y, att det finns starka skäl för att skärpa socialnämndens ansvar i detta avseende. Utskottet anser dock att beredningen av kommande utredningsförslag inte bör föregripas. Enligt utskottet är det däremot angeläget att regeringen återkommer snarast till riksdagen i frågan. Utskottet utgår således från att ett lagförslag bör kunna presenteras under hösten, i enlighet med vad statsrådet nyligen uttalat. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen, med bifall till motionerna 2004/05:So208 (m) yrkande 2, 2004/05:So593 (s) yrkande 6, Ju422 (mp, -) yrkande 9 och MJ351 (mp, -) yrkande 25 samt med delvis bifall till motionerna Ju306 (kd) yrkande 1 och So648 (v) yrkande 8, ge regeringen till känna.

Liksom tidigare, senast i betänkande 2003/04:SoU5, vill utskottet framhålla vikten av att på alla sätt förebygga våld och hot mot kvinnor och att ge utsatta kvinnor adekvat vård och stöd. Utskottet konstaterar vidare att det pågår ett omfattande arbete på olika nivåer när det gäller mäns våld mot kvinnor. Här kan exempelvis nämnas att regeringen under år 2005 har tillkallat en särskild utredare för att göra en översyn av socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor. Utredningen väntas inom kort ge förslag till bl.a. hur stödet till våldsutsatta kvinnor och barn kan stärkas och förbättras. Utskottet har nyligen erfarit, genom uttalanden av statsrådet Morgan Johansson, att nämnda utredning redan visar att stödet till våldsutsatta kvinnor ser olika ut i olika delar av landet samt att statsrådet anser att alla kvinnor skall ha tillgång till en kvinnojour i sin egen kommun. Sedan en särskild utredare lämnat förslag till en ombildning av Rikskvinnocentrum (RKC) till ett nytt nationellt kunskapscentrum har utskottet erfarit att ett nationellt kunskapscentrum om mäns våld mot kvinnor bör kunna starta

sin verksamhet från halvårsskiftet 2006. Mot bakgrund av de omfattande åtgärderna på området anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ och motionerna 2004/05:Ju292 (fp) yrkande 6, 2004/05:So208 (m) yrkandena 1 och 3, 2004/05:So512 (kd) yrkande 10, 2004/05:So593 (s) yrkande 7, Ju378 (v) yrkandena 2 och 3, Ju380 (fp) yrkande 24, Ju422 (mp, -) yrkandena 10 och 11, Ju532 (c) yrkande 20, So557 (kd) yrkande 10, So641 (-) yrkandena 1 och 2, So701 (s) yrkande 5 och Bo298 (fp) yrkande 35 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Utskottet vill även framhålla vikten av att förebygga s.k. hedersrelaterat våld och att ge råd och stöd till flickor och kvinnor som utsätts för sådant. Utskottet erinrar om att Socialstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna i mars 2005 redovisat två regeringsuppdrag, dels en samlad lägesrapport om länsstyrelsernas insatser, dels en rapport om konsultativt stöd för bl.a. socialtjänsten i arbetet mot hedersrelaterat våld. Den senare innehåller bl.a. förslag om hur ett sådant stöd skulle kunna utformas. Utskottet ser för närvarande inte skäl för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionerna 2004/05:Ju293 (fp) yrkande 3, 2004/05:So250 (m) yrkande 2, 2004/05:So590 (s), 2004/05:So599 (fp, m, kd, c) yrkande 4, So316 (m) yrkande 2 och So445 (m, s, fp, kd, c, mp) yrkande 3 avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda med det anförda.

Utskottet erinrar om att det på ett flertal olika håll i Sverige pågår verksamheter bl.a. i socialtjänstens regi, som har till syfte att hjälpa män att komma till rätta med sina problem med våldsutövande samt att kriscenter för män och andra ideella organisationer, som arbetar för att hjälpa dessa män, ges statligt stöd genom Socialstyrelsen. Utskottet ser inte för närvarande behov av att föreslå en utvidgning av kommunernas ansvarsområde i socialtjänstlagen till att omfatta också män som söker hjälp för sådant våldsam samt beteende. Motion Ju422 (mp, -) yrkande 12 avstyrks.

Utskottet vidhåller att det är utomordentligt viktigt att offer för människohandel, inom ramen för gällande lagstiftning, får det stöd och den hjälp de behöver. Utskottet erinrar om att regeringen under 2004–2006 skall utarbeta ett nationellt handlingsprogram för det fortsatta arbetet med att bekämpa människohandel med insatser inom en rad områden, med åtgärder för att förebygga prostitution och handel med människor m.m. samt en genomgång av straffrättsliga åtgärder och utveckling av arbetet inom bl.a. socialtjänsten. Mot bakgrund av de omfattande åtgärderna på området anser utskottet att motionerna 2004/05:Ju484 (kd) yrkande 5, 2004/05:Ju485 (fp) yrkande 4, 2004/05:So368 (v), Ju334 (fp) yrkande 2, Ju383 (fp) yrkande 7, Ju531 (fp) yrkande 3 och So467 (v) yrkande 4 får anses i huvudsak tillgodosedda.

Vård av barn och ungdomar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör med delvis bifall till motionsyrkanden som sin mening ge regeringen till känna att regeringen, när den återkommer med ett lagförslag med anledning av betänkandet *Källan till en chans – Nationell behandlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81), tar hänsyn till barnperspektivet och behandlar frågor om inhämtande av barnets synpunkter. Riksdagen bör, främst med anledning av det pågående lagstiftningsarbetet, avslå motioner rörande andra frågor om barn och unga i samhällets vård samt om unga lagöverträdare.

Jämför reservationerna 25 (m, kd), 26 (fp), 27 (v), 28 (mp), 29 (m, kd), 30 (fp), 31 (c) och 32 (m).

Motioner

I motion So454 av Magdalena Andersson m.fl. (m, s, fp, kd, v, c, mp) begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen anförts om att stärka rättigheterna för barn placerade i samhällets vård. Motionärerna anser att socialtjänsten måste, tillsammans med barn, utveckla metoder och kunskaper om hur man möter och samtalar med placerade barn. Socialnämndens omprövningsbeslut, som skall ske minst en gång var sjätte månad, måste enligt motionärerna grundas på information som inhämtats genom enskilt samtal med barnet, inte bara de vuxna. Vidare anser motionärerna att uppföljningen och tillsynen av vården måste förbättras, bl.a. genom oaviserade inspektioner. Man anser även bl.a. att varje barn måste få vård utifrån sina egna behov och att kompetensnivån hos vårdgivarna måste stärkas. Ett liknande yrkande finns i motion So499 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 3.

I motion 2004/05:So464 av Sten Tolgfors (m) yrkande 1 begärs att regeringen låter utreda omfattningen av socialtjänstens utredningar och ingripanden vad gäller barn, över hela landet. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen gör en översyn av de lagar som styr socialtjänstens agerande, i enlighet med vad som anförts i motionen. I yrkande 3 begärs att regeringen gör en översyn av det diskretionära utrymme som lagen ger socialtjänsten genom användning av begrepp som barns behov och barn som far illa, i enlighet med vad som ovan anförts i motionen. I yrkande 4 begärs att regeringen återkommer med förslag till precisering i förarbeten eller lag av begrepp som barns behov och barn som far illa i berörda lagar, i enlighet med vad som anförts i motionen. I yrkande 5 begärs att regeringen låter utreda vilket forskningsstöd som finns för de ingripande åtgärder som socialtjänsten vanligen använder vid insatser som rör barn, i enlighet med vad som anförts i motionen. I

yrkande 6 begärs att regeringen låter utreda hur de ingripande insatser som socialtjänsten gör som rör barn utvärderas och kvalitetssäkras, i enlighet med vad som anförs i motionen. I yrkande 7 begärs att regeringen gör en översyn av hur avvägningen mellan personlig integritet och skydd av barns uppväxtvillkor i dag hanteras i lag och av socialtjänsten i landet, i enlighet med vad som anförs i motionen. Motionären framställer likadana yrkanden i motion So288 yrkandena 1–7.

I motion Ju533 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 25 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om förbättrad tvångsvård för barn och ungdomar. I yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om att varje barn måste garanteras en individuell behandlingsplan med uppföljning av vården. I yrkande 27 begärs ett tillkännagivande om att kvaliteten på institutionernas undervisning måste höjas. I yrkande 28 begärs ett tillkännagivande om en snabb förstärkning av satsningarna på omhändertagna unga flickors vårdbehov. I yrkande 29 begärs ett tillkännagivande om att förberedelserna inför tiden efter tvångsvården måste förbättras. I yrkande 30 begärs ett tillkännagivande om att Statens institutionsstyrelse (SiS) skall ansvara för eftervården av unga lagöverträdare i samverkan med kriminalvårdens frivård. I yrkande 31 begärs ett tillkännagivande om att uppföljning av den unge efter behandlingstiden alltid skall ske. I yrkande 32 begärs ett tillkännagivande om att tillsynen över behandlingsverksamheten måste utövas oftare och att ansvaret för tillsynen inte skall ligga hos SiS själv.

Motionärerna anför bl.a. att det finns betydande svagheter i dagens system, där kommunerna genom socialnämnd och socialtjänst ansvarar för insatserna när unga människor har begått brott. När det gäller bl.a. åtgärder i samband med att den unge skall slussas ut från sluten ungdomsvård och hjälpen efter institutionsvistelsen, är det enligt motionärerna tveksamt om socialtjänsten klarar av sitt uppdrag. En möjlighet är att låta SiS och institutionerna ansvara hela vägen för dem som dömts till sluten ungdomsvård. SiS skulle enligt motionärerna kunna ansvara för eftervården i samverkan med kriminalvårdens frivård. Sammanfattningsvis anser motionärerna att tvångsvården av unga måste förbättras.

I motion 2004/05:Ju481 av Peter Althin m.fl. (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om en översyn av insatserna mot minderåriga lagöverträdare i syfte att åstadkomma en adekvat omorganisation av socialtjänstens insatser eller ett helt nytt system för insatserna i enlighet med motionens intentioner. Motionärerna anför bl.a. att barn som visar riskbeteende inte fångas upp systematiskt av socialtjänsten. Det finns inte heller någon systematisk metod för att bedöma när anmälningarna skall leda till utredning eller inte.

I motion Ju478 av Peter Althin m.fl. (kd) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om platsgaranti och drogfrihet vid, samt kvalitetssäkring av, ungdomshemmen. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om en utredning av ansvaret för verkställighet för ungdomars påföljd.

I motion 2004/05:So349 av Ulrik Lindgren (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att en översyn av gällande lagstiftning behöver göras för att säkerställa att placerade barn och fosterföräldrar får erforderligt stöd även efter vårdnadsöverflyttning. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att tillsynen av och stödet till fosterhemmet och det placerade barnet inte får upphöra efter vårdnadsöverflyttning. Motionären har samma begäran i motion So668 yrkandena 1 och 2.

I motion 2004/05:So372 av Liselott Hagberg (fp) begärs ett tillkännagivande om att ansvaret för tillsynen av familjehem överförs från placerande kommuner till de kommuner där familjehemmen är belägna.

I motion 2004/05:So378 av Hans Stenberg och Göran Norlander (båda s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om behovet av en översyn av de kriterier som kan ligga till grund för omhändertagande enligt LVU.

I motion 2004/05:So386 av Bertil Kjellberg och Anita Sidén (båda m) begärs ett tillkännagivande om att en utvärdering behövs av 22 § socialtjänstlagen (numera 6 kap. 5 §) angående barns placering i familjehem. Motionärerna anför bl.a. att det den 1 juli 1999 slogs fast att vid placering av barn i familjehem skall i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Barnets bästa skall emellertid alltid beaktas. En placering i släkten eller hos annan närstående kan enligt motionärerna i en placeringssituation ändå framstå som mindre ingripande (än placering i ett okänt hem). Det är därför enligt motionärerna av yttersta vikt att en korrekt tillämpning sker av 22 § fjärde stycket socialtjänstlagen (numera 6 kap. 5 §).

I motion So319 av Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om vård av unga. Motionärerna anför bl.a. att för att vården av ungdomar skall bli framgångsrik krävs strukturerade utbildningsprogram och tydliga mål. Enligt motionärerna går utvecklingen åt rakt motsatt håll, med korta, planlösa och målloša placeringar av de unga där priset är avgörande. Det är därför enligt motionärerna angeläget med en utvärdering av vården av unga där bl.a. frågan om förhållandet mellan vårdkvalitet och lägsta pris för behandling belyses. Regeringen bör enligt motionärerna ge länsstyrelserna i uppdrag att göra en sådan utvärdering.

I motion 2004/05:So272 av Carina Hägg (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om tillstånd och krav för att driva hem för vård eller boende.

I motion 2004/05:So525 av Eva Arvidsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om behovet av kvalitetssäkring inom socialtjänsten. I fråga om familjehemsplacerade barn har socialtjänsten skyldighet att medverka till att barnen får god vård och fostran, lämplig utbildning och socialtjänsten skall även var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs. Länsstyrelserna har vid granskningar i ett par kommuner funnit allvarliga brister i fråga om kontakt, tillsyn, övervägande och dokumentation från socialtjänstens sida i fråga om de placerade barnen/ungdomarna och familjehemmen.

I motion 2004/05:So571 av Marianne Carlström m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att se över samarbetet mellan föräldrar och samhällstjänsten. Motionärerna anför bl.a. att en särskild socialsekreterare i varje kommun som enbart fokuserar på familjer där barnen får illa och dras till ungdomsgång skulle underlätta för övriga samhällsaktörer som skola, personal inom fritidsverksamhet, ungdomsmottagningar, barnavårdscentraler, polis, organisationer och föreningar att tillsammans med barnens föräldrar samarbeta och se strukturerna för ungdomsgängens utveckling.

I motion 2004/05:So597 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om behovet av förebyggande och tidigt stöd till föräldrar.

I motion So686 av Jan Lindholm m.fl. (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att ta initiativ till en ny översyn av familjerådslagsmodellen. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad som anförs i motionen om åtgärder för hela familjen. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma med förslag för att underlätta barnets kontakt med det egna nätverket enligt vad som anförs i motionen. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om en översyn av driftsformerna för hem för vård och boende. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om en utredning om hur tillsynen av institutionsvården för barn och ungdomar skall säkerställas. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma med förslag på hur institutionsvården för barn och ungdomar skall bedrivas på ett professionellt sätt.

I motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall lägga fram förslag om lagändringar för att stärka tillsynen och kvalitetssäkra vård och behandling vid hem för vård eller boende.

I motion 2004/05:So215 av Ulf Sjösten (m) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om åtgärder till skydd för unga som vistas i olämpliga vuxenmiljöer. Motionären har ett likadant yrkande i motion So214 av Ulf Sjösten (m).

I motion 2004/05:So579 av Margareta Pålsson (m) begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen anförs om kostnad för vård enligt socialtjänstlagen. Motionären anför bl.a. att betalningsansvaret för straffet vård enligt socialtjänsten bör finnas hos staten och inte, som nu, hos kommunen. På sikt bör dock vård enligt socialtjänsten avskaffas.

Bakgrund och tidigare behandling

I 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) sägs att socialnämnden skall

- verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,
- i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom,
- med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts.

I *budgetpropositionen för 2006* (prop. 2005/06:1, utg.omr. 9) anför regeringen bl.a. följande om utsatta barn och ungdomar:

Den sociala barn- och ungdomsvården har under de senaste åren genomgått stora förändringar. Antalet ärenden och insatser har ökat. Kvaliteten i arbetet har förbättrats genom ökad betoning av barnperspektivet och ett mer varierat utbud av insatser.

Ett antal brister har också konstaterats i den sociala barn- och ungdomsvården, bl.a. i länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Av den sociala tillsynsrapporten 2004 framgår att kommunerna fortfarande har svårt att rekrytera familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner. Länsstyrelserna ser även brister i kommunernas handläggning avseende anmälningar och utredningar av barn som far illa, exempelvis svårigheter att hålla utredningstider och brister i informationen till familjen. Systematiska utredningsmetoder och bättre kunskap om risk- och skyddsfaktorer efterfrågas. Flera länsstyrelser poängterar dock att medvetenheten om innebörden i barnperspektivet har ökat och fått en mer framträdande roll i barnavårdsutredningarna. I många kommuner pågår det ett utvecklingsarbete, både med avseende på innehållet i utredningarna och på utredningsmetoder, för att åstadkomma större öppenhet och delaktighet för barnet, familjen och det övriga nätverket.

En annan utvecklingstrend är att arbetet utanför myndighetsutövning ökar. I vissa kommuner satsar socialtjänsten i allt högre grad på förebyggande och tidiga insatser. Barn, ungdomar och deras familjer får i dag kvalificerat stöd och behandlingsinsatser utan krav på föregående

utredning och biståndsbeslut. Drivkraften är att socialtjänsten skall nå familjerna i ett tidigare skede och att den skall nå en bredare grupp som annars inte hade sökt sig till socialtjänsten. I ett antal kommuner har man öppnat familjecentraler som är en samlokalisering av öppen förskola, barnvårdscentral, barnmorskemottagning och socialtjänst. Nya metoder i form av strukturerade föräldrastödsprogram har också börjat växa fram. (s. 166–167) – – –

I *betänkande 2005/06:SoU5 Arbetet med att förverkliga FN:s barnkonvention i Sverige och andra barnfrågor* har utskottet senast behandlat motioner om utsatta barn, bl.a. om förebyggande arbete kring dessa barn. Utskottet anförde bl.a. att det är av betydande vikt att utsatta barn tidigt uppmärksammas samt att de får det stöd och den hjälp de behöver (s. 43–44). Utskottet påpekade att det i första hand är barnets vårdnadshavare som har ansvaret för barnets situation men att det är oerhört viktigt att barnet får bistånd och skydd i de fall vårdnadshavarna och den övriga familjen inte förmår att tillgodose barnets behov samt att det då är av avgörande betydelse att samhället träder in och stöder barnet med relevanta och konkreta insatser. Utskottet konstaterade att det pågår en rad verksamheter inom flera olika myndigheter som syftar till att utveckla metoder för att tidigt upptäcka och bemöta utsatta barn och barn som far illa. Vidare erinrade utskottet om att Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén nyligen har lämnat ett förslag till en nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården. Motionerna avstyrktes i den mån de inte kunde anses tillgodosedda med det anförda (res. m, fp, kd).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:137).

Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén presenterade i betänkandet *Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81) tre övergripande mål i en handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården. Kommittén formulerade mål 2 enligt följande:

Barn och unga som behöver insatser från socialnämnden skall tillförsäkras kompetent utredning samt en sammanhållen, kontinuerlig och säker vård av god kvalitet som följs upp.

Beträffande mål 2 föreslog kommittén bl.a. (s. 27 f.):

- att det i socialtjänstförordningen införs en bestämmelse om att när socialnämnden beslutat om en insats skall en behandlingsplan upprättas som beskriver hur målet med vården skall uppnås och att det i socialtjänstlagen görs ett tillägg där det framgår att socialnämnden skall tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas för ett barn som varit placerat i familjehem, hem för vård eller boende eller särskilt ungdomshem,
- att familjehem skall vara utredda av socialnämnden, att Socialstyrelsen skall ges i uppdrag att ta fram lämpligt utbildningsmaterial för familjehem samt verka för att det sprids till kommunerna, att Socialstyrelsen

- ges i uppdrag att i allmänna råd utarbeta grundläggande kriterier för bedömning av familjehem och att en bestämmelse om att socialnämnden skall sluta avtal med familjehem tas in i socialtjänstförordningen,
- att länsstyrelserna skall få ett särskilt tillsynsuppdrag avseende familjehemsvården med inriktning på utredning av familjehem och uppföljning av vården,
 - att Socialstyrelsen skall ges bemyndigande att meddela föreskrifter om lämplig utbildning och erfarenhet för personal samt om villkor av betydelse för säkerhet och kvalitet i tillståndspliktig verksamhet och att socialnämnden skall till länsstyrelsen anmäla de hem för vård eller boende som nämnden bedriver och som vänder sig till barn och unga,
 - att länsstyrelserna skall inspektera nystartade verksamheter som vänder sig till barn senast ett år räknat från tidpunkten när tillstånd beviljades, att länsstyrelserna tillförs nivåhöjande medel för att kunna utföra regelbunden, återkommande tillsyn av de verksamheter som de har tillsyn över och som vänder sig till barn och unga och att länsstyrelsen får förbjuda fortsatt verksamhet, utan föregående föreläggande, om det föreligger fara för barns liv, hälsa och personliga säkerhet,
 - att försök görs med fem samordnade verksamheter genom att bidrag ges till kommuner och landsting som gemensamt skapar och bedriver verksamhet som riktar sig till flickor och pojkar som samtidigt behöver kvalificerade sociala och psykiatriska insatser,
 - att definitionerna av hem för vård eller boende respektive familjehem skall ändras och begreppet hem för vård eller boende ändras till hem för vård och boende. Ändringarna görs i socialtjänstförordningen,
 - att Socialstyrelsen får i uppdrag att i nära samarbete med forskare inom området, den sociala barn- och ungdomsvårdens verksamheter och företrädare för brukarorganisationer utarbeta system för att upprätta nationella kvalitetsregister för den sociala barn- och ungdomsvården.

Betänkandet har varit utsänt på remiss och en lagrådsremiss kan möjligen bli klar under våren 2006, men det kommer inte att kunna lämnas någon proposition under innevarande mandatperiod.

BBIC – Barns behov i centrum är ett projekt tillkommet som en del i strävan att utveckla ett heltäckande system för den sociala barnvården (se Socialstyrelsens hemsida www.socialstyrelsen.se). Projektets vision är enligt Socialstyrelsen att barn som är föremål för socialtjänstens insatser skall ha samma livschanser som andra barn och syftar till att stärka barns ställning i den sociala barnvården. Barnets grundläggande behov skall vara utgångspunkten i allt socialt arbete och barnets behov skall fångas upp och bedömas utifrån följande sju behovsområden: Hälsa, Utbildning, Känslo- och beteendemässig utveckling, Identitet, Familj och sociala relationer, Socialt uppträdande och Klara sig själv.

Målet med BBIC är enligt Socialstyrelsen att utveckla ett enhetligt system för dokumentation och uppföljning som alla kommuner i landet på sikt skall få tillgång till. Som stöd i socialsekreterarnas arbete utvecklas inom ramen för BBIC ett heltäckande dokumentationssystem. Dokumentationen skall härigenom bli mer strukturerad och bättre underbyggd. Det skall underlätta möjligheterna att följa upp insatser. Barnet och föräldrarna skall enligt Socialstyrelsen fortlöpande få ge sin syn på och kommentera innehållet i all dokumentation.

Projektet utvärderas såväl lokalt i projektkommunerna som centralt av Socialstyrelsen och det har beräknats vara utvärderat och möjligt att sprida till andra kommuner efter årsskiftet 2005/06.

I ett svar på fråga för skriftliga svar den 12 januari 2006 om familjehemsvård och vårdnadsöverflyttning (fråga 2005/06:667) anförde statsrådet Morgan Johansson bl.a. att det den 1 juli 2003 infördes en bestämmelse, i socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, om att socialnämnden skall överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken när ett barn varit placerat i samma familjehem i tre år. Bestämmelsen tillkom enligt statsrådet för att trygga barnets situation i familjehemmet när det inte bedöms vara möjligt att barnet kan flytta hem till sina föräldrar. Övervägandet skall göras utifrån barnets bästa på lång sikt, skäl för och emot skall redovisas och vägas mot varandra och nämnden skall noga motivera och dokumentera sitt ställningstagande. Socialstyrelsen har enligt statsrådet i uppdrag att under 2004–2006 följa upp effekterna av de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2003. Uppdraget skall redovisas den 31 oktober 2006. När detta underlag finns kan regeringen enligt statsrådet ta ställning till behovet av att vidta några åtgärder med anledning av det som kommer fram i redovisningen.

I juli 2005 lämnade den särskilda utredare som tillkallats för att ytterligare stärka skyddet av flickor och pojkar som vårdas i hem för vård eller boende (HVB) betänkandet *Registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn eller unga* (SOU 2005:65). Utredaren föreslår att bestämmelser om obligatorisk registerkontroll skall införas av den som man avser att anställa vid HVB som tar emot barn eller unga.

Betänkandet har varit utsänt på remiss och en lagrådsremiss kan möjligen bli klar under våren 2006, men det kommer inte att kunna lämnas någon proposition under innevarande mandatperiod.

I betänkandet 2003/04:SoU5 *Socialtjänstpolitik* behandlade utskottet motioner om bl.a. vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), familjehemsplacerade barn och ungdomar samt ansvaret för och tillsynen över sådan vård av barn och ungdomar som bedrivs utanför det egna hemmet (s. 47–48). Utskottet avstyrkte en motion om översyn av LVU mot bakgrund av att LVU nyligen varit föremål för översyn (res. m).

Utskottet erinrade om att regeringen i budgetpropositionen för 2004 framfört att den statligt bedrivna ungdoms- och missbruksvården i ökad utsträckning skall utgå från kunskap och beprövad erfarenhet, vilket enligt regeringen ställde krav på Statens institutionsstyrelse att se över verksamheten i ett antal avseenden, vilka i huvudsak överensstämde med vad som efterfrågades i en motion. Motionen fick anses tillgodosedd (res. m, c).

Med anledning av en motion om att ansvaret för tillsynen av familjehem borde överföras från placerande kommun till den kommun där familjehemmet är beläget anförde utskottet att vistelsekommunen med stöd av frivilliga överenskommelser kan bistå den placerande kommunen. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl till något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrktes (res. fp). Utskottet kunde inte heller ställa sig bakom kravet i en motion på ett kvardröjande ansvar för ursprungskommunen i de fall då en familj som varit föremål för utredningsåtgärder flyttar. Motionen avstyrktes.

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/05:155).

Statens institutionsstyrelse (SiS) överlämnade den 24 januari 2006 sin översyn av säkerheten vid de institutioner som har uppdraget att vårda och behandla elever som dömts till slutna ungdomsvård (rapporten *Översyn av säkerheten vid de särskilda ungdomshem som har platser för att bedriva slutna ungdomsvård*) till regeringen. SiS tog initiativ till översynen efter uppmärksammade rymlingar från ungdomshemmen under sommaren 2005. I rapporten föreslår SiS bl.a. följande konkreta förbättringar:

- LSU-institutionerna bör organiseras som fullständiga vårdkedjor.
- Mottagningsavdelningar och vissa slutna behandlingsavdelningar bör förses med yttre skalskydd och de slutna avdelningar som inte har rastgårdar bör förses med sådana.
- Alla ungdomar som dömts till 2 månader eller längre LSU-straff skall genomgå utredning enligt SiS-standard vilken skall innehålla risk- och behovsanalys. Riskbedömningarna bör förbättras och omfatta även den dagliga verksamheten. Behandlingsplanerna måste konkretiseras i förhållande till utredningsresultat och riskbedömningar.
- Varje elev skall ha ett fullständigt aktivitetsprogram.
- Mottagningsavdelningarna utformas på ett sätt som gör det möjligt för dem att även erbjuda enskilt boende med extra hög personaltäthet för elever med mycket svåra problem.
- Huvudkontoret bör samla alla riktlinjer och göra dem lätt åtkomliga. En särskild säkerhetsansvarig för LSU-säkerheten med befogenhet att omedelbart starta utredningar om exempelvis alla avvikningar bör utses. Särskilda kvalitetsuppföljningar bör ske återkommande.

Sedan Ungdomsbrottsutredningen (Ju 2002:14) i december 2004 lämnade sitt betänkande *Ingripanden mot unga lagöverträdare* (SOU 2004:122) har regeringen till riksdagen i mars 2006 lämnat en proposition (prop. 2005/06:165) med likalydande namn. I propositionen föreslår regeringen ett antal ändringar i reglerna om ingripanden mot och behandling av unga lagöver-

trädare. Förslagen är ett led i vidareutvecklingen och förbättringen av påföljdssystemet för unga i åldern 15 till 21 år som gjort sig skyldiga till brott och syftar även till att förbättra möjligheterna att ingripa tidigt för att motverka att personer under 15 år utvecklar en kriminell livsstil. Bland annat föreslås att påföljden överlämnande till vård inom socialtjänsten, vilken byter beteckning till ungdomsvård, får en annan avgränsning i det den unge, som överlämnas, skall ha ett särskilt behov av t.ex. vård för att motverka en ogynnsam utveckling. Vidare föreslås en ny påföljd med beteckningen ungdomstjänst. Den påföljden är avsedd att verkställas av socialtjänsten och skall bestå av oavlönat arbete och annan särskilt anordnad verksamhet. De två påföljderna ungdomsvård och ungdomstjänst skall kunna kombineras. Därtill föreslås att stödet till unga personer, även dem under 15 år, förstärks, bl.a. genom att socialtjänstens insats kontaktperson vidareutvecklas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att motionärerna, i So454 och So499 yrkande 3, belyser viktiga frågor kring barns placering i samhällets vård. Frågor som rör bl.a. förbättrad vård och behandling, ökad kunskap bland personalen och utveckling av metoder behandlas i den Sociala barn- och ungdomsvårdskommitténs betänkande *Källan till en chans – Nationell behandlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81). Vad gäller behovet av att i olika sammanhang inhämta barnets synpunkter vill utskottet understryka att regeringen, när den återkommer med ett lagförslag med anledning av nyss nämnda betänkande, tar hänsyn till barnperspektivet och därvid behandlar frågor om inhämtande av barnets synpunkter. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen, med delvis bifall till motionerna So454 (m, s, fp, kd, v, c, mp) och So499 (v) yrkande 3, ge regeringen till känna.

I ytterligare ett flertal motioner berörs frågor som behandlats av den sociala barn- och ungdomsvårdskommittén eller av en särskild utredare i betänkandet *Registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn eller unga* (SOU 2005:65). Förslagen har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet. Riksdagen bör inte föregripa kommande förslag. Motionerna 2004/05:So272 (s), 2004/05:So349 (kd) yrkandena 1 och 2, 2004/05:So378 (s), 2004/05:So386 (m), 2004/05:So464 (m) yrkandena 1–7, 2004/05:So525 (s), 2004/05:So571 (s), 2004/05:So597 (fp) yrkande 2, Ju533 (fp) yrkandena 25–29, So288 (m) yrkandena 1–7, So319 (s), So648 (v) yrkande 6, So668 (kd) yrkandena 1 och 2 samt So686 (mp) yrkandena 1–6 avstyrks.

I motion 2004/05:So372 (fp) begärs att ansvaret för tillsynen av familjehem överförs från placerande kommuner till de kommuner där familjehemmen är belägna. Utskottet, som konstaterar att vistelsekommunen med stöd

av frivilliga överenskommelser kan bistå den placerande kommunen, anser inte att det finns skäl till något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

I motionerna Ju533 (fp) yrkandena 30–32, 2004/05:Ju481 (kd) yrkande 1, Ju478 (kd) yrkandena 10 och 13 samt 2004/05:So579 (m) framförs bl.a. synpunkter beträffande behandlingen av unga lagöverträdare och en begäran om en översyn av insatserna mot minderåriga lagöverträdare i syfte att möjligen åstadkomma ett helt nytt system för samhällets insatser för dessa. Mot bakgrund av att riksdagen nu har att behandla proposition 2005/06:165 *Ingripanden mot unga lagöverträdare* anser utskottet att motionerna delvis är tillgodosedda.

Utskottet har inte ändrat uppfattning rörande den frågeställning som aktualiseras i motionerna 2004/05:So215 (m) och So214 (m). Socialutskottet vill därför åter peka på att husrannsakan i dessa situationer i stället kan ske på den grunden att det föreligger misstanke om brott mot alkohollagen, för vilket kan följa fängelse. Motionerna avstyrks.

Socialtjänstens handläggning av ärenden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör med bifall till motion 2005/06So:699 (mp, –) yrkande 37 som sin mening ge regeringen till känna att regeringen i regleringsbrev till Socialstyrelsen påtalar vikten av att berörda tillsynsmyndigheter uppmärksammar och följer upp hur verksamheter med anmälningsskyldighet kan bli bättre på att upptäcka och anmäla misstanke om barnmisshandel. Riksdagen bör avslå motioner om att möjliggöra för socialtjänsten att utreda barns situation utan vårdnadshavarens kännedom. Utskottet vidhåller att det av rättsäkerhetsskäl inte bör göras avsteg från principen att familjen alltid skall underrättas om att en utredning pågår. Utskottet pekar dock på att det finns möjligheter att skydda det enskilda barnet om så behövs.

Jämför reservationerna 33 (m, fp), 34 (m, fp), 35 (m, fp, kd, c) och 36 (m, fp, kd, c).

Motioner

Fem motioner tar upp frågor om *socialtjänstens utredningar*.

I motion So275 av Ewa Thalén Finné och Margareta Pålsson (båda m) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om rätt till offentligt biträde. Motionärerna anför bl.a. att det redan i dag finns en tanke om att socialtjänstens tjänstemän har ansvar för att aktualisera frågan om offent-

ligt biträde till parterna hos länsrätten. Regeringens intentioner med den nya socialtjänsten beträffande möjligheterna att redan i ett tidigt skede bistå den enskilde, med ansökan till länsrätt om offentligt biträde, har enligt motionärerna inte uppfyllts. Rätten till offentligt biträde bör därför förtydligas och föras in i lagtexten så att enskilda medborgare inte hamnar i kläm.

I motion 2004/05:So210 av Hillevi Engström (m) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att 11 kap. 2 § socialtjänstlagen ändras. Motionären anför bl.a. att unga ibland behöver skyddas från sina föräldrar, något som tydliggjorts i de avskryvda s.k. hedersmorden. För dessa personer är hemmet den minst säkra platsen. Det skall således kunna råda sekretess för uppgifter i fall där information om att en utredning inletts skulle kunna leda till risker för den hjälpsökande, risker att skadas fysiskt eller psykiskt. Liknande begäran finns i motion 2004/05:So599 av Marita Aronson m.fl. (fp, m, kd, c) yrkande 1, motion 2004/05:Ju293 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 6, motion Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 31 och motion So556 av Marita Aronson m.fl. (fp) yrkande 5.

Flera motioner gäller *socialtjänstens skyldighet att anmäla brott och övergrepp m.m.*

I motion 2004/05:So209 av Hillevi Engström (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om socialtjänstens skyldighet att alltid anmäla till polis/åklagare om misstanke finns att en hjälpsökande utsatts för våld/hot mot person. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om anmälningsobenägenheten inom socialtjänst, skola och sjukvård.

I motion Ju533 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att viss information inom socialtjänsten om personer under 18 år skall vara tillgänglig för polisen.

I motion So511 av Johan Pehrson (fp) begärs ett tillkännagivande om behovet av att möjliggöra för socialtjänsten att meddela skolledningen om kriminella ungdomar i skolan.

I motion 2004/05:So597 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om behovet av att införa en avgränsad men fungerande anmälningskyldighet om barn som far illa.

I motion So556 av Marita Aronson m.fl. (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att ändra anmälningskyldigheten. Motionärerna anför att de vill avgränsa anmälningskyldigheten och samtidigt skärpa den. Skyldigheten skall enbart gälla brott mot barn i form av misshandel, sexuella övergrepp och könsstympning eller vid allvarlig försummelse. Personal med anmälningskyldighet skall enligt motionärerna kunna åtalas för tjänstefel och dömas till böter om de inte anmäler sina misstankar. Om det upprepas skall det vara giltigt skäl för uppsägning. Den som ansvarar för en verksamhet skall ha ett motsvarande ansvar för att fungerande rutiner finns när anmälningar sker. I yrkande 2 begärs ett

tillkännagivande om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utfärda allmänna råd för socialt arbete för familjer, byggt på samverkan och förtroende. Motionärerna anför att när anmälningsskyldigheten har ändrats bör Socialstyrelsen utfärda allmänna råd för hur socialt arbete för familjer, byggt på samverkan och förtroende, kan utformas.

I motion Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om ändrade regler för när personal inom bl.a. socialtjänsten skall kunna polisanmäla våldsbrott mot kvinnor.

I motion 2004/05:Ju482 av Peter Althin m.fl. (kd) yrkande 4 begärs att regeringen lägger fram förslag till en ändring i socialtjänstlagen så att socialtjänsten är skyldig att göra en polisanmälan vid misstanke om övergrepp mot barn. Motionärerna har en likadan begäran i motion So647 yrkande 10. I motion 2004/05:So512 av Annelie Enochson (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att sociala myndigheters skyldigheter att polisanmäla sexualbrott mot barn skall skärpas. Motionären har en likadan begäran i motion So557 yrkande 1.

I motion So699 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –) yrkande 37 begärs ett tillkännagivande om vad som anføres i motionen angående barnmisshandel. Motionärerna vill att berörda tillsynsmyndigheter får i uppdrag att fortsätta utreda hur de verksamheter som har anmälningsskyldighet bättre kan tillvarata barns rättigheter och ingripa för att skydda barnet samt hur berörd personal skall bli bättre på att anmäla vid misstanke om brott.

Bakgrund och tidigare behandling

I 11 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) anges bl.a. att en utredning skall bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet och att utredningen inte skall göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet. I paragrafens *tredje stycke* anges att den som berörs av en sådan utredning skall underrättas om att en utredning inleds.

I 14 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen uttalas bl.a. att socialtjänsten är skyldig att genast anmäla till socialnämnden om den i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos myndigheten.

Utskottet har senast i *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* behandlat motioner om möjligheten att utreda barns och ungdomars situation utan vårdnadshavarens kännedom (se även *betänkande 2002/03:SoU15 Stärkt skydd för barn i utsatta situationer* s. 61–62). Utskottet anförde bl.a. att det har förståelse för den problematik som beskrivs i motionerna men anser att det av rättssäkerhetsskäl i nuläget inte bör göras avsteg från principen att familjen alltid skall informeras om att en utredning pågår (s. 59). Utskottet erinrade om sitt tidigare uttalande att det finns ett antal åtgärder

som socialnämnden kan vidta för att förhindra att barn riskerar att fara illa med anledning av att föräldrarna informeras. Utskottet anförde att det avsåg att följa utvecklingen på området och vid behov återkomma till frågan. Motionerna avstyrktes (res. m, fp, kd). I betänkandet *Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81) uppmärksammades problematiken, som befanns komplicerad, och man konstaterade att en lösning sannolikt skulle kräva åtgärder även utanför den sociala barn- och ungdomsvårdens område. Kommittén tog därför inte upp frågan men menade att den var angelägen att hantera och att den borde behandlas i särskild ordning (se s. 319).

I betänkande 2003/04:SoU5 behandlade utskottet även frågan om att socialtjänsten skall ges ökade möjligheter att anmäla misstänkta brott mot hjälpsökande till polisen (s. 59). Utskottet, som i och för sig hade förståelse för de framförda synpunkterna, anförde att förtroendet mellan socialtjänstens handläggare och den hjälpsökande skulle kunna skadas och att det normala i de aktuella situationerna bör vara att socialtjänsten eftersträvar att förmå den enskilde att antingen själv anmäla det inträffade eller ge sitt samtycke till att socialtjänsten gör en anmälan. Motionerna avstyrktes (res. m, fp).

Utskottet behandlade i det nyss nämnda betänkandet även motioner om anmälningsskyldighet i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Utskottet anförde bl.a. att bestämmelsen, som ändrades så sent som den 1 juli 2003, är ändamålsenlig och har en viktig funktion att fylla. Motionerna avstyrktes (res. m, fp, mp).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

Sedan Offentlighets- och sekretesskommittén i oktober 2003 lämnade sitt betänkande *Ny sekretesslag* (SOU 2003:99) har regeringen i mars månad 2006 lämnat propositionen *Sekretessfrågor – skyddade adresser, m.m.* (prop. 2005/06:161) till riksdagen. I propositionen föreslås bl.a. att socialtjänsten skall ges möjligheter att, utan hinder av sekretess, till brottsutredande myndigheter lämna uppgifter som angår misstanke om brott för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i ett år eller mer eller försök till brott för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. När det gäller brott mot underåriga föreslås att uppgifter som angår misstanke om könsstympningsbrott skall kunna lämnas till brottsutredande myndigheter oavsett brottets svårighetsgrad. Vidare föreslås att socialtjänsten skall ges möjlighet att till polis och åklagare utan hinder av sekretess lämna sådana uppgifter som behövs för ett omedelbart polisärt ingripande för den som kan antas vara under 18 år. Det senare gäller under förutsättning att den unge påträffas under förhållanden som uppenbarligen innebär överhängande och allvarig risk för hans eller hennes hälsa eller utveckling eller under utövande av brott. Slutligen skall socialtjänsten utan hinder av sekretess kunna lämna uppgifter som angår misstanke om olovlig överlämning av narkotika, alkohol eller dopningsmedel till underåriga.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2006.

Utskottets ställningstagande

Bestämmelserna om den enskildes rätt till offentligt biträde finns i lag (1996:1620) om offentligt biträde. För ärenden som handläggs av socialnämnden finns det, enligt den lagen, inte någon rätt till offentligt biträde. Utskottet finner inte nu något underlag för ett tillkännagivande om rätt till offentligt biträde på det vis som föreslås i motion So275 (m), varför denna avstyrks.

I motionerna 2004/05:So210 (m), 2004/05:So599 (fp, m, kd, c) yrkande 1, 2004/05:Ju293 (fp) yrkande 6, Ju380 (fp) yrkande 31 och So556 (fp) yrkande 5 föreslås att socialtjänsten, i situationer när unga behöver skyddas från sina föräldrar, bör ges möjlighet att bedriva en utredning utan föräldrarnas kännedom. Utskottet har förståelse för de problem som beskrivs i motionerna men anser att det av rättssäkerhetsskäl i nuläget inte bör göras avsteg från principen om att föräldrar alltid skall informeras om att en utredning pågår. Som redan tidigare nämnts finns det dock i sådana sammanhang ett antal åtgärder som socialnämnden kan vidta för att förhindra att barn far illa av det skälet att föräldrarna informeras. Utskottet konstaterar att problemet uppmärksammades i betänkandet *Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81), men att frågan inte togs upp av kommittén då en lösning skulle komma att kräva åtgärder även utanför den sociala barn- och ungdomsvårdens område. Kommittén menade att frågan var angelägen och att den borde hanteras i särskild ordning. Utskottet avser att fortsätta följa utvecklingen på området och vid behov återkomma till frågan. Riksdagen bör inte nu ta något initiativ. Motionerna avstyrks.

Utskottet har förståelse för synpunkterna om att socialtjänsten borde vara skyldig att alltid polisanmäla misstänkta brott mot hjälpsökande, liksom att socialtjänsten åtminstone skall ges ökade möjligheter att anmäla misstänkta brott mot hjälpsökande. Utskottet anser emellertid att förtroendet mellan socialtjänstens handläggare och den hjälpsökande kan skadas av sådana regler. Det normala i sådana situationer borde vara att socialtjänsten eftersträvar att förmå den enskilde att antingen själv anmäla det inträffade eller ge sitt samtycke till att socialtjänsten gör en anmälan. Det kan i detta sammanhang erinras om att regeringen nyligen lämnat en proposition till riksdagen, *Sekretessfrågor – skyddade adresser, m.m.* (prop. 2005/06:161), vari föreslås ändringar i sekretesslagen innebärande bl.a. att socialtjänsten skall ges möjligheter att, utan hinder av sekretess, lämna uppgifter till brottsutredande myndigheter vid misstanke om brott för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i ett år, i stället för som nu fängelse i två år. När det gäller brott mot underåriga föreslås att uppgifter som angår misstanke om könsstympningsbrott skall kunna lämnas till brottsutredande myndigheter oavsett brottets svårighetsgrad. Motionerna 2004/05:So209 (m) yrkande 1 och Ju380 (fp) yrkande 16 avstyrks.

I motionerna Ju533 (fp) yrkande 17 och So511 (fp) berörs frågorna om att viss information inom socialtjänsten om personer under 18 år skall vara tillgänglig för polisen respektive för skolledningen i aktuell skola. I ovan nämnda proposition, *Sekretessfrågor – skyddade adresser, m.m.* (prop. 2005/06:161), föreslås bl.a. att socialtjänsten, under vissa förutsättningar, skall ges möjlighet att till åklagare och polis utan hinder av sekretess kunna lämna sådana uppgifter som behövs för ett omedelbart polisiärt ingripande för den som kan antas vara under 18 år. Motionerna får anses vara delvis tillgodosedda.

Utskottet anser att reglerna om anmälningsskyldighet i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, som ändrades den 1 juli 2003, är ändamålsenliga och har en viktig funktion att fylla. Utskottet utgår från att regeringen följer hur anmälningsskyldigheten efterlevs och om så bedöms nödvändigt återkommer med förslag till komplettering av lagstiftningen. Socialtjänsten har redan i dag goda möjligheter att stödja föräldrar, förutsatt att dessa är intresserade av det, utan att anmälan enligt socialtjänstlagen behöver göras. Motionerna 2004/05:Ju482 (kd) yrkande 4, 2004/05:So209 (m) yrkande 2, 2004/05:So512 (kd) yrkande 1, 2004/05:So597 (fp) yrkande 1, So556 (fp) yrkandena 1 och 2, So557 (kd) yrkande 1 och So647 yrkande 10 avstyrks.

Utskottet delar synpunkterna i motion So699 (mp, –) yrkande 37 om barnmisshandel och anmälningsskyldighet. Anmälningsskyldigheten har nyligen genom lag gjorts mer omfattande. Utskottet noterar med tillfredsställelse att länsstyrelserna tillförs nya resurser år 2006 och 2007, för att klara tillsynen över socialtjänsten samt att länsstyrelserna skall sammanställa och redovisa genomförd tillsyn och gjorda iakttagelser i en rapport till regeringen senast den 1 april 2008. Detta framgår av länsstyrelsernas regleringsbrev 2006. Utskottet ser det därtill som angeläget att regeringen, i regleringsbrev till Socialstyrelsen, även påtalar vikten av att berörda tillsynsmyndigheter uppmärksammar och följer upp hur verksamheter med anmälningsskyldighet kan bli bättre på att upptäcka och anmäla misstanke om barnmisshandel. Vad utskottet nu anfört, med bifall till motion So699 (mp, –) yrkande 37, bör riksdagen ge regeringen till känna.

Kompetens och kvalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör, främst med hänvisning till pågående arbete, avslå motioner om hur socialtjänstens verksamhet kan förbättras genom satsningar på kvalitetssystem, kvalitetssäkring, utbildnings-, kompetens- och bemötandefrågor m.m. samt rörande tillsynen över socialtjänsten.

Jämför reservationerna 37 (m), 38 (fp), 39 (kd), 40 (v), 41 (c), 42 (kd, c) och 43 (v).

Motioner

I motion So469 av Erik Ullenhag m.fl. (fp) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om karriärmöjligheter i socialtjänsten. Motionärerna anför att de vill se en socialtjänst där fortbildning, specialisering och utveckling är en självklar del av arbetet. Inom socialtjänsten, liksom inom alla andra områden, behövs det en väl utbildad, kunnig och engagerad personal. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om tillsynen av socialtjänsten. Motionärerna anför bl.a. att fokus bör sättas på en främjande tillsyn i dialog med kommunerna. Den kunskap som finns hos länsstyrelserna skulle kunna spridas ut i kommunerna genom seminarieverksamhet och liknande. När det gäller enskilda klagomål anser motionärerna att en tidsgräns, t.ex. ett år, bör anges för när länsstyrelserna skall ha fattat sitt beslut.

I motion So661 av Ulrik Lindgren m.fl. (kd) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om behovet av förbättrad samverkan inom socialtjänstområdet. Motionärerna anför bl.a. att alla problem i socialtjänsten inte härrör från bristen på resurser – det finns mycket att göra i form av effektiviseringar och förbättrade arbetssätt. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om vikten av välutbildad och kvalificerad personal i socialtjänsten. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om behovet av en prioriteringsutredning inom socialtjänstområdet.

I motion So499 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om att se över länsstyrelsernas sanktionsmöjligheter mot en kommun som bryter mot socialtjänstlagen. Motionärerna avser fall där en kommun trots upprepad kritik inte sköter tillsynen av placeringar i familjehem eller HVB-hem.

I motion So648 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om en uppföljning av Valfärdsboksutlåtets rapport. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att uppdraga åt Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) att utarbeta behandlingsmetoder för arbetet med flickor i kris. I yrkande 3 begärs ett tillkännagi-

vande om att uppdra åt IMS att utarbeta behandlingsmetoder för barn i socialt utsatta familjer. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att statliga myndigheter inom vård- och omsorgsområdet skall föra en könsuppledd statistik avseende utförda insatser.

Två motioner gäller *kompetens och kvalitet i socialtjänstens vårdnadsutredningar*.

I motion 2004/05:So395 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om kvalitetssäkring av vårdnadsutredningar.

I motion L292 av Tasso Stafilidis m.fl. (v) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om en översyn av hur socialtjänstens utredningar i mål om vårdnad, boende och umgänge skall kunna kvalitetssäkras. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om en översyn av hur länsstyrelsens tillsynsverksamhet över socialtjänstens hantering av ärenden om vårdnad, boende och umgänge kan förbättras.

Några motioner tar upp *kompetensfrågor avseende olika grupper av biståndsmottagare*.

I motion 2004/05:So250 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om behovet av kunskaper och kompetens om olika invandrarkulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten, skolan och polisen. Motionärerna har ett likadant yrkande i motion So316 yrkande 3.

I motion 2004/05:So599 av Marita Aronson m.fl. (fp, m, kd, c) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om framtagandet av en nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikter, där både konfliktlösningar med ”familjen i behåll” och nätverksbyggande finns med som viktiga delar. I motion So445 av Hillevi Engström m.fl. (m, s, fp, kd, c, mp) yrkande 1 finns en liknande begäran om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att se över stödet till flickor över 18 år genom att också uppmärksamma och ge förslag för att åtgärda bristerna i psykiatriskt stöd för dessa flickor.

I motion So429 av Hillevi Engström (m) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att regeringen uppdrar åt berörda myndigheter att förbättra kunskapen om hederskulturer inom bl.a. socialtjänst. I yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om behovet av ett förebyggande arbete för att hindra kränkningar av människor utifrån s.k. hedersperspektiv.

I motion Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp) yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om stöd till organisationer som arbetar med att hjälpa flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterade brott samt utbildningsinsatser för berörda myndigheter.

I motion 2004/05:So302 av Solveig Hellquist (fp) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om att tillsätta en prioriteringsutredning avseende socialtjänst och LSS-verksamhet. Motionären framställer ett likadant yrkande i motion So409.

I motion 2004/05:So304 av Solveig Hellquist (fp) begärs ett tillkännagivande om att länsstyrelserna får större möjligheter att disponera sina tillsynsresurser inom området social omsorg på ett flexibelt och främjande sätt samt utifrån ett regionalt behov.

I motion L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om aktiva åtgärder mot särbehandling på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inom familjerådgivning, brottsofferstöd och andra delar av socialtjänsten.

I motion 2004/05:So604 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om kvalitetssäkrat bemötande av HBT-personer inom socialtjänsten och liknande myndigheter. Motionärerna har en liknande begäran i motion L341 yrkande 15. Där begär de ett tillkännagivande om vad i motionen anförs om HBT-kompetens för yrkesgrupper som möter människor i känsliga situationer eller fattar beslut om människors personliga förhållanden.

I motion So710 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör presentera en specialiserad utbildning för biståndsbedömare som ger medicinsk kompetens. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att biståndsbedömning är en färskvara och måste upprepas i takt med att vårdbehoven förändras. I yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att regeringen skall återkomma med direktiv till en utredning kring socialtjänstlagen i syfte att komplettera lagstiftningen med nationella riktlinjer för behovsbedömningen. Vad som behövs är en genomgripande socialpolitisk prioriteringsdebatt där både den centrala och den lokala politiska nivån aktivt deltar och tar sitt politiska ansvar.

I motion So641 av Gudrun Schyman (–) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att personer vid alla berörda myndigheter som innehar tjänster som innefattar ett specifikt ansvar för frågor som rör mäns våld mot kvinnor och barn och våld i nära relationer, måste ha adekvat kompetens och fortlöpande utbildning som inkluderar ett könsmaktsperspektiv, ett antiracistiskt perspektiv och ett HBT-perspektiv.

Bakgrund och tidigare behandling

I *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* anförde utskottet med anledning av motioner om tillsynen över socialtjänsten bl.a. att det är mycket angeläget att det finns en väl fungerande tillsyn över socialtjänsten (s. 55). Utskottet såg därför positivt på att frågan om hur den statliga tillsynen kan göras bl.a. effektivare var föremål för utredning. Motionerna avstyrktes (res. fp, mp).

Utskottet delade uppfattningen i en motion att alla skall ha rätt att bli bemötta med respekt inom socialtjänsten och utgick från att denna frågeställning berörs inom det arbete som bedrivs för att öka kompetensen inom socialtjänsten. Motionen avstyrktes (res. fp).

Vidare delade utskottet uppfattningen i en motion att det är viktigt att de som arbetar inom socialtjänsten har kompetens i HBT-frågor. Mot bakgrund av Socialstyrelsens arbete med kunskapsutveckling inom socialtjänsten avstyrktes motionen (res. fp + v + c + mp).

I ett par motioner framfördes synpunkter på hur socialtjänstens verksamhet kan förbättras genom kvalitetssystem och andra åtgärder. Även här ansåg utskottet att utfallet av Socialstyrelsens arbete med kunskapsutveckling borde avvaktas, varför motionerna avstyrktes (res. v, mp).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

Utskottet behandlade ett par motioner med frågor om kompetens och kvalitet inom socialtjänsten i *betänkande 2005/06:SoU10 Legitimation och skyddad yrkestitel*. Utskottet avstyrkte motionerna med hänsyn till pågående arbete (s. 14).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:148).

I *budgetpropositionen för 2006* (prop. 2005/06:1 utg.omr. 9) anför regeringen bl.a. följande om kompetensen inom socialtjänsten (s. 171):

Under senare år har individ- och familjeomsorgen haft problem när det gäller att rekrytera och behålla kompetent personal. Högskoleverkets översyn av den sociala omsorgsutbildningen och socionomutbildningen har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet. Socialstyrelsen bedriver ett fortsatt arbete, bl.a. inom ramen för uppdraget om nationellt stöd till kunskapsutveckling inom socialtjänsten vilket också syftar till att utveckla bl.a. kompetensbeskrivningar, organisation och ledarskap inom socialtjänsten, vilket på sikt bör medverka till att möjligheterna att rekrytera kompetent personal stärks. Också insatser för att höja kvaliteten i vården och att utarbete nationella riktlinjer, så som sker inom bland annat missbruksområdet, kommer enligt regeringens bedömning ha positiv inverkan på arbetsmiljön och personalförsörjningen i socialtjänsten. Det är därför viktigt att utvecklingsarbetet fortsätter.

I den *nationella handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* som tagits fram av Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén anges bl.a. följande:

Mål 3

Den sociala barn- och ungdomsvården skall i allt högre utsträckning och så långt möjligt vila på kunskap och beprövad erfarenhet.

Kommittén anför om mål 3 i huvudsak att arbetsuppgifterna inom den sociala barn- och ungdomsvården spänner över vidsträckt kompetensområden och ställer stora krav på yrkesutövarna samt att det inte finns några nationella riktlinjer för hur kompetensen bör se ut inom den sociala barn- och ungdomsvården i kommunerna (*Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården*, SOU 2005:81 s. 38–40

och 356 f.). Kommittén föreslår därför att vid den beredning som pågår av ett förslag om en ny examensordning för socionomutbildningen bör särskilt behovet av fördjupade kunskaper inom områdena barnkunskap, rättskunskap, utredningsmetodik, metodkunskap samt uppföljning och utvärdering beaktas. Dessutom bör de olika kompetensnivåer som skall uppnås i grundutbildningen respektive fort- och vidareutbildningen tydligt anges. Socialstyrelsen bör ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilken kompetens som skall krävas för arbetsuppgifter inom den kommunala sociala barn- och ungdomsvården. Förutsättningarna för införande av legitimation för socionomer bör utredas efter det att en förstärkning av såväl grund- som vidareutbildning och fortbildning skett, när kompetenskriterierna för olika delar av socialtjänstens arbete fastställts och när forskningen inom området intensifierats och former för ett meningsfullt utbyte mellan fält och forskning etablerats.

När det gäller kompetensutveckling föreslår kommittén bl.a. att regeringen årligen avsätter medel för strategiska insatser som stimulerar och underlättar utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst inom den sociala barn- och ungdomsvårdens område. Hur dessa medel skall användas regleras genom avtal mellan staten och Sveriges kommuner och landsting. Insatserna skall genomföras på lokal och regional nivå med stöd av samordning och styrning på nationell nivå.

Regeringen beslutade i december 2004 att tillkalla en särskild utredare för att se över och överväga förändringar i organisationen och ansvarsfördelningen såvitt avser den statliga tillsynen inom socialtjänstens område (*En stärkt och tydligare tillsyn inom socialtjänstens område*, dir. 2004:178). Enligt direktiven skall utredaren i analysen utgå från att tillsynsansvaret skall stärkas och göras tydligare, att tillsynsfunktionens sårbarhet skall minska samt att tillsynen skall fungera samordnat, strukturerat och effektivt med ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Utredaren skall även analysera hur andra den statliga tillsynen närliggande uppgifter inom socialtjänstens område kan påverkas av eventuella förändringsförslag när det gäller den statliga tillsynen och vid behov överväga förändringar i organisation och ansvarsfördelning av dessa uppgifter.

Utredningen beräknas avsluta sitt arbete den 1 juli 2007.

Utskottets ställningstagande

I ett flertal motioner framförs synpunkter på hur socialtjänstens verksamhet kan förbättras genom satsningar på kvalitetssystem, kvalitetssäkring, utbildnings-, kompetens- och bemötandefrågor. Utskottet noterar med tillfredsställelse att sådana frågor behandlas av Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén i betänkandet *Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81). Det framgår där att kommittén lämnar synpunkter för den beredning som pågår, för en ny examensordning för socionomutbildningen, samt att kom-

mittén föreslår att regeringen årligen skall avsätta medel för strategiska insatser som skall stimulera och underlätta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Kvalitet och kompetens behandlas också. Utskottet vidhåller att det behövs kraftfulla åtgärder för att på alla områden motarbeta fördomar, okunskap och olika former av diskriminering och erinrar om Socialstyrelsens meddelandeblad från december 2005 om sexuell läggning och bemötande i socialtjänsten. Riksdagen behöver inte ta något initiativ i frågorna. Motionerna 2004/05:So250 (m) yrkande 3, 2004/05:So304 (fp), 2004/05:So395 (c) yrkande 2, 2004/05:So599 (fp, m, kd, c) yrkande 2, 2004/05:So604 (c) yrkande 8, Ju380 (fp) yrkande 26, L291 (fp) yrkande 12, L292 (v) yrkande 12, L341 (c) yrkande 15, So316 (m) yrkande 3, So429 (m) yrkandena 7 och 16, So445 (m, s, fp, kd, c, mp) yrkandena 1 och 2, So469 (fp) yrkandena 4 och 5, So641 (–) yrkande 3, So648 (v) yrkandena 1–3 och 10, So661 (kd) yrkandena 2 och 3 samt So710 (kd) yrkandena 16–18 avstyrks.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom kravet på en prioriteringsutredning på socialtjänstens område. Motionerna 2004/05:So302 (fp), So409 (fp) och So661 (kd) yrkande 4 avstyrks.

Utskottet vidhåller att det är mycket angeläget att det finns en väl fungerande tillsyn över socialtjänsten. Utskottet ser därför positivt på att länsstyrelserna tillförs resurser i akt och mening att länsstyrelsen skall kunna klara tillsynen av socialtjänsten när det gäller barn och unga. Detta framgår av länsstyrelsernas regleringsbrev 2006. Därtill har framgått att länsstyrelserna skall sammanställa och redovisa genomförd tillsyn och gjorda iakttagelser i en gemensam rapport till regeringen senast den 1 april 2008. Mot bakgrund av de pågående satsningarna bör inte riksdagen nu ta något initiativ. Motionerna L292 (v) yrkande 13 och So499 (v) yrkande 2 avstyrks.

Övriga socialtjänstfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör, med hänvisning främst till tidigare uttalanden, avslå motioner om översyn av socialtjänstlagen och om att beslut om tvångsomhändertagande inom socialtjänsten skall fattas av tjänstemän och inte av politiker. Riksdagen bör, med hänvisning till förestående utredningsarbete, avslå en motion om nya regler om trygghetssystem för familjehemsföräldrar. Riksdagen bör avslå ett antal motioner, med hänvisning till att frågor som tas upp i dessa inte är frågor som i första hand riksdagen beslutar om.

Jämför reservationerna 44 (kd), 45 (fp), 46 (kd) och 47 (v) samt särskilt yttrande 2 (mp).

Motioner

I motion So225 av Carl-Axel Roslund (m) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om en total översyn av socialtjänstlagen.

I motion 2004/05:So292 av Ulrik Lindgren och Chatrine Pålsson (båda kd) begärs ett tillkännagivande om förslag till ändring av tvångslagstiftningen inom socialtjänsten på så sätt att tvångsomhändertagande i väntan på rättsens beslut inte längre beslutas av socialnämndspolitiker utan av tjänstemän. Motionärerna har en likadan begäran i motion So618.

I motion 2004/05:So512 av Annelie Enochson (kd) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om att forskning bedrivs för sexuellt utsatta brottsoffer med fokusering på socialt stöd, behandling och bearbetning av traumat. Motionären har en likadan begäran i motion So557 yrkande 2.

I motion MJ351 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –) yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om att forskningen kring mäns våld mot kvinnor behöver stärkas.

I motion 2004/05:So522 av Birgitta Sellén (c) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att det skall finnas regler i hela landet för ersättning till familjehemsföräldrar som förlorar inkomst vid barns sjukdom.

I motion 2004/05:So589 av Ulf Nilsson m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om behovet av en utredning om möjligheterna att åter hjälpa svenskar som hamnar i sociala svårigheter i Köpenhamn, genom svenska socialarbetare i Köpenhamn. Motionärerna har ett likadant yrkande i motion So446.

I motion 2004/05:So635 av Louise Malmström (s) begärs ett tillkännagivande om att överväga en översyn av socialtjänstlagen i den del som gäller vuxna som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden men inte likställs med gifta par vid bestämmelser om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen.

I motion Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om vad i motionen anförts om att utveckla mötesplatser för social samvaro för äldre invandrade.

I motion MJ447 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ta till vara och uppmärksamma berättelser om medmänniskors insatser i samband med stormkatastrofen och lyfta fram exempel på hur olika organisationer, kyrkor och företag ställt upp på olika sätt.

Bakgrund och tidigare behandling

I *betänkande 2003/04:SoU5 Socialtjänstpolitik* behandlade utskottet ett par motioner om vilka som skall ha befogenhet att besluta om omedelbara omhändertaganden enligt tvångslagstiftningen inom socialtjänsten (s. 62).

Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till den pågående beredningen av LVM-utredningens betänkande *Tvång och förändring – Rättssäkerhet, vårdens innehåll och eftervård* (SOU 2004:3).

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2003/04:155).

Utskottet behandlade i *betänkande 2004/05:SoU15 Stärkt rättssäkerhet och vårdinnehåll i LVM-vården m.m.* regeringens förslag till ändringar i bl.a. lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (prop. 2004/05:123). Lagändringarna syftade främst till att stärka den enskildes rättssäkerhet och att förbättra kvaliteten i vården.

I betänkandet avstyrkte utskottet ett par motioner som gällde frågan om beslut om omedelbart omhändertagande enligt LVM (s. 16, res. m + kd). Utskottet anförde bl.a. att det instämmer med regeringen och utredningen att LVM bör renodlas som en vårdlag och att socialnämndens ansvar för tvångsvården bör stärkas. Regeringens förslag, som innebar att polisen fråntogs befogenheten att besluta om omedelbart omhändertagande enligt LVM, stod enligt utskottet väl i överensstämmelse med ambitionerna att renodla polisverksamheten. Vidare tydliggjordes genom förslaget respektive myndighets ansvar.

Riksdagen följde utskottet (rskr. 2004/05:271).

I ovan nämnda proposition anförde regeringen att den delar LVM-utredningens uppfattning att LVM bör renodlas som en vårdlag (s. 28). Det är enligt regeringen inte motiverat att polisen fattar beslut i frågor som är ett direkt och utpekad ansvar för socialnämnden. Regeringen konstaterade att någon motsvarande befogenhet för polisen inte finns i LVU samt att det inte framkommit något som tyder på att socialnämndens jourssystem i akuta ärenden enligt den lagen inte fungerar.

I en interpellationsdebatt den 20 januari 2006 om ersättning till familjehemsföräldrar (ip. 2005/06:176) anförde *statsrådet Morgan Johansson* bl.a. att olika familjehemsfrågor behandlades av Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén som lämnade sitt betänkande i oktober 2005 (*Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården*, SOU 2005:81). Kommittén konstaterade att villkoren i de olika trygghetssystemen inte är utformade efter de förutsättningar som familjehemsföräldrar har i dag. Den föreslog därför att villkoren för familjehemsföräldrars och kontaktpersoners arbetslöshets- och socialförsäkring utreds särskilt.

Utskottets ställningstagande

I motionerna 2004/05:So635 (s) och So225 (m) efterfrågas en översyn av hela eller delar av socialtjänstlagen. Utskottet delar inte den bedömningen. Motionerna avstyrks.

I propositionen *Stärkt rättssäkerhet och vårdinnehåll i LVM-vården* (prop. 2004/05:123), som bl.a. behandlar frågan om vilka som skall ha befogenhet att besluta om omedelbara omhändertaganden, anförde regeringen att det enligt utredningen inte framkommit något som tydde på att socialnämndens jourssystem inte skulle fungera som avsett i en akut situation när polisen bedömt att det fanns skäl för nämnden att fatta beslut enligt 6 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Utskottet ser inte skäl att bifalla motionsyrkandena i 2004/05:So292 (kd) och So618 (kd), varför dessa avstyrks.

Utskottet konstaterar att den fråga som tas upp i motion 2004/05:So522 (c) har uppmärksammats av Sociala barn- och ungdomsvårdskommittén i betänkandet *Källan till en chans – Nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården* (SOU 2005:81) med förslag om särskild utredning. Riksdagen bör inte ta något initiativ i frågan. Motionen avstyrks därför.

De frågor som tas upp i motionerna 2004/05:So512 (kd) yrkande 2, 2004/05:So589 (fp), So446 (fp), So557 (kd) yrkande 2, MJ351 (mp, –) yrkande 26, MJ447 (kd) yrkande 3 och Sf336 (v) är inte frågor som i första hand beslutas av riksdagen. Motionerna avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (m)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So258, 2004/05:So358 yrkandena 2–4, 2004/05:A350 yrkandena 2 och 8 samt 2005/06:Sf331 yrkandena 5 och 10 samt avslår motionerna 2005/06:So380, 2005/06:So469 yrkandena 6 och 7, 2005/06:So556 yrkande 6 och 2005/06:So648 yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att bryta bidragsberoendet och att bidrags- och skattesystemet därför bör förändras. Statistik från Socialstyrelsen visar att kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd ökade under det första halvåret 2004 och att skattehöjningar har tvingat in alltfler familjer i socialbidragsberoende. Det finns ett egenvärde i att en familj kan leva på sina egna arbetsinkomster, och en naturlig princip borde vara att den som får bidrag inte skall betala skatt. Målet för ett välfärdssamhälle bör emellertid vara att de allra flesta kan försörja sig själva. Ett minskat socialbidragsberoende och en tydlig arbetslinje vore önskvärt. Ökade förutsättningar och möjligheter måste kombineras med tydliga krav. Samhället måste alltså signalera att bidrag inte är en acceptabel form för långsiktig försörjning. Bidragsberoenden kan och skall brytas genom lägre skatter och möjlighet till riktiga arbeten.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:So469 yrkandena 6 och 7 samt 2005/06:So556 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:So258, 2004/05:So358 yrkandena 2–4, 2004/05:A350 yrkandena 2 och 8, 2005/06:Sf331 yrkandena 5 och 10, 2005/06:So380 och 2005/06:So648 yrkande 9.

Ställningstagande

Det är mycket viktigt att värna den enskilda människans rätt till integritet och värdighet i utsatta livssituationer, och socialtjänsten skall så långt det är möjligt ge den enskilde inflytande över behandlingsmetoder och åtgärder. Socialtjänsten måste reformeras så att den enskildes valfrihet, integritet och rättssäkerhet blir större. För att motivera enskilda att ta emot hjälp och förändra sin livsföring är det inom socialtjänsten nödvändigt med ett förtroendefullt förhållningssätt gentemot brukarna. Kommunen skall, i förhållande till den enskilde, förbinda sig till vissa åtaganden samtidigt som den enskilde skall förbinda sig att delta i åtgärderna och på konkreta punkter förändra sitt liv. Syftet är att visa tilltro till den enskildes egen kraft och vilja till förändring och ge tydligt besked om vilka insatser man skall få. Reglerna kring utredningar som syftar till myndighetsbeslut bör skärpas avsevärt, och det behövs en tydligare lagstiftning kring dessa utredningar om hur de skall se ut och vad de minst bör innehålla.

Barn till psykiskt sjuka respektive missbrukande föräldrar är ofta svikna av såväl föräldrarna som samhället. Dessa barn riskerar att själva hamna inom psykiatri respektive att bli missbrukare. De behöver få berätta om sina erfarenheter och upplevelser för andra vuxna som kan lyssna och stödja. Psykiskt sjuka och missbrukande föräldrar som har vårdnaden om barn bör därför för barnens skull prioriteras i socialtjänstens och sjukvårdens arbete, och detta kan regleras med lagändring eller riktlinjer från Socialstyrelsen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (kd)

av Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:So380 och 2005/06:So556 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:So258, 2004/05:So358 yrkandena 2–4, 2004/05:A350 yrkandena 2 och 8, 2005/06:Sf331 yrkandena 5 och 10, 2005/06:So469 yrkandena 6 och 7 samt 2005/06:So648 yrkande 9.

Ställningstagande

Att använda ordet biståndsbedömning för ekonomiskt bidrag till hushåll som är i behov av stöd från samhället för att klara sitt uppehälle leder tankarna fel. Eftersom det är fråga om att staten på det sättet möjliggör för enskilda att få sina grundläggande behov tillfredsställda bör man i stället använda sig av ordet behovsbedömning.

Barn till psykiskt sjuka respektive missbrukande föräldrar är ofta svikna av såväl föräldrarna som samhället. Dessa barn riskerar att själva hamna inom psykiatrin respektive att bli missbrukare. De behöver få berätta om sina erfarenheter och upplevelser för andra vuxna som kan lyssna och stödja. Psykiskt sjuka och missbrukande föräldrar som har vårdnaden om barn bör därför för barnens skull prioriteras i socialtjänstens och sjukvårdens arbete, och detta kan regleras med lagändring eller riktlinjer från Socialstyrelsen.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Allmänna utgångspunkter för socialtjänsten, punkt 1 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So648 yrkande 9 och avslår motionerna 2004/05:So258, 2004/05:So358 yrkandena 2–4, 2004/05:A350 yrkandena 2 och 8, 2005/06:Sf331 yrkandena 5 och 10, 2005/06:So380, 2005/06:So469 yrkandena 6 och 7 samt 2005/06:So556 yrkande 6.

Ställningstagande

I 4 kap. 1 och 4 §§ socialtjänstlagen uppställs vissa krav för att kommunen skall betala ut försörjningsstöd. 4 § syftar främst på ungdomar som står utanför arbetsmarknaden. Vi menar att det är endast den paragrafen som ställer krav på personer som står utanför arbetsmarknaden. Det görs en felaktig tolkning av bestämmelsen i 1 § när kommunen stöder sig på den senare och ställer krav på en arbetssökande att denne skall närvara tre timmar på t.ex. ett jobbcentrum, om denne inte kan erbjudas någon menings-

full aktivitet där. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att se över vilka förändringar som är nödvändiga för att säkra att arbetsökande i behov av försörjningsstöd behandlas i enlighet med 1 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Privatisering av socialtjänsten, punkt 2 (m)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So469 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:So469 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi är positiva till att utvecklingen mot flera aktörer i socialtjänsten fortskrider och vill gå vidare och släppa in en stor mängd enskilda alternativ i socialtjänsten. Den allra bästa metoden är att tillämpa pengssystem. Detta är att föredra eftersom det skapar en stabilitet som gör att entreprenörer vågar satsa. I de fall där pengssystem inte går att tillämpa behövs det i gengäld en trovärdig plan för långsiktig och kontinuerlig upphandling. Socialsekreterare m.fl. som ägnar sig åt socialt arbete skall ha tillgång till en rik flora av arbetsgivare, arbetsmetoder och utbildningsmöjligheter.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Privatisering av socialtjänsten, punkt 2 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So469 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det sociala arbetets stödjande respektive myndighetsutövande funktioner bör tydligare skiljas åt. Genom upphandling av tjänster kan den egna personalen få tydligare uppdrag, t.ex. skilda från behandlingsarbete, och man slipper den rättsosäkerhet som i dag kan upplevas genom sammanbland-

ningen av hjälp och maktutövning. Den administrativa verksamheten kan minskas betydligt och arbetet inriktas på målsättning, utvärdering och kvalitetskontroll. Det bör på fältet göras en åtskillnad mellan den som skall stödja och hjälpa respektive den som skall kontrollera och granska.

Vi är positiva till att utvecklingen mot flera aktörer i socialtjänsten fortskrider och vill gå vidare och släppa in en stor mängd enskilda alternativ i socialtjänsten. Den allra bästa metoden är att tillämpa pengsystem. Detta är att föredra eftersom det skapar en stabilitet som gör att entreprenörer vågar satsa. I de fall där pengsystem inte går att tillämpa behövs det i gengäld en trovärdig plan för långsiktig och kontinuerlig upphandling. Socialsekreterare m.fl. som ägnar sig åt socialt arbete skall ha tillgång till en rik flora av arbetsgivare, arbetsmetoder och utbildningsmöjligheter.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Riksnormen, punkt 3 (m, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So358 yrkande 5 och 2005/06:Sf331 yrkande 13.

Ställningstagande

Riksnormen för socialbidrag bör avskaffas. Detta skulle göra det möjligt för kommunerna att anpassa nivån på bidraget till faktiska levnadskostnader och de olika förutsättningar som råder i kommunen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Villkor för försörjningsstöd, punkt 4 (m)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf331 yrkandena 11 och 12, 2005/06:So224, 2005/06:So405 och 2005/06:So502.

Ställningstagande

Socialkontoren bör ställa krav på motprestation från arbetsföra personer som söker ekonomiskt bistånd. Vi anser även att socialkontoren och arbetsförmedlingarna bör samordna sitt arbete bättre. Det kan t.ex. gälla att socialkontoret får uppgifter direkt från arbetsförmedlingen över om arbetsföra personer verkligen söker arbete eller inte. Om så inte är fallet kan socialbidraget stängas av direkt redan nu med nuvarande omfattning av socialtjänstlagen. Vi föreslår därför att arbetsförmedlingen får skyldighet att rapportera till socialtjänsten huruvida klienter som söker socialbidrag verkligen står till arbetsmarknadens förfogande.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Barns tillgångar och försörjningsstöd, punkt 6 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Bo228 yrkande 2.

Ställningstagande

Från den praktiska verkligheten finns exempel på hur ett barns tillgångar inneburit att familjen nekats socialbidrag eller bostadsbidrag. I många av dessa fall har barnet fått tillgångar genom arv eller livförsäkring efter en avliden förälder. Medlen har satts in på bankkonto med överförmyndarspär, och berörda överförmyndare har inte tillåtit vårdnadshavaren att lyfta några medel. Barns tillgångar skall inte i något avseende kunna påverka familjens rätt till social- eller bostadsbidrag. Undantag kan endast accepteras beträffande sådana tillgångar som barnet fått av sina vårdnadshavare i syfte att dessa skall bli utan tillgångar och därmed berättigade till nu aktuella bidrag.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Barnbidrag och försörjningsstöd, punkt 7 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So648 yrkande 4.

Ställningstagande

I dag minskar föräldrarnas försörjningsstöd när barnbidraget höjs. Det betyder att redan utsatta barn inte får del av den ökade välfärden på samma sätt som andra barn. Vi anser att det är av yttersta vikt att säkerställa att också de allra fattigaste får ta del av barnbidragshöjningar. Vi kräver därför en lagändring för att säkerställa att barnbidraget inte skall ingå i beräkningsunderlaget för socialbidrag.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Bosparande och försörjningsstöd, punkt 8 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So679.

Ställningstagande

De flesta storstads- och universitetskommuner beviljar inte socialbidrag om de sökande inte först tömmer sina bosparkonton. Socialstyrelsen har anfört att socialnämnden bör beakta endast sådana tillgångar som den enskilde faktiskt kan förfoga över eller få tillgång till. Eventuellt bosparande upp till en nivå som behövs för att behålla platsen i bosparkön bör enligt Socialstyrelsen inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Vi anser att det är angeläget att ge unga människor ökade möjligheter att skaffa sig en egen bostad. Att stimulera bosparandet är en angelägen uppgift, och det behövs en rad åtgärder för att åstadkomma detta. I det sammanhanget är det också synnerligen viktigt att samhällets olika insatser är så utformade att de inte motverkar detta syfte. Att beröva unga människor köplatsen i bosparkön är utan tvekan en åtgärd som skulle motverka syftet att underlätta deras inträde på bostadsmarknaden. Det är därför angeläget att se till att alla kommuner tillämpar reglerna för ekonomiskt bistånd på ett sådant sätt att bosparandet behålls även om personen har ett tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Ideella skadestånd, punkt 9 (m, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m) och Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:L338 yrkande 3, 2004/05:So443 och 2005/06:So207 samt avslår motion 2004/05:So390.

Ställningstagande

Det ideella skadeståndet skall ge den skadelidande upprättelse för den förnedrande och kränkande behandling eller oförrätt som skadehandlingen utgör. Den drabbade skall vidare genom skadeståndet kunna ges möjlighet att förändra sin livssituation. Det har emellertid visat sig att brottsoffer som är beroende av ekonomiskt bistånd för sin försörjning inte ges samma ersättning som andra skadelidande, och detta drabbar i första hand miss-handlade kvinnor och barn. Det kan, enligt vår uppfattning, inte vara lagstiftarens intention att göra skillnad mellan brottsoffer på det viset. Skadestånd vid övergrepp mellan makar eller sambor skall inte räknas som inkomst utan som en ersättning och därmed inte heller ligga till grund vid beräkningar av bostads- och socialbidrag.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Ideella skadestånd, punkt 9 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:So390 och avslår motionerna 2004/05:L338 yrkande 3, 2004/05:So443 och 2005/06:So207.

Ställningstagande

Det finns i dag inte något som hindrar socialtjänsten från att räkna in ett ideellt skadestånd som inkomst när en person ansöker om bistånd. Det innebär att skadeståndet inte kommer den enskilde till del i det fallet. Vi kan konstatera att skadestånd som är utbetalade som ersättning för kränkning av den personliga integriteten är skyddade från utmätning under vissa försättningar och under viss tid, se 5 kap. 7 § utsökningsbalken (1981:774).

Vi anser att regeringen bör ge Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete i uppdrag att utreda i vilken utsträckning ideella skadestånd undantas vid bedömning av ekonomiskt bistånd och att vid behov överväga en ändring av socialtjänstlagen så att ideella skadestånd kan undantas vid beräkningen av ekonomiskt bistånd.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Bistånd och vräkning, punkt 11 (m, fp, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So318 yrkandena 1–3 och 5.

Ställningstagande

En statlig utredning har fått uppdraget att utreda varför barnfamiljer vräks. Orsaken till utredningen uppges vara att det nästan inte finns någon kunskap om de familjer som vräks. Därför har utredaren satt ihop ett nätverk av forskare som skall hjälpa till att ta reda på orsakerna. Även nya utredningar har beställts. Kunskaper om varför barnfamiljer vräks finns framför allt hos socialsekreterarna, och det är sorgligt att den kunskapen från fältet inte tas till vara.

Barnet drabbas mycket hårt då en barnfamilj vräks från sin bostad. I de fall en familj inte har eller har haft tillräckliga inkomster för att betala sin hyra torde det vara sällan eller aldrig som socialtjänsten vägrar att betala en aktuell hyra eller hyresskuld. Problemet kring hyresskulder och vräkningar uppkommer först när familjer som haft tillräckliga inkomster eller redan fått socialbidrag till hyran ändå inte betalat den. Socialtjänsten har emellertid inte någon möjlighet att sköta ekonomin mot någons vilja, även om den enskilde inte klarar av att hantera sin ekonomi. Liknande problem finns vid elskulder. För att barn inte skall fara illa och bli offer för sina föräldrars och samhällets tillkortakommanden bör socialtjänsten få utökade befogenheter i samband med vräkningar. Dessutom måste det till ett samarbete mellan socialtjänst, kronofogde och bostadsföretag.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15. Andra boendefrågor, punkt 12 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Bo277 yrkande 4, 2005/06:Bo274 yrkande 4 och 2005/06:Bo301 yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen bör ge den nationella psykiatrisamordnaren i uppdrag att särskilt utreda boendesituationen för människor som är att hänföra till psykiatrireformens målgrupp, samt i anslutning därtill föreslå vräkningsförebyggande åtgärder. Regeringen bör därtill tillsätta en utredning som undersöker och föreslår åtgärder för att förbättra bostadssituationen vid utskrivning från institution – sjukhus, fängelse eller behandlingshem – särskilt vid placering som sker utan den enskildes samtycke.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

16. Vistelsebegreppet enligt socialtjänstlagen m.m., punkt 13 (m, fp, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So204, 2004/05:So384, 2004/05:So559, 2004/05:N409 yrkande 13, 2004/05:Bo305 yrkande 5, 2005/06:So219, 2005/06:So220, 2005/06:So249 yrkande 7, 2005/06:So551 yrkande 8, 2005/06:So563, 2005/06:So582, 2005/06:N381 yrkande 5, 2005/06:N443 yrkande 42 och 2005/06:Bo299 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05:So317, 2005/06:So344 och 2005/06:So503.

Ställningstagande

Dagens system, där vistelsekommunen ansvarar för hemtjänsten, medför en orimlig belastning på de kommuner som har en hög andel fritidsboende med hemvist i en annan (behovsprövande) kommun. I stället bör det vara

den behovsprövande kommunen som ansvarar för hemtjänsten oavsett vistelseort. Detta gör att det finns ett behov av att se över vistelsebegreppet i socialtjänstlagen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

17. Utformningen av stöd till brottsoffer, punkt 16 (m, fp, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju292 yrkande 6 och 2004/05:So208 yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna 2004/05:So512 yrkande 10, 2004/05:So593 yrkande 7, 2005/06:Ju378 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Ju380 yrkande 24, 2005/06:Ju422 yrkandena 10 och 11, 2005/06:Ju532 yrkande 20, 2005/06:So557 yrkande 10, 2005/06:So641 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So701 yrkande 5 och 2005/06:Bo298 yrkande 35.

Ställningstagande

Det finns i dag kommuner som inte prioriterar bestämmelsen i socialtjänstlagen om ansvaret för stöd till brottsoffer och deras anhöriga. Det är därför viktigt att kommunerna inventerar vilka behoven är och vilken form av stöd de skall inrätta respektive stödja. Eftersom alla brottsoffer är individer och har olika behov måste kommunens stöd till brottsoffer och deras anhöriga vara både genomtänkt och individuellt anpassat.

En del av kommunernas brottsofferstödjande verksamhet kan vara att stödja lokala kvinno- och brottsofferjourer samt andra ideella organisationer. Samverkan bör ske även med andra myndigheter samt religiösa samfund.

Utöver kvinnojourerna, som arbetar mycket seriöst och gör ett bra arbete, är det väsentligt att även brottsofferjourerna får reellt stöd för sin verksamhet. Den senare kategorin gör ett ovärderligt arbete som avlastar de rättsvårdande myndigheterna. Brottsofferjourernas vittnesstödjande arbete upplevs av många brottsoffer som ett viktigt stöd i processen att återfå självkänslan efter ett brott och att klara av brottmålsprocessen för att sedan gå vidare. Kommunernas bidrag till dessa ideella organisationer varierar kraftigt, inte minst över åren, och denna kortsiktighet försvårar för brottsoffer- och kvinnojourerna i deras verksamhet. Det ekonomiska stödet till dessa organisationer måste vara kontinuerligt.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

18. Utformningen av stöd till brottsoffer, punkt 16 (v, mp)

av Ingrid Burman (v), Elina Linna (v) och Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju378 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:Ju422 yrkande 11 och avslår motionerna 2004/05:Ju292 yrkande 6, 2004/05:So208 yrkandena 1 och 3, 2004/05:So512 yrkande 10, 2004/05:So593 yrkande 7, 2005/06:Ju380 yrkande 24, 2005/06:Ju422 yrkande 10, 2005/06:Ju532 yrkande 20, 2005/06:So557 yrkande 10, 2005/06:So641 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So701 yrkande 5 och 2005/06:Bo298 yrkande 35.

Ställningstagande

Kvinnjourerna, och på senare tid även tjejjourerna, står i stor utsträckning för de praktiska stödinsatserna till utsatta flickor, kvinnor och barn. Genom det ideella frivilligarbete som utförs av kvinnor i jourerna hjälper de staten att spara mycket pengar. I dag bygger kvinno- och tjejjourernas lokala verksamhet på kommunens godtycke bl.a. på det viset att jourerna ofta har en otillräcklig finansiering och får tävla om kommunens bidrag med övriga organisationer – som om det vore fråga om en fritidssysselsättning. Kommunerna bör ta sitt ansvar för att tillgodose kompetent stöd till samtliga våldsutsatta kvinnor som söker hjälp. Flertalet kommuner saknar handlingsplaner, rutiner och riktlinjer för att bemöta våldsutsatta kvinnor, och mäns våld betraktas många gånger inte som en politisk fråga. Länsstyrelsernas granskningar av kommunernas arbete på området visar att frågan om mäns våld mot kvinnor är eftersatt. Länsstyrelserna bör öka sina insatser, verka för en ökad regional samverkan, göra mer ingående granskningar av kommunerna och mer frekvent rapportera till regeringen. Regeringen bör dessutom utreda och återkomma med förslag till hur en tillsynsfunktion hos länsstyrelsen över kommunernas arbete på området mäns våld mot kvinnor på bästa sätt kan inrättas.

Kvinnor som tvingas leva under skyddad identitet har många gånger svårt att få sina liv och sin ekonomi att gå ihop. Det är t.ex. omöjligt för dem att nyttja sina sociala rättigheter, som högkostnadsskydd hos sjukvården och att söka bostadsbidrag, eftersom detta kräver att kvinnan tillkännager sin identitet och kan kopplas till en särskild ort. Flera olika departement handlägger frågor som rör kvinnor med skyddad identitet. Vi anser att det krävs ett samlat ansvar hos ett departement för de personer som lever under sekretess till följd av hot.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

19. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (m, kd)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Eken-dahl (m) och Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 3, 2004/05:So250 yrkande 2, 2004/05:So599 yrkande 4, 2005/06:So316 yrkande 2 och 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del och avslår motion 2004/05:So590.

Ställningstagande

Under senare år har problematiken för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksammats alltmer. Det har lett till ökad kunskap om dessa flickors situation, och vissa åtgärder har vidtagits för att stärka skyddet för flickorna. Eftersom det är svårt att få tillgång till psykiatriska resurser behöver andra instanser lära sig möta problem hos flickor i familjekonflikt och konflikt mellan kulturer. Ungdomsmottagningar och elevhälsovård finns nära flickorna och är ofta de instanser de själva först söker.

Enligt forskare kan det finnas ett samband mellan självmordsfrekvensen och förekomsten av hedersmord i Turkiet. Eftersom detta problem är relativt nytt och okänt i Sverige krävs det en utredning för att klargöra om det även här finns en kulturell koppling till heder bakom vissa självmord. Det bör också utredas om lagstiftningen måste ses över så att man kan döma de verkliga gärningsmännen i förekommande fall.

Vi anser även att alla flickor och kvinnor, även de med ursprung i s.k. hederskulturer, har rätt till trygg och säker sexualitet. Därför måste det förebyggande arbetet prioriteras.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

20. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 3, 2004/05:So599 yrkande 4 och 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del och avslår motionerna 2004/05:So250 yrkande 2, 2004/05:So590 och 2005/06:So316 yrkande 2.

Ställningstagande

Med hedersrelaterat våld mot kvinnor avses våldsbrott där motivet är att återupprätta faderns, makens eller familjens heder. I Sverige lever många flickor och kvinnor under ständiga hot från den egna familjen då de inte lever upp till kraven från de starkt patriarkala värderingarna, och mörkertalet är fortfarande mycket stort när det gäller flickor och kvinnor med invandrarbakgrund som utsätts för hot och våld i nära relationer. Fler och fler flickor och kvinnor kontaktar dock de ideella kvinnojourerna för att få hjälp. Kvinnojourer som Terrafem och fler center som Orienthälsan i Stockholm måste därför enligt vår mening få stöd i arbetet med att hjälpa dessa utsatta flickor – både på kort och på lång sikt.

Vi anser också att riskerna för hedersrelaterade självmord i Sverige måste ses över. Dessutom bör utredas om lagstiftningen måste ses över så att man kan döma de verkliga gärningsmännen i förekommande fall.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

21. Stöd till offer för hedersrelaterat våld, punkt 17 (c)

av Kenneth Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:So599 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 3, 2004/05:So250 yrkande 2, 2004/05:So590, 2005/06:So316 yrkande 2 och 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Under senare år har problematiken för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksammas alltmer. Enligt forskare kan det finnas ett samband mellan självmordsfrekvensen och förekomsten av hedersmord i Turkiet. Eftersom detta problem är relativt nytt och okänt i Sverige krävs det en utredning för att klargöra om det även här finns en kulturell koppling till heder bakom vissa självmord. Det bör också utredas om lagstiftningen måste ses över så att man kan döma de verkliga gärningsmännen i förekommande fall.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

22. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (m, fp, kd)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Eken-dahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju484 yrkande 5, 2004/05:Ju485 yrkande 4 och 2005/06:Ju383 yrkande 7 och avslår motionerna 2004/05:So368, 2005/06:Ju334 yrkande 2, 2005/06:Ju531 yrkande 3 och 2005/06:So467 yrkande 4.

Ställningstagande

Socialdepartementet har det yttersta ansvaret för att sexuellt exploaterade barn som påträffas i Sverige får viss hjälp. Men socialtjänstens insatser varierar stort över landet, bl.a. på grund av en svår ekonomisk situation och en verklighet där det råder brist på lägenheter till skyddat boende för offren. Denna situation innebär att fler flickor och kvinnor har tvingats åka tillbaka till sina hemländer för att där invänta ett fortsatt rättegångsförfarande i Sverige. Att kvinnorna tvingas tillbaka till sina hemländer är problematiskt också för svenska myndigheter, då rättegångspersonal och polis måste flygas till kvinnans hemland för att där fortsätta förhör med henne. Detta är kostsamt och riskerar också att förlänga hela rättegångsprocessen. Det är därför mycket angeläget att socialtjänstens uppdrag förtydligas så att myndigheten kan leva upp till sina skyldigheter.

Det krävs radikala grepp om det skall gå att lyfta prostituerade ur det elände som många befinner sig i. Förbud mot sexförsäljning kan för många innebära en räddning undan samvetslösa profitörer. Det är dock synnerligen angeläget att det innan ett förbud mot försäljning av sexuella tjänster införs måste finnas ett utbyggt system för adekvata rehabiliterings- och vårdinsatser för dem som kan vara i behov därav samt ett nytt påföljdssystem för brottet. Vidare anser vi att den prostituerade som anger sig själv för att få vård och hjälp att ta sig ur prostitutionen inte skall dömas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

23. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (c)

av Kenneth Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju485 yrkande 4 och 2005/06:Ju383 yrkande 7 och avslår motionerna 2004/05:Ju484 yrkande 5, 2004/05:So368, 2005/06:Ju334 yrkande 2, 2005/06:Ju531 yrkande 3 och 2005/06:So467 yrkande 4.

Ställningstagande

Socialdepartementet har det yttersta ansvaret för att sexuellt exploaterade barn som påträffas i Sverige får viss hjälp. Men socialtjänstens insatser varierar stort över landet, bl.a. på grund av en svår ekonomisk situation och en verklighet där det råder brist på lägenheter till skyddat boende för offren. Denna situation innebär att fler flickor och kvinnor har tvingats åka tillbaka till sina hemländer för att där invänta ett fortsatt rättegångsförfarande i Sverige. Att kvinnorna tvingas tillbaka till sina hemländer är också problematiskt för svenska myndigheter, då rättegångspersonal och polis måste flygas till kvinnans hemland för att där fortsätta förhör med henne. Detta är kostsamt och riskerar också att förlänga hela rättegångsprocessen. Det är därför mycket angeläget att socialtjänstens uppdrag förtydligas så att myndigheten kan leva upp till sina skyldigheter.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

24. Stöd till offer för människohandel och prostitution, punkt 19 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So368 och 2005/06:So467 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:Ju484 yrkande 5, 2004/05:Ju485 yrkande 4, 2005/06:Ju334 yrkande 2, 2005/06:Ju383 yrkande 7 och 2005/06:Ju531 yrkande 3.

Ställningstagande

Det behövs en medveten satsning på de kvinnor som vill sluta med prostitution, där ekonomisk hjälp och bostad är viktiga ingredienser, men också professionell hjälp med att bearbeta den misshandel och de sexuella övergrepp som de utsatts för. För att prostituerade kvinnor skall få möjlighet att känna trygghet måste varje instans som kommer i kontakt med de kvinnor som vill ta sig ur prostitutionen få tydliga direktiv. Parallellt med kriminaliseringen av prostitutionsköparna behövs det fler och samlade kraftåtgärder för att minska prostitutionen. Vi anser att stödet till prostituerade nu bör institutionaliseras för att hjälpa de prostituerade, oavsett etniskt ursprung, till ett liv utanför prostitutionen. Riksdagen bör därför begära att regeringen tillsätter en utredning om inrättandet av ett nationellt resurscentrum mot prostitution, som skall ha till uppgift att ta emot och stötta dem som söker vägar ut ur prostitutionen. Detta centrum, som skall ha specialistkompetens på området, bör även arbeta med stöd och information gentemot institutioner och yrkesgrupper som i sin verksamhet möter prostituerade. Det bör även samverka med berörda myndigheter och organisationer. Utredningen bör även beakta vilka riktade anslag som krävs till kommunerna för att stödja dem som vill ta sig ur prostitutionen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

25. Utredningsförslag, punkt 21 (m, kd)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Eken-dahl (m) och Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So349 yrkan-dena 1 och 2, 2004/05:So386 och 2005/06:So668 yrkan-dena 1 och 2 samt avslår motionerna 2004/05:So272, 2004/05:So378, 2004/05:So464 yrkan-dena 1–7, 2004/05:So525, 2004/05:So571, 2004/05:So597 yrkande 2, 2005/06:Ju533 yrkan-dena 25–29, 2005/06:So288 yrkan-dena 1–7, 2005/06:So319, 2005/06:So648 yrkande 6 och 2005/06:So686 yrkan-dena 1–6.

Ställningstagande

I alla beslut skall politiken utgå från barnets behov och rättigheter. I famil-jehemsvården handlar det om barnets rätt att få säga sin mening, rätten till skydd, rätten till fortsatt kontakt med sina föräldrar, rätt till stödsatser från kommunen och rätten till barnpsykiatriskt stöd. Fosterföräldrarna har också behov av och rätt till stöd av den placerande kommunen. Vid vård-nadsöverflyttning skall fosterhemmets kommun ta över stödsatserna. Allt fler vittnar dock om en stigande oro över att det placerade barnets och

fosterhemmens intressen av fortsatt stöd inte beaktas vid vårdnadsöverflyttning. Kommuner tenderar att föreslå vårdnadsöverflyttning av ekonomiska skäl eller att placera barn under förutsättning att vårdnadsöverflyttning accepteras efter 3 år. Det är svårt för fosterhemsföräldrarna att få samma stöd efter vårdnadsöverflyttning om fosterhemmet ligger i annan kommun än den placerande kommunen, bl.a. därför att ingen i den nya kommunen känner barnet, familjen eller bakgrunden till placeringen. Enligt vår mening är det givetvis av största vikt att det placerade barnet inte överges av samhället efter vårdnadsöverflyttning.

Genom en ändring av 22 § socialtjänstlagen den 1 juli 1999 slogs det fast att vid placering av barn i familjehem skall i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Barnets bästa skall emellertid alltid beaktas. Signaler har kommit om att socialförvaltningarna i de olika kommunerna inte tillämpar lagen på det sätt som lagstiftaren hade tänkt. Det finns därför starka skäl att regeringen gör en utvärdering av lagens tillämpning i praktiken.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

26. Utredningsförslag, punkt 21 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So597 yrkande 2 och 2005/06:Ju533 yrkandena 25–29 och avslår motionerna 2004/05:So272, 2004/05:So349 yrkandena 1 och 2, 2004/05:So378, 2004/05:So386, 2004/05:So464 yrkandena 1–7, 2004/05:So525, 2004/05:So571, 2005/06:So288 yrkandena 1–7, 2005/06:So319, 2005/06:So648 yrkande 6, 2005/06:So668 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So686 yrkandena 1–6.

Ställningstagande

Folkpartiet vill ta ett helhetsgrepp och kraftsamla mot ungdomsbrottslighet. Våra förslag på brottsförebyggande insatser, förändrade påföljder och snabba ingripanden hänger tätt samman med krav på förbättrad vård för ungdomar som är dömda för brott eller tvångsomhändertagna. Vi föreslår följande:

- Varje barn måste garanteras en individuell behandlingsplan med uppföljning av vården. Innehållet under vårdtiden måste kvalitetssäkras. Ökade insatser behövs för att kunna hjälpa de barn och ungdomar som har psykiatriska vårdbehov.

- Kvaliteten på institutionernas undervisning måste höjas. Barn och ungdomar som av olika anledningar placerats på institution har lika stor rätt till en god utbildning som andra. Det är för denna grupp särskilt viktigt med utbildning för att klara livet efter tvångsvården.
- Unga flickors vårdbehov har åsidosatts under lång tid. En snabb förstärkning av satsningarna på omhändertagna och dömda flickor krävs. Flickor har oftast en annan problembild än pojkar, exempelvis har flera varit i prostitution, har åtstörningar och har till större del varit utsatta för sexuella övergrepp. Särskilda satsningar på deras behov behövs.
- Förberedelserna inför tiden efter tvångsvården måste förbättras. Socialtjänsten måste ta ett större ansvar för att unga som är omhändertagna enligt LVU får stöd och hjälp när de är på väg tillbaka till sin hemmiljö. För ungdomar som är dömda till sluten ungdomsvård skall SiS ansvara hela vägen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

27. Utredningsförslag, punkt 21 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So648 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:So272, 2004/05:So349 yrkandena 1 och 2, 2004/05:So378, 2004/05:So386, 2004/05:So464 yrkandena 1–7, 2004/05:So525, 2004/05:So571, 2004/05:So597 yrkande 2, 2005/06:Ju533 yrkandena 25–29, 2005/06:So288 yrkandena 1–7, 2005/06:So319, 2005/06:So668 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So686 yrkandena 1–6.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör det i lagen om särskilda bestämmelser för vård av unga (LVU) införas en portalparagraf som kan ge skydd och en ökad kvalitet åt vården och behandlingen av unga. Det bör också i LVU införas en regel om hur kommunens tillsyn skall utformas. Formuleringen i 13 § LVU är vag och behöver enligt vår mening skärpas. Där står nu endast: *Socialnämnden skall noga följa vården av den som får vård med stöd av denna lag.* Riksdagens revisorer föreslog i sin granskning av Statens institutionsstyrelse att en oberoende tillsyn av dess verksamhet skulle inrättas. Vi anser att detta borde utvidgas till att en tillsynsverksamhet inrättas för hela området, vilken kunde placeras vid Socialstyrelsens regionala enheter. Utöver detta måste länsstyrelsernas tillsyn av hem för vård eller boende också regleras så att alla hem granskas årligen med inriktning på att kvali-

tettsäkra behandlingen. Vi anser också att fördragsamhet med oegentligheter och lagbrott skall få omedelbara konsekvenser som indragna tillstånd och stängningar av hem för vård och boende. Detta skall tydliggöras i den lagstiftning som reglerar verksamheten, dvs. socialtjänstlagen och LVU.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

28. Utredningsförslag, punkt 21 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So686 yrkandena 1–6 och avslår motionerna 2004/05:So272, 2004/05:So349 yrkandena 1 och 2, 2004/05:So378, 2004/05:So386, 2004/05:So464 yrkandena 1–7, 2004/05:So525, 2004/05:So571, 2004/05:So597 yrkande 2, 2005/06:Ju533 yrkandena 25–29, 2005/06:So288 yrkandena 1–7, 2005/06:So319, 2005/06:So648 yrkande 6 och 2005/06:So668 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Familjerådslag är ett sätt att fatta beslut om och planera insatser för barn och ungdomar genom att engagera det egna nätverket inom den utvidgade familjen. Familjerådslag har fått ett blandat mottagande och en blandad genomslagskraft. 2002 genomförde Socialstyrelsen en uppföljning och utvärdering av familjerådslagsmodellen. I utredningen skriver man att förväntningarna på familjerådslagen bara delvis har infriats men att det är för tidigt att döma ut modellen. Jag anser att Socialstyrelsen på nytt bör få i uppdrag att göra en översyn över familjerådslagsmodellen och att återkomma med förslag hur den bättre kan implementeras i socialtjänstens arbete.

Jag anser vidare att omhändertagande av barn är ett så allvarligt ingripande att det endast skall ske när ingen annan lösning står till buds. När ett sådant beslut fattas måste det följas av åtgärder för att lösa den situation inom familjen som föranlett omhändertagandet. Enligt min mening måste det bli tydligare i socialtjänstens uppdrag att fokusera på åtgärder för att hjälpa resterande familjemedlemmar för att dels stärka familjen, dels förbättra relationen mellan barn och föräldrar. För att underlätta barnets kontakt med det egna nätverket, såsom far- och morföräldrar, anser jag vidare att man bör ta fram rutiner för hur socialtjänsten på ett bättre sätt kan inhämta information om släktingars och andra personers existens för att bistå barnen.

Hem för vård eller boende (HVB) kan drivas av offentlig eller privat huvudman. Tillstånd krävs av länsstyrelsen för att yrkesmässigt bedriva privat HVB och enligt Socialstyrelsen har det skett en förskjutning mellan offentlig och privat producerad vård. Enligt min mening bör det utredas om den förskjutningen har fått någon betydelse för vården i allmänhet och barnen i synnerhet. Vidare har enligt Socialstyrelsen tillsynsmyndigheterna haft svårigheter med kontroll och insyn i institutionernas verksamheter och att det saknas drivkrafter för att få till stånd systematiska utvärderingar och uppföljningar av institutionernas verksamheter. Jag anser att detta är fullständigt oacceptabelt och omedelbart måste åtgärdas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

29. Unga lagöverträdare, punkt 23 (m, kd)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Eken-dahl (m) och Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju481 yrkande 1 och 2005/06:Ju478 yrkande 10 och avslår motionerna 2004/05:So579, 2005/06:Ju478 yrkande 13 och 2005/06:Ju533 yrkandena 30–32.

Ställningstagande

I många fall väntar kommunernas socialtjänst för länge med att hjälpa ungdomar som hamnat snett. Detta är både en ekonomisk och en ideologisk fråga. Socialtjänsten, som har lägsta möjliga omhändertagande som sitt mål, vill så länge det är möjligt ha en öppen vårdform. Detta är inte alltid det bästa alternativet. Vi anser att med ett tidigare ingripande och med snabbare behandling och rehabilitering skulle chansen vara större att komma till rätta med problematiken i den unges liv. Ungdomsbrottsutredningen har nyligen gjort en översyn av påföljdssystemet för unga lagöverträdare, och den utredningen har resulterat i en proposition. Vi välkomnar denna översyn av insatserna mot minderåriga lagöverträdare i syfte att åstadkomma en adekvat omorganisation av socialtjänstens insatser eller ett helt nytt system för insatserna.

Vi anser vidare att en platsgaranti bör införas på ungdomshemmen. Dessa bör även kvalitetssäkras samt vara drogfria. Möjligheten att använda drogtester på ungdomshemmen måste tillämpas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

30. Unga lagöverträdare, punkt 23 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju481 yrkande 1, 2005/06:Ju478 yrkandena 10 och 13 samt 2005/06:Ju533 yrkandena 30–32 och avslår motion 2004/05:So579.

Ställningstagande

Enligt vår mening skall SiS ansvara för eftervården av unga lagöverträdare i samverkan med kriminalvårdens frivård. Det kan gälla olika program eller kontroller av missbruk i samarbete med frivården, att SiS får ansvaret att finna familjehem samt för den fortsatta kontakten och hjälpen till hemmen och samverkan med öppenvården (barn- och ungdomspsykiatri).

Vidare anser vi att uppföljning av den unge alltid skall ske efter behandlingstiden för att följa upp om vården har bidragit till en positiv förändring för den unge. Detsamma gäller uppföljning och samlad kartläggning av återfall i brott.

Slutligen måste tillsynen över behandlingsverksamheten vid SiS institutioner skärpas och ske betydligt oftare än i dag. Tillsynen skall vara oberoende och resultaten skall alltid sammanställas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

31. Unga lagöverträdare, punkt 23 (c)

av Kenneth Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju481 yrkande 1 och 2005/06:Ju533 yrkandena 30–32 och avslår motionerna 2004/05:So579 och 2005/06:Ju478 yrkandena 10 och 13.

Ställningstagande

Ungdomsbrottsutredningen har nyligen gjort en översyn av påföljdssystemet för unga lagöverträdare och den utredningen har resulterat i en proposition. Jag välkomnar denna översyn av insatserna mot minderåriga lagöverträdare i syfte att åstadkomma en adekvat omorganisation av socialtjänstens insatser eller ett helt nytt system för insatserna.

Jag anser vidare att SiS bör ansvara för eftervården av unga lagöverträdare i samverkan med kriminalvårdens frivård. Vidare bör uppföljning av den unge alltid ske efter behandlingstiden. Detsamma gäller uppföljning och samlad kartläggning av återfall i brott.

Slutligen måste tillsynen över behandlingsverksamheten utövas oftare. Tillsynen skall vara oberoende och resultaten skall alltid sammanställas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

32. Omvänt besöksförbud, punkt 24 (m)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So215 och 2005/06:So214.

Ställningstagande

En vuxen person kan enligt 5 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453) förbjudas låta andras underåriga barn vistas i sitt hem, om det t.ex. har framkommit att den vuxne brukar bjuda underåriga på alkohol. Beslut om det ”omvända besöksförbudet” fattas av kommunens socialnämnd eller motsvarande. Om polisen misstänker överträdelse av besöksförbudet får den inte utan misstanke om annan grövre brottslighet ta sig in i den berörda bostaden, eftersom påföljden för brott mot 5 kap. 2 § socialtjänstlagen är böter. Överträdelse av besöksförbudet innebär att unga riskerar att utsättas för grova brott. Det borde finnas fler fall där omvänt besöksförbud kan tillämpas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

33. Underrättelse enligt 11 kap. 2 § socialtjänstlagen, punkt 26 (m, fp)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju293 yrkande 6, 2004/05:So210, 2004/05:So599 yrkande 1, 2005/06:Ju380 yrkande 31 och 2005/06:So556 yrkande 5.

Ställningstagande

En ändring av socialtjänstlagen krävs för att en utredning, beträffande en omyndig, utan krav på information till vårdnadshavare skall kunna genomföras i vissa särskilda fall. Ibland behöver unga skyddas från sina föräldrar, vilket tydliggjorts i de avskyvärda s.k. hedersmorden. För dessa unga är hemmet den minst säkra platsen. Det skall således kunna råda sekretess i förhållande till föräldrarna för uppgifter i fall, där information om att en utredning inletts skulle kunna leda till risker för att den hjälpsökande riskerar att skadas fysiskt eller psykiskt.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

34. Skyldighet för socialnämnden att polisanmäla misstanke om våld eller hot mot hjälpsökande, punkt 27 (m, fp)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m), Maud Eken Dahl (m), Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So209 yrkande 1 och 2005/06:Ju380 yrkande 16.

Ställningstagande

I dag finns ingen skyldighet för socialtjänsten att polisanmäla brott som kommer till deras kännedom om det inte är minst två års fängelse i straffskalan. Det betyder att flera fall av t.ex. kvinnomisshandel som socialtjänsten får kännedom om aldrig blir ett ärende hos polisen. En obligatorisk anmälningskyldighet underlättar förhållandet mellan socialsekreteraren och den hjälpsökande, eftersom det inte blir en diskussion med klienten om hon eller han bör kontakta polisen. Stundtals framförs invändningar mot att det skall åligga personal inom socialtjänsten att göra polisanmälan. Det finns dock inget som tyder på att kvinnor som blivit misshandlade skulle avstå från att kontakta socialtjänsten, om de visste att misstanke om brott skulle polisanmälas. De kvinnor som har den farhågan och absolut inte vill att polisen skall få kännedom om deras situation, vill heller inte att det skall bli känt inom socialtjänsten. Den gruppen kvinnor återfinns i liten omfattning som anonymt hjälpsökande hos kvinnojourerna.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

35. Ökad möjlighet att lämna uppgifter till bl.a. brottsutredande myndigheter, punkt 28 (m, fp, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju533 yrkande 17 och 2005/06:So511.

Ställningstagande

Om polisen påträffar en 15-åring som begått brott eller är i riskzonen, kan den unge ha ett till synes helt normalt förflutet trots tidigare brottslighet, missbruk av alkohol, narkotika eller umgänge i kriminella kretsar. Socialtjänstens information om unga i riskzonen kan i många fall vara värdefull för polisen så att den kan ingripa tidigt. Detta fungerar i dag dåligt och det behövs bl.a. ändringar i sekretesslagen (SOU 2003:99 Ny sekretesslag). Viss information inom socialtjänsten om personer under 18 år skall vara tillgänglig för polisen. Vid påtaglig risk för att en ung person kommer att begå brott – och information hos socialtjänsten kan antas bidra till att förhindra detta eller behövs för ett direkt ingripande från polisen – skall socialtjänsten lämna vissa uppgifter om den unge till polisen, utan hinder av sekretess. Socialtjänstens möjlighet att lämna uppgifter till rektorer och annan berörd personal, om att det finns elever i skolan som väntar på att verkställa fängelsestraff, borde ökas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

36. Anmälningssplikten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, punkt 29 (m, fp, kd, c)

av Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Maud Ekendahl (m), Marita Aronson (fp), Ulrik Lindgren (kd) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju482 yrkande 4, 2004/05:So209 yrkande 2, 2004/05:So512 yrkande 1, 2004/05:So597 yrkande 1, 2005/06:So556 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So557 yrkande 1 och 2005/06:So647 yrkande 10.

Ställningstagande

Enligt socialtjänstlagen har socialtjänsten möjlighet, men ingen skyldighet, att göra en polisanmälan vid misstänkta sexuella övergrepp mot barn. Vi anser att det skall införas en lagreglerad skyldighet för socialtjänsten att polisanmäla brott rörande våld och hot mot person som kommer till dess kännedom. Personalen har inte den kompetens som krävs för att göra lämplighetsavvägningar av i vilka fall en polisanmälan bör göras. Alltför sällan anmäler myndigheter som kommer i kontakt med barn och unga (MVC/BVC, BUP) till socialtjänsten att man misstänker att ett barn eller en ungdom misstänks fara illa, eller vara utsatt för brott. Med en tvingande bestämmelse som vi föreslår, vid misstanke om allvarigare övergrepp mot barn och unga, ökar möjligheten till hjälp åt det drabbade offret samtidigt som möjligheterna till lagföring ökar och en del av mörkertalet synliggörs. Anmälningsskyldigheten skulle kunna förenas med straffansvar.

När anmälningsskyldigheten har ändrats bör Socialstyrelsen få i uppdrag att utfärda allmänna råd för hur socialt arbete för familjer byggt på samverkan och förtroende kan utformas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

37. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (m)

av Anne Marie Brodén (m), Magdalena Andersson (m) och Maud Ekendahl (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So599 yrkande 2, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna 2004/05:So304, 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:L291 yrkande 12, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:L341 yrkande 15, 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del, 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5, 2005/06:So641 yrkande 3, 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Vi anser att det finns mycket att göra inom socialtjänsten i form av effektiviseringar och förbättrade arbetssätt. I det sammanhanget diskuteras ofta behovet av bättre samverkan mellan huvudmännen. Samverkan mellan huvudmännen måste ned på individnivå. Samarbete mellan förvaltningar har sin betydelse, men hjälper långt ifrån alltid den enskilde. En av de viktigaste uppgifterna för kommunerna är att till socialtjänsten knyta grupper med samlad kompetens inom de områden som berör socialtjänsten.

Vi anser att vidare att det behövs kunskaper och kompetens om olika invandrarkulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten. Under senare år har problematiken för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksammas alltmer. Regeringen bör ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt. En bra utgångspunkt i arbetet mot hedersrelaterat våld är förslagen i rapporten ”Nationellt konsultativt stöd för socialtjänst och andra verksamheter”. Allt fler flickor och kvinnor med invandrarbakgrund som utsätts för hot och våld i nära relationer kontaktar de ideella kvinnojourerna för att få hjälp. Kvinnojourer med särskild kunskap om detta problem och som särskilt riktar sig till hedersvåldsutsatta flickor måste därför få ökat stöd – på både kort och lång sikt. Dessutom anser vi att samtliga berörda myndigheter måste utbilda sin personal i problematiken. Regeringen bör därför ge berörda myndigheter i uppdrag att förbättra kunskapen om s.k. hederskulturer inom bl.a. hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

38. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So599 yrkande 2, 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:L291 yrkande 12, 2005/06:L341 yrkande 15, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna 2004/05:So304, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del, 2005/06:So641 yrkande 3, 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10, 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Inom socialtjänsten, liksom inom alla andra områden, behövs det en väl utbildad, kunnig och engagerad personal. Det är också nödvändigt att den enskilde anställde upplever att det finns goda möjligheter till utveckling i arbetet – genom vidareutbildning på högskolenivå för socialsekreterare, kortare utbildningar för andra grupper och ibland även seminarier om aktuella frågor. Genom utbildningsprogram, satsningar på utvecklingsprojekt m.m. kan karriärtjänster skapas. Vi anser vidare att det är dags för en förnyelse och ett nytänkande vad gäller länsstyrelsens tillsyn. I framtiden bör inriktningen vara en främjande tillsyn i dialog med kommunerna. Socialtjänsten skulle därmed i högre grad kunna förebygga många problem och bidra till nytänkande och utveckling av verksamheterna. När det gäller enskilda klagomål bör också en tidsgräns, t.ex. ett år, anges för när länsstyrelsen skall ha fattat sitt beslut. Erfarenheter har visat att den enskilde ibland får vänta mycket länge på beslut i ärendet. Uppföljning av länsstyrelsens beslut – där kritik, allvarig kritik eller mycket allvarig kritik lämnats – bör vara regel och bör ske genom en dialog med såväl tjänstemän som politiker.

Vi anser vidare att det behövs aktiva åtgärder mot särbehandling på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inom socialtjänsten. I detta sammanhang har vi noterat att departementspromemorian 2004:20 Diskriminering inom det sociala området på grund av sexuell läggning som publicerades under våren 2005 föreslår lagändringar som skall skydda HBT-personer mot diskriminering och dåligt bemötande inom bl.a. områdena socialtjänst och hälso- och sjukvård. Vi anser att det är önskvärt att dessa förslag också medför att åtgärder vidtas för att uppnå ett kvalitetssäkrat bemötande inom socialtjänsten och liknande verksamheter.

Vi anser också att det behövs kunskaper och kompetens om olika invandrarkulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten. Under senare år har problematiken med flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksamrats alltmer. Regeringen bör ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt. En bra utgångspunkt i arbetet mot hedersrelaterat våld är förslagen i rapporten Nationellt konsultativt stöd för socialtjänst och andra verksamheter. Allt fler flickor och kvinnor med invandrarbakgrund som utsätts för hot och våld i nära relationer kontaktar de ideella kvinnojourerna för att få hjälp. Kvinnojourer med särskild kunskap om detta problem och som särskilt riktar sig till hedersvåldsutsatta flickor måste därför få ökat stöd – på både kort och lång sikt. Dessutom anser vi att samtliga berörda myndigheter måste utbilda sin personal i problematiken. Regeringen bör därför ge berörda myndigheter i uppdrag att förbättra kunskapen om s.k. hederskulturer inom bl.a. hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

39. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (kd)

av Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So599 yrkande 2, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18 och avslår motionerna 2004/05:So304, 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:L291 yrkande 12, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:L341 yrkande 15, 2005/06:So445 yrkande 3 i denna del, 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5, 2005/06:So641 yrkande 3 och 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10.

Ställningstagande

Jag anser att det bör införas en specialiserad utbildning för biståndsbedömare. Denna yrkesgrupp måste ha dubbel kompetens innefattande också en medicinsk sakkunskap. Vidare behövs det en mer rättssäker biståndsbedömning där ansökningar och beslut dokumenteras på ett bättre sätt. Vidare är biståndsbedömning en färskvara som måste upprepas i takt med att vårdbehoven förändras. Jag anser att socialtjänstlagen bör ses över och om möjligt kompletteras med nationella riktlinjer för behovsbedömningen.

Jag anser vidare att det finns mycket att göra inom socialtjänsten i form av effektiviseringar och förbättrade arbetssätt. I det sammanhanget diskuteras ofta behovet av bättre samverkan mellan huvudmännen. Samarbete mellan förvaltningar har sin betydelse men hjälper långt ifrån alltid den enskilde. En av de viktigaste uppgifterna för kommunerna är att till socialtjänsten knyta grupper med samlad kompetens inom de områden som berör socialtjänsten.

Jag anser också att det behövs kunskaper och kompetens om olika invandrar kulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten. Under senare år har problematiken för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksamrats alltmer. Regeringen bör ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt. En bra utgångspunkt i arbetet mot hedersrelaterat våld är förslagen i rapporten Nationellt konsultativt stöd för socialtjänst och andra verksamheter.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

40. **Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31** (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:L341 yrkande 15, 2005/06:So641 yrkande 3 och 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10 samt avslår motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So304, 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So599 yrkande 2, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:L291 yrkande 12, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1, 2 och 3 i denna del, 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5, 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Det har nu gått nästan fem år sedan Valfärdsbokslutet kom med sin rapport. Vi anser att det krävs ytterligare satsningar för att komma till rätta med de problem som redovisas där. En ny parlamentarisk grupp bör få i uppgift att ta fram förslag för att avhjälpa de brister som beskrivs av Valfärdsbokslutet. Vi föreslår vidare att regeringen bör ge Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) vid Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla metoder för att stödja tonårsflickor i krissituationer. Barn som lever i ekonomiskt utsatta miljöer under sina första år riskerar att få en betydligt sämre hälsa samt löper ökad risk för utanförskap. De kan också få större svårigheter att ta plats i samhället än jämnåriga. Vi anser därför att IMS även bör ges i uppdrag att prioritera utvecklingen av metoder för att integrera barnkonventionen i handläggandet av ekonomiskt bistånd. Vi anser dessutom att statliga myndigheter inom vård- och omsorgsområdet bör föra en könsuppdelad statistik avseende utförda insatser.

Vi anser att det är viktigt att de utredningar som utförs i mål om vårdnad, boende och umgänge kvalitetssäkras. Detta bör ske genom ett medvetet arbete på flera plan samtidigt. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur socialtjänstens utredningar i mål om vårdnad, boende och umgänge skall kunna kvalitetssäkras.

Vi har vidare noterat att departementspromemorian 2004:20 Diskriminering inom det sociala området på grund av sexuell läggning som publicerades under våren 2005 föreslår lagändringar som skall skydda HBT-personer mot diskriminering och dåligt bemötande inom bl.a. områdena socialtjänst och hälso- och sjukvård. Vi anser att det är önskvärt att dessa förslag medför att åtgärder vidtas för att uppnå ett kvalitetssäkrat bemö-

tande inom socialtjänsten och liknande verksamheter. Avslutningsvis anser vi att personer som innehar tjänster vid alla berörda myndigheter, som innefattar ett specifikt ansvar för frågor som rör mäns våld mot kvinnor och barn och våld i nära relationer, måste ha adekvat kompetens och fortlöpande utbildning som inkluderar ett könsmakts-, antirasistiskt och HBT-perspektiv.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

41. Ökad kompetens och effektivitet i socialtjänsten, punkt 31 (c)

av Kenneth Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So395 yrkande 2, 2004/05:So604 yrkande 8, 2005/06:L291 yrkande 12 och 2005/06:L341 yrkande 15 och avslår motionerna 2004/05:So250 yrkande 3, 2004/05:So304, 2004/05:So599 yrkande 2, 2005/06:Ju380 yrkande 26, 2005/06:L292 yrkande 12, 2005/06:So316 yrkande 3, 2005/06:So429 yrkandena 7 och 16, 2005/06:So445 yrkandena 1, 2 och 3 i denna del, 2005/06:So469 yrkandena 4 och 5, 2005/06:So641 yrkande 3, 2005/06:So648 yrkandena 1–3 och 10, 2005/06:So661 yrkandena 2 och 3 samt 2005/06:So710 yrkandena 16–18.

Ställningstagande

Jag anser att det finns anledning att kvalitetssäkra de vårdnadsutredningar som socialtjänsten ansvarar för. En möjlighet kan vara att införa s.k. second opinion, det vill säga möjlighet till ytterligare en social prövning om endera parten anser sig vara missbedömd. Frågan om kvalitetssäkring av vårdnadsutredning med en second opinion bör utredas.

Jag anser vidare att det behövs aktiva åtgärder mot särbehandling på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inom socialtjänsten. I detta sammanhang har jag noterat att departementspromemorian 2004:20 Diskriminering inom det sociala området på grund av sexuell läggning som publicerades under våren 2005 föreslår lagändringar som skall skydda HBT-personer mot diskriminering och dåligt bemötande inom bl.a. områdena socialtjänst och hälso- och sjukvård. Jag anser att det är önskvärt att dessa förslag också leder till att åtgärder vidtas för att uppnå ett kvalitetssäkrat bemötande inom socialtjänsten och liknande verksamheter.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

42. Prioriteringsutredning, punkt 32 (kd, c)

av Kenneth Johansson (c) och Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So302, 2005/06:So409 och 2005/06:So661 yrkande 4.

Ställningstagande

Betänkandet av den parlamentariska prioriteringsutredningen för hälso- och sjukvården har haft stor betydelse för fördelningen av de begränsade resurserna inom sjukvården. Vårdpersonalen fick en enklare arbetssituation, och utvärderingen av verksamheten har underlättats. Vi anser därför att en prioriteringsutredning även bör tillsättas när det gäller socialtjänstområdet. Den bör ha sin utgångspunkt i de principer som styrde Prioriteringsutredningen för hälso- och sjukvården.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

43. Tillsynen över socialtjänsten, punkt 33 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L292 yrkande 13 och 2005/06:So499 yrkande 2.

Ställningstagande

Länsstyrelsen utövar tillsyn över socialtjänstens verksamhet. Det innebär bl.a. att länsstyrelsen skall se till att kommunerna följer gällande lagar och bestämmelser samt granska hur personer som varit i kontakt med socialtjänsten har behandlats. Vi har funnit att det finns exempel där en länsstyrelse med tillsynsansvar över socialtjänsten i 33 kommuner enbart har fyra tjänstemän anställda för att fullgöra detta omfattande uppdrag. Detta sammantaget med den ofta bristfälliga kvaliteten på socialtjänstens vårdnads- och barnvårdsutredningar gör att länsstyrelsen har otillräckliga möjligheter att utöva tillsyn. Detta får vidare som konsekvens att rättssäkerheten för de barn som är huvudpersoner för socialtjänstens utredningar riskerar att bli lidande. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen omgående bör tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur länsstyrelsens möjlighe-

ter att bedriva en adekvat tillsyn över socialtjänstens hantering av frågor om vårdnad, boende och umgänge skall kunna förbättras. Ett annat problem som uppstått i vissa undantagsfall är att länsstyrelserna i princip saknar sanktionsmedel mot en kommun som trots upprepad kritik inte sköter tillsynen av placeringar av barn som skett. Vi anser därför att regeringen även bör se över länsstyrelsernas sanktionsmöjligheter mot kommuner som bryter mot socialtjänstlagens regler.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

44. Ändring av reglerna för tvångsomhändertagande, punkt 35 (kd)

av Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So292 och 2005/06:So618.

Ställningstagande

Jag hänvisar till vår reservation 63 i betänkande 2003/04:SoU5 och anser att vad vi där anför bör ges regeringen till känna.

45. Övriga frågor, punkt 37 (fp)

av Marita Aronson (fp) och Gabriel Romanus (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So589 och 2005/06:So446 samt avslår motionerna 2004/05:So512 yrkande 2, 2005/06:Sf336 yrkande 46, 2005/06:So557 yrkande 2, 2005/06:MJ351 yrkande 26 och 2005/06:MJ447 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att Socialstyrelsens beslut 2001 att anslagen till verksamheten med svenska socialarbetare i Köpenhamn skulle upphöra var oansvarigt. Följden av beslutet har blivit att Malmö tvingats dra in tjänsterna med socialsekreterare placerade i Köpenhamn. Vi anser att Socialstyrelsen nu bör ompröva det gamla beslutet och inledningsvis låta utreda hur situationen

för svenska ungdomar i Köpenhamn har utvecklats. Med utgångspunkt i denna utredning bör Socialstyrelsen utarbeta förslag som innebär att staten tar ett övergripande ansvar för att ungdomar och andra svenskar som råkar illa ut i Köpenhamn kan få hjälp. Regeringen bör snarast ge ett uppdrag att utreda möjligheterna om att åter i framtiden ha en fungerande socialtjänst för svenskar som hamnar i sociala svårigheter i Köpenhamn.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

46. Övriga frågor, punkt 37 (kd)

av Ulrik Lindgren (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:So512 yrkande 2 och 2005/06:So557 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05:So589, 2005/06:Sf336 yrkande 46, 2005/06:So446, 2005/06:MJ351 yrkande 26 och 2005/06:MJ447 yrkande 3.

Ställningstagande

Sedan 1970-talet bedrivs forskning om sexuella övergrepp på barn, om övergreppens omfattning och konsekvenser. Olika behandlingsprogram har tagits fram och man har börjat studera trauma, minne och bearbetningsprocess. I vilken utsträckning brottsoffren får hjälp är dock en fråga som mycket lite har studerats internationellt, och hittills inte alls berörts inom svensk forskning. Socialstyrelsen har publicerat femton expertrapporter kring sexuella övergrepp mot barn. Ingen av dessa tar emellertid upp forskning om socialt stöd i samband med sexuella övergrepp. Jag anser att detta är en brist som bör åtgärdas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

47. Övriga frågor, punkt 37 (v)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf336 yrkande 46 och avslår motionerna 2004/05:So512 yrkande 2, 2004/05:So589, 2005/06:So446, 2005/06:So557 yrkande 2, 2005/06:MJ351 yrkande 26 och 2005/06:MJ447 yrkande 3.

Ställningstagande

Invandrade äldre tar generellt emot mindre offentlig äldreomsorg än svenskfödda och det är vanligare bland denna grupp att vårdas av anhöriga i hemmet. Vi anser att det är viktigt att den som vårdar en anhörig ges möjlighet till stöd i sin roll. För att motverka isolering bör äldre invandrade därför erbjudas mötesplatser för social samvaro inom äldreomsorgen. Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag på hur dessa mötesplatser kan utformas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Insatser för män som utövar våld, punkt 18 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Våldet mot kvinnor och barn är främst mäns ansvar och det är männen som måste förändra sina beteenden. Professionella mansmottagningar finns i dag enbart på några få platser i landet. Vid dessa mansmottagningar ser vi en stadig ökning av män som söker hjälp för sitt våldsamma och aggressiva beteende. Det är viktigt att på individplan möta de män som är hjälpsökande för sitt våldsbeteende och att det finns professionell hjälp för dessa män att tillgå i hela landet. Därför behövs satsningar på professionella kriscentrum och mansmottagningar.

Det är oerhört viktigt att allt fokus inte hamnar på kvinnors förfördelning utan också att männens situation uppmärksammas. Det måste finnas vägar och verktyg för de män som söker sig bort från ett våldsamt och aggressivt beteende. Det är alltså i allra högsta grad relevant att män som söker hjälp för sitt aggressiva beteende får den hjälp de behöver, och det bör vara kommunens ansvar att tillgodose hjälp hos professionella manscentrum till de män som söker hjälp. Jag har erfarit att det pågår ett omfattande arbete på området som gäller våld mot kvinnor och utgår från att även frågan om insatser för män som utövar våld kommer att behandlas. Jag kommer att följa frågan noga och förbehåller mig rätten att återkomma.

2. Övriga frågor, punkt 37 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Jag anser att det är viktigt att inte enbart tala om våldet i generella termer, utan att en könsanalys måste läggas på våldet. Det går inte att bortse från det faktum att det främst är mäns våld på alla nivåer som är problemet. Miljöpartiet anser att forskning om dessa problem och utvecklande av strategier för att komma till rätta med dessa måste ges mycket hög prioritet. Enligt min uppfattning saknas det åtgärder inriktade på behandling och prevention som är fokuserade på dem som använder våld. Jag har övervägt att reservera mig men finner i dagsläget inte tillräckliga skäl därtill. Jag kommer dock att följa frågan i framtiden och förbehåller mig rätten att återkomma.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Ju292 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om kommunernas skyldighet enligt socialtjänstlagen att hjälpa brottsoffer samt gällande stöd till ideella brottsofferorganisationer.

2004/05:Ju293 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om stöd till organisationer som arbetar med att hjälpa flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterade brott samt utbildningsinsatser för berörda myndigheter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om socialtjänstens möjlighet att utreda ett utsatt barns situation utan en potentiellt farlig vårdnadshavares vetskap.

2004/05:Ju481 av Peter Althin m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en översyn av insatserna mot minderåriga lagöverträdare i syfte att åstadkomma en adekvat omorganisation av socialtjänstens insatser eller ett helt nytt system för insatserna i enlighet med motionens intentioner.

2004/05:Ju482 av Peter Althin m.fl. (kd):

4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en ändring i socialtjänstlagen så att socialtjänsten är skyldig att göra en polisanmälan vid misstanke om övergrepp mot barn.

2004/05:Ju484 av Ingemar Vänerlöv och Tuve Skånberg (båda kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ett utbyggt system för vård- och rehabiliteringsinsatser för prostituerade som är i behov därav.

2004/05:Ju485 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ett tydligt uppdrag till socialtjänsten.

2004/05:L338 av Annika Carlsson och Birgitta Carlsson (båda c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skadestånd vid övergrepp mellan makar/sambor är en ersättning som inte skall räknas med vid ansökningar om bostads- och socialbidrag.

2004/05:So204 av Inger René (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av socialtjänstlagen om vistelsekommunens ansvar för hemtjänst.

2004/05:So208 av Hillevi Engström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas stöd till brottsoffer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socialtjänstlagen skall stadga att kommunerna skall ha en skyldighet att ge stöd till brottsoffer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommuner bör samarbeta med ideella organisationer, religiösa samfund och enskilda för att ge brottsoffer stöd och hjälp.

2004/05:So209 av Hillevi Engström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om socialtjänstens skyldighet att alltid anmäla till polis/åklagare om misstanke finns att en hjälpsökande utsatts för våld/hot mot person.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anmälningsobenägenheten inom socialtjänst, skola och sjukvård.

2004/05:So210 av Hillevi Engström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 11 kap. 2 § socialtjänstlagen ändras.

2004/05:So215 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder till skydd för unga som vistas i olämpliga vuxenmiljöer.

2004/05:So250 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillförsäkra alla flickor och kvinnor, även de med ursprung i s.k. hederskulturer, rätt till trygg och säker sexualitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av kunskaper och kompetens om olika invandrarkulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten, skolan och polisen.

2004/05:So258 av Stefan Hagfeldt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att bryta bidragsberoendet.

2004/05:So272 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillstånd och krav för att driva hem för vård och boende.

2004/05:So283 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder i syfte att barnfamiljer med behov av försörjningsstöd ej får reducerat försörjningsstöd när barnen arbetar extra under ledigheter.

2004/05:So292 av Ulrik Lindgren och Chatrine Pålsson (båda kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av tvångslagstiftningen inom socialtjänsten på så sätt att tvångsomhändertagande i väntan på rättens beslut inte längre beslutas av socialnämndspolitiker utan av tjänsteman.

2004/05:So302 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en prioriteringsutredning avseende socialtjänst och LSS-verksamhet.

2004/05:So303 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra socialtjänstlagen så att möjligheten upphör för kommunerna att reducera en familjs socialbidrag när barnen sommarjobbbar.

2004/05:So304 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att länsstyrelserna får större möjligheter att disponera sina tillsynsresurser inom området social omsorg på ett flexibelt och främjande sätt samt utifrån ett regionalt behov.

2004/05:So317 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av socialtjänstlagen gällande rekommendationer/tolkning av vad som är en rimlig hemtjänstinsats.

2004/05:So349 av Ulrik Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn av gällande lagstiftning behöver göras för att säkerställa att placerat barn och fosterföräldrar får erforderligt stöd även efter vårdnadsöverflyttning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsynen av och stödet till fosterhemmet och det placerade barnet inte får upphöra efter vårdnadsöverflyttning.

2004/05:So358 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökande socialbidragskostnader.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om integrations- och arbetsmarknadspolitikens misslyckanden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bidrags- och skattesystemet bör förändras så att det lönar sig att arbeta.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av riksnormen.

2004/05:So368 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning om inrättandet av ett nationellt resurscentrum mot prostitution i enlighet med vad i motionen anförs.

2004/05:So372 av Liselott Hagberg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ansvaret för tillsynen av familjehem överförs från placerande kommuner till de kommuner där familjehemmen är belägna.

2004/05:So378 av Hans Stenberg och Göran Norlander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av de kriterier som kan ligga till grund för omhändertagande enligt LVU.

2004/05:So384 av Jan Ertsborn (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hemkommunen skall betala hemtjänsten för sommargäster som vistas i andra kommuner.

2004/05:So386 av Bertil Kjellberg och Anita Sidén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utvärdering behövs av 22 § socialtjänstlagen angående barns placering i familjehem.

2004/05:So390 av Ingrid Burman m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkra skadestånd till brottsoffer som samtidigt uppbär ekonomiskt bistånd.

2004/05:So395 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvalitetssäkring av vårdnadsutredningar.

2004/05:So417 av Lilian Virgin och Agneta Ringman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekonomiskt ansvar för hemtjänst vid vistelse på annan ort.

2004/05:So443 av Maud Ekendahl (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förtydliga skadeståndslagen så att alla skadeståndsberättigade behandlas lika.

2004/05:So445 av Christer Skoog m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att införa en interkommunal ersättning för hemtjänst vid boende i fritidshus.

2004/05:So464 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen begär att regeringen låter utreda omfattningen av socialtjänstens utredningar och ingripanden vad gäller barn, över hela landet.
2. Riksdagen begär att regeringen gör en översyn av de lagar som styr socialtjänstens agerande, i enlighet med vad som anförs i motionen.

3. Riksdagen begär att regeringen gör en översyn av det diskretionära utrymme som lagen ger socialtjänsten genom användning av begrepp som barns behov och barn som far illa”, i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till precisering i förarbeten eller lag av begrepp som barns behov och barn som far illa i berörda lagar, i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen begär att regeringen låter utreda vilket forskningsstöd som finns för de ingripande åtgärder som socialtjänsten vanligen använder vid insatser som rör barn, i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen låter utreda hur de ingripande insatser som socialtjänsten gör som rör barn utvärderas och kvalitetssäkras, i enlighet med vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen begär att regeringen gör en översyn av hur avvägningen mellan personlig integritet och skydd av barns uppväxtvillkor i dag hanteras i lag och av socialtjänsten i landet, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:So512 av Annelie Enochson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sociala myndigheters skyldigheter att polisanmäla sexualbrott mot barn skall skärpas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att forskning bedrivs för sexuellt utsatta brottsoffer med fokusering på socialt stöd, behandling och bearbetning av trauma.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjliggöra skyddat boende för kvinnor och barn i hela Sverige.

2004/05:So522 av Birgitta Sellén (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det skall finnas regler i hela landet för ersättning till familjehemsföräldrar som förlorar inkomst vid barns sjukdom.

2004/05:So525 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av kvalitetssäkring inom socialtjänsten.

2004/05:So559 av Åsa Torstensson och Lars Tysklind (c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av socialtjänstlagen.

2004/05:So571 av Marianne Carlström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över samarbetet mellan föräldrar och samhällstjänsten.

2004/05:So579 av Margareta Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kostnad för vård enligt socialtjänstlagen.

2004/05:So589 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av svenska socialarbetare i Köpenhamn.

2004/05:So590 av Elisebeht Markström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skyddat boende för hederskulturens offer i samhällets regi.

2004/05:So593 av Carina Ohlsson och Monica Green (båda s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skrivningarna i socialtjänstlagen bör ses över.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att försöka lösa boendefrågan för de kvinnor som tvingas fly från sina hem.

2004/05:So597 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att införa en avgränsad men fungerande anmälningsskyldighet om barn som far illa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett förebyggande och tidigt stöd till föräldrar.

2004/05:So599 av Marita Aronson m.fl. (fp, m, kd, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förslag till ändringar av socialtjänstlagen så att socialnämnden kan utreda ett utsatt barns situation utan att en för barnet potentiellt farlig vårdnadshavare får information om det.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtagandet av en nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikter, där både konfliktlösningar med ”familjen i behåll” och nätverksbyggande finns med som viktiga delar.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ till att utreda eventuell koppling till heder bakom självmord i Sverige och eventuellt behov av lagändring.

2004/05:So604 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvalitetssäkrat bemötande av HBT-personer inom socialtjänsten och liknande myndigheter.

2004/05:So635 av Louise Malmström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överväga en översyn av socialtjänstlagen i den del som gäller vuxna som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden men inte likställs med gifta par vid bestämmelser om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen.

2004/05:Kr239 av Kent Olsson m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konstnärerna och socialbidragen.

2004/05:N409 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över vistelsebegreppet i socialtjänstlagen vad gäller vilken kommun som skall betala för hemtjänst m.m. vid fritidsboende.

2004/05:A350 av Tobias Billström m.fl. (m, fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försörjning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minskat socialbidragberoende och en tydlig arbetslinje.

2004/05:Bo277 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge den nationelle psykiatrisamordnaren i uppdrag att särskilt utreda boendesituationen för människor som är att hänföra till psykiatrireformens målgrupp, samt i anslutning härtill föreslå vräkningsförebyggande åtgärder.

2004/05:Bo305 av Rosita Runegrund och Lars Gustafsson (båda kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vistelsebegreppet vad gäller hemtjänst för de kommuner som har hög andel fritidsboende med hemvist i annan kommun.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005*2005/06:Ju306 av Maria Larsson m.fl. (kd):*

1. Riksdagen beslutar att 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) skall ges följande lydelse ”Socialnämnden skall verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden skall härvid särskilt beakta att kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för hot, våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.”

2005/06:Ju334 av Tina Acketoft (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka samhällets stödinsatser för integrationen av prostituerade.

2005/06:Ju378 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att länsstyrelserna bör få ett skärpt tillsynsansvar inom området mäns våld mot kvinnor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas som ser över hur en särskild tillsynsfunktion avseende mäns våld mot kvinnor kan inrättas på länsstyrelserna.

2005/06:Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändrade regler för när personal inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten skall kunna polisanmäla våldsbrott mot kvinnor.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas insatser mot våld mot kvinnor och samverkan med ideella organisationer samt länsstyrelsens tillsynsansvar.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till organisationer som arbetar med att hjälpa flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterade brott samt utbildningsinsatser för berörda myndigheter.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om socialtjänstens möjlighet att utreda ett utsatt barns
situation utan en potentiellt farlig vårdnadshavares vetskap.

2005/06:Ju383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att socialtjänstens uppdrag när det gäller offer för
människohandel förtydligas.

2005/06:Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, -):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att genomföra en förändring av socialtjänstlagen för
att fastställa kommunernas ansvar för våldsutsatta kvinnor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utvidga kommunernas ansvarsområde i social-
tjänstlagen till att gälla personer oavsett sexuell identitet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att kvinnor som lever med skyddad identitet måste
ges tillgång till sina sociala rättigheter och att myndighetsansvaret
för denna fråga måste centraliseras.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utvidga kommunernas ansvarsområde i social-
tjänstlagen till att gälla även män som söker hjälp för aggressivt
och våldsamt beteende.

2005/06:Ju478 av Peter Althin m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om platsgaranti och drogfrihet vid, samt kvalitetssäkring
av, ungdomshemmen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en utredning av ansvaret för verkställighet för
ungdomars påföljd.

2005/06:Ju531 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att uppmärksamma de prostituerade männens situa-
tion.

2005/06:Ju532 av Johan Linander m.fl. (c):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om rätt till bättre skydd för utsatta kvinnor.

2005/06:Ju533 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att viss information inom socialtjänsten om personer under 18 år skall vara tillgänglig för polisen.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad tvångsvård för barn och ungdomar.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varje barn måste garanteras en individuell behandlingsplan med uppföljning av vården.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvaliteten på institutionernas undervisning måste höjas.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en snabb förstärkning av satsningarna på omhändertagna unga flickors vårdbehov.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förberedelserna inför tiden efter tvångsvården måste förbättras.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att SiS skall ansvara för eftervården av unga lagöverträdare i samverkan med kriminalvårdens frivård.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppföljning av den unge efter behandlingstiden alltid skall ske.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsynen över behandlingsverksamheten måste utövas oftare och att ansvaret för tillsynen inte skall ligga hos SiS själva.

2005/06:L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om aktiva åtgärder mot särbehandling på grund av sexuell läggning eller könsidentitet inom familjerådgivning, brottsofferstöd och andra delar av socialtjänsten.

2005/06:L292 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över hur socialtjänstens utredningar i mål om vårdnad, boende och umgänge skall kunna kvalitetssäkras.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över hur länsstyrelsens tillsynsverksamhet över socialtjänstens hantering av ärenden om vårdnad, boende och umgänge kan förbättras.

2005/06:L341 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om HBT-kompetens för yrkesgrupper som möter människor i känsliga situationer eller fattar beslut om människors personliga förhållanden.

2005/06:Sf331 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att höga marginaleffekter vid arbete är ett viktigt skäl till den höga arbetslösheten bland invandrare i Sverige, i enlighet med vad som anförs i motionen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening behovet av särskilda åtgärder för socialbidragsberoende invandrare, som minskar marginaleffekterna vid arbete, i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att alla socialkontor bör ställa krav på motprestation från arbetsföra personer som söker ekonomiskt bistånd, i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att arbetsförmedlingen bör få skyldighet att rapportera till socialtjänsten huruvida klienter som söker socialbidrag står till arbetsmarknadens förfogande, i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att riksnormen för socialbidrag bör avskaffas, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v):

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla mötesplatser för social samvaro.

2005/06:So207 av Maud Ekendahl (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förtydliga skadeståndslagen så att alla skadeståndsberättigade behandlas lika.

2005/06:So214 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder till skydd för unga som vistas i olämpliga vuxenmiljöer.

2005/06:So219 av Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av socialtjänstlagen om vistelsekommunens ansvar för hemtjänst.

2005/06:So220 av Jan Ertsborn (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hemkommunen skall betala hemtjänsten för sommargäster som vistas i andra kommuner.

2005/06:So224 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav från socialtjänsten på arbetsföra personer som söker ekonomisk hjälp.

2005/06:So225 av Carl-Axel Roslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en total översyn av socialtjänstlagen.

2005/06:So229 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra socialtjänstlagen så att kommunerna inte tillåts sänka en familjs socialbidrag när barnen sommarjobbar.

2005/06:So249 av Kenneth Johansson m.fl. (c, m, fp, kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i socialtjänstlagen så att hemkommunen får betalningsansvar under semestervistelse i annan kommun.

2005/06:So275 av Ewa Thalén Finné och Margareta Pålsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt till offentligt biträde.

2005/06:So288 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda omfattningen av socialtjänstens utredningar och ingripanden vad gäller barn, över hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av de lagar som styr socialtjänstens agerande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av det diskretionära utrymme som lagen ger socialtjänsten, genom användning av begrepp som barns behov och barn som far illa.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till precisering i förarbeten eller lag av begrepp som barns behov och barn som far illa i berörda lagar, i enlighet med vad som anförs i motionen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda vilket forskningsstöd som finns för de ingripande åtgärder socialtjänsten vanligen använder vid insatser som rör barn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda hur de ingripande insatser som socialtjänsten gör som rör barn utvärderas och kvalitetsäkras.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av hur avvägningen mellan personlig integritet och skydd av barns uppväxtvillkor i dag hantearas i lag och av socialtjänsten i landet.

2005/06:So316 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Inger René (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillförsäkra alla flickor och kvinnor, även de med ursprung i s.k. hederskulturer, rätt till trygg och säker sexualitet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av kunskaper och kompetens om olika invandrarkulturer och invandrarungdomars levnadsvillkor inom bl.a. socialtjänsten, skolan och polisen.

2005/06:So318 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kunskaper om vräkningar inom socialtjänsten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämförbar problematik vid elskulder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av nya verktyg för socialtjänsten för att kunna förhindra vräkningar och elskulder.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samarbete mellan socialtjänst, kronofogde och bostadsföretag.

2005/06:So319 av Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vård av unga.

2005/06:So344 av Catharina Bråkenhielm och Hans Hoff (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att se över reglerna för vistelsekommuners ersättning för hemtjänst.

2005/06:So380 av Chatrine Pålsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att termen biståndsbedömning inom socialtjänsten ersätts med behovsbedömning.

2005/06:So405 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas krav på motprestation i socialtjänstlagen.

2005/06:So409 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en prioriteringsutredning avseende socialtjänst och LSS-verksamhet.

2005/06:So429 av Hillevi Engström (m):

7. Riksdagen begär att regeringen uppdrar åt berörda myndigheter att förbättra kunskapen om hederskulturer inom hälso- och sjukvården, förskola, socialtjänst och skola samt inom de rättsvårdande myndigheterna.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett förebyggande arbete för att hindra kränkningar av människor utifrån s.k. hedersperspektiv.

2005/06:So437 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socialtjänstlagen bör ändras så att ungdomars inkomster från sommarjobb inte sänker familjens socialbidrag.

2005/06:So445 av Hillevi Engström m.fl. (m, s, fp, kd, c, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att se över stödet till flickor över 18 år genom att också uppmärksamma och ge förslag för att åtgärda bristerna i psykiatriskt stöd för dessa flickor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över riskerna för hedersrelaterade självmord i Sverige och ta ställning till eventuellt behov av lagändring.

2005/06:So446 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av svenska socialarbetare i Köpenhamn.

2005/06:So454 av Magdalena Andersson m.fl. (m, s, fp, kd, v, c, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om att stärka rättigheterna för barn placerade i samhällets vård.

2005/06:So467 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen tillsätter en utredning om inrättandet av ett nationellt resurscentrum mot prostitution.

2005/06:So469 av Erik Ullenhag m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om problemen med socialtjänstens dubbla roller och hur upphandling kan minska problemen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ökad mångfald i socialtjänsten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om karriärmöjligheter i socialtjänsten.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsynen av socialtjänsten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om respekt och valfrihet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad rättssäkerhet i socialtjänsten.

2005/06:So499 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över länsstyrelsernas sanktionsmöjligheter mot en kommun som bryter mot socialtjänstlagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genom preciseringar i socialtjänstlagen och socialtjänstförordningen stärka rättigheterna för barn placerade i samhällets vård.

2005/06:So502 av Allan Widman m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på motprestation för den som uppbär försörjningsstöd.

2005/06:So503 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vistelsebegreppet.

2005/06:So511 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av att möjliggöra för socialtjänsten att meddela skolledningen om kriminella ungdomar i skolan.

2005/06:So545 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att inkomster från barn och ungdomars sommarjobb inte skall påverka familjens socialbidrag.

2005/06:So551 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

8. Riksdagen begär av regeringen förslag om ändring av Socialtjänstlagens vistelsebegrepp så att kommunen där den omsorgsbehövande äldre är folkbokförd även har betalningsansvaret vid kortare vistelser i annan kommun.

2005/06:So556 av Marita Aronson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ändra anmälningsskyldigheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utfärda allmänna råd för socialt arbete för familjer byggt på samverkan och förtroende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om utredningar av barn som hotas av den egna familjen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att psykiskt sjuka och missbrukande föräldrar som har vårdnaden om barn skall prioriteras i socialtjänstens och sjukvårdens arbete.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att föräldrarnas försörjningsstöd inte bör påverkas av barnens inkomster upp till ett halvt basbelopp per år.

2005/06:So557 av Annelie Enochson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att sociala myndigheters skyldigheter att polisanmäla sexualbrott mot barn skall skärpas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att forskning bedrivs för sexuellt utsatta brottsoffer med fokusering på socialt stöd, behandling och bearbetning av traumat.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att möjliggöra skyddat boende för kvinnor och barn i hela Sverige.

2005/06:So563 av Åsa Torstensson och Lars Tysklind (c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda om människors nya boendemönster och fritidsboende kräver förändringar i lagstiftning som t.ex. kommunallagen, socialtjänstlagen samt skattelagstiftningen som styr utdebitering av kommunal- och fastighetsskatt.

2005/06:So582 av Agne Hansson och Staffan Danielsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att betalningsansvaret enligt socialtjänstlagen övergår från vistelsekommun till hemortskommun.

2005/06:So618 av Ulrik Lindgren och Chatrine Pålsson (båda kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av tvångslagstiftningen inom socialtjänsten på så sätt att beslut om tvångsomhändertagande i väntan på rättens beslut inte längre fattas av socialnämndspolitiker utan av tjänstemän.

2005/06:So641 av Gudrun Schyman (-):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en skärpning av socialtjänstlagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas samordningsansvar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetenskrav och fortlöpande utbildning för personal som arbetar med mäns våld mot kvinnor och barn.

2005/06:So647 av Peter Althin m.fl. (kd):

10. Riksdagen begär att regeringen ser över socialtjänstlagen så att socialtjänsten är skyldig att göra en polisanmälan vid misstanke om övergrepp mot barn.

2005/06:So648 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en uppföljning av Valfärdsbokslutets rapport.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppdra åt Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) att utarbeta behandlingsmetoder för arbetet med flickor i kris.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppdra åt Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) att utarbeta behandlingsmetoder för barn i socialt utsatta familjer.

4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att minska försörjningsstödet när barnbidraget höjs.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barns och ungas små inkomster inte skall reducera försörjningsstödet.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om lagändringar för att stärka tillsynen och kvalitetssäkra vård och behandling vid Hem för vård och boende.
8. Riksdagen beslutar om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 11 §.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över vilka förändringar som är nödvändiga för att säkra att arbetsökande i behov av försörjningsstöd behandlas i enlighet med 1 kap. 1 § SoL.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statliga myndigheter inom vård- och omsorgsområdet skall föra en könsuppdelad statistik avseende utförda insatser.

2005/06:So661 av Ulrik Lindgren m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förbättrad samverkan inom socialtjänstområdet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av välutbildad och kvalificerad personal i socialtjänsten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en prioriteringsutredning inom socialtjänstområdet.

2005/06:So668 av Ulrik Lindgren (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om erforderligt stöd till placerat barn och fosterhem efter vårdnadsöverflyttning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsyn även efter vårdnadsöverflyttning.

2005/06:So679 av Anita Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reglerna för bosparande och socialbidrag.

2005/06:So686 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta initiativ till en ny översyn av familjerådslagsmodellen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om åtgärder för hela familjen.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag för att underlätta barnets kontakt med det egna nätverket enligt vad som anføres i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en översyn av driftsformerna för hem för vård och boende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utredning om hur tillsynen av institutionsvården för barn och ungdomar skall säkerställas.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur institutionsvården för barn och ungdomar skall bedrivas på ett professionellt sätt.

2005/06:So699 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om barnmisshandel.

2005/06:So701 av Carina Ohlsson m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om arbetsgivarens ansvar för kompetensutveckling och fortbildning inom kunskapsområdena genusvetenskap och mäns våld mot kvinnor för relevanta yrkesgrupper.

2005/06:So710 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör presentera en specialiserad utbildning för biståndsbedömare som ger medicinsk kompetens.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att biståndsbedömning är en färskvara och måste upprepas i takt med att vårdbehoven förändras.
18. Riksdagen begär att regeringen återkommer med direktiv till en utredning kring socialtjänstlagen i syfte att komplettera lagstiftningen med nationella riktlinjer för behovsbedömningen.

2005/06:Kr252 av Kent Olsson m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om konstnärerna och socialbidragen.

2005/06:MJ351 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, –):

25. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i socialtjänstlagens 5 kap. 11 § i enlighet med vad som anføres i motionen.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att forskningen kring mäns våld mot kvinnor behö-
ver stärkas.

2005/06: MJ447 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ta till vara och uppmärksamma berättelser om
medmänniskors insatser i samband med stormkatastrofen och lyfta
fram exempel på hur olika organisationer, kyrkor och företag ställt
upp på olika sätt.

2005/06: N381 av Rosita Runegrund och Lars Gustafsson (båda kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vistelsebegreppet vad gäller hemtjänst för de kom-
muner som har hög andel fritidsboende med hemvist i annan
kommun.

2005/06: N443 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att se över vistelsebegreppet i socialtjänstlagen vad
gäller vilken kommun som skall betala för hemtjänst m.m. vid fri-
tidsboende.

2005/06: Bo228 av Jan Ertsborn (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om socialbidrag.

2005/06: Bo274 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att regeringen bör tillsätta en utredning som undersö-
ker och föreslår åtgärder för att förbättra bostadssituationen vid
utskrivning från institution – sjukhus, fängelse eller behandlingshem.

2005/06: Bo298 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om särskilda boenden för utsatta kvinnor.

2005/06: Bo299 av Ingvar Svensson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att se över det
s.k. vistelsebegreppet.

2005/06:Bo301 av Sermin Özurkiit m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att tillsätta en utredning som undersöker och föreslår åtgärder för att förbättra bostadssituationen vid utskrivning från institution, sjukhus, fängelse eller behandlingshem.